

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Lenka PEŠKOVÁ

**CESTOVNÍ RUCH NA SVITAVSKU: SOUČASNOST
A MOŽNOSTI JEHO DALŠÍHO ROZVOJE**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Olomouc 2011

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a uvedla v seznamu literatury veškerou použitou literaturu a další zdroje.

Olomouc, 17. duben 2011

.....

podpis

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu Doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za poskytování cenných rad a připomínek při zpracování této diplomové práce. Dále děkuji paní Ing. Michaele Severové vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu města Litomyšl a panu Ing. Jiřímu Zámečníkovi manažeru Českomoravského pomezí, za poskytnuté informace a pomoc.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka PEŠKOVÁ**
Osobní číslo: **R09901**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnosti jeho dalšího rozvoje**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU.

1. Úvod obsahující mj. formulaci dílčích cílů práce
2. Rešerše odborné literatury a dostupných informačních zdrojů
3. Popis zdrojových dat a zvolené metodiky
4. Analýza potenciálu cestovního ruchu (přírodní potenciál, kulturně-historický potenciál)
5. Hodnocení cestovního ruchu ve studované oblasti jak z pohledu místních obyvatel tak turistů
6. Podpora cestovního ruchu z prostředků EU (podpořené projekty v okrese Svitavy)
7. Zhodnocení předpokladů rozvoje cestovního ruchu a návrh možných řešení pro jeho rozvoj
9. Shrnutí - Summary (anglicky)

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HOLEŠINSKÁ, A., ŠAUER, M.(2006): Veřejná podpora cestovního ruchu jako jeden z nástrojů politiky cestovního ruchu. In: Sborník na CD-ROMu z I. mezinárodní konference Aktuální problémy cestovního ruchu na téma? Evropská unie a cestovní ruch?. Jihlava: VŠPJ.

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007-2013, MMR, 2007

MARIOT, P.(1983): Geografia cestovního ruchu, VEDA.

VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M., HOLEŠINSKÁ, A., METELKOVÁ, P.(2006): Základy

cestovního ruchu, MU, Brno, 1. vydání, 119 stran, ISBN 80-210-4167-6

VYSTOUPIL, J., ŠAUER M.: Geografie cestovního ruchu. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 231 s.

Vedoucí diplomové práce: **Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **24. listopadu 2009**

Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2011**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 24. listopadu 2009

OBSAH

1 ÚVOD	8
1.1 Cíle práce	9
1.2 Rešerše odborné literatury a dostupných informačních zdrojů	9
1.3 Popis zvolené metodiky	11
2 VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	14
3 ANALÝZA POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU	16
3.1 Hodnocení přírodních předpokladů	16
3.1.1 Geomorfologické a geologické poměry	16
3.1.2 Klimatické a hydrologické poměry	18
3.1.3 Přírodní atraktivita	19
3.2 Hodnocení kulturně-historických předpokladů	21
3.2.1 Kulturně-historické památky	21
3.2.2 Kulturní zařízení	27
3.2.3 Společenské akce	29
3.3 Potenciál rekreačních ploch	31
3.4 Hodnocení sociálně-ekonomických předpokladů	32
3.4.1 Hromadná ubytovací a stravovací zařízení	33
3.4.2 Doprovodná a dopravní infrastruktura	34
3.5 Mikroregiony	37
3.6 Ostatní aktivity v oblasti cestovního ruchu	38
4 PODPORA A VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	40
4.1 Podpora cestovního ruchu z prostředků EU	42
4.2 Projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu v okrese Svitavy	48
4.2.1 Město Litomyšl a okolí	49
4.2.2 Město Moravská Třebová a okolí	58
4.2.3 Město Svitavy a okolí	61
4.2.4 Město Polička a okolí	65
4.2.5 Další významné projekty na podporu cestovního ruchu	69
5 HODNOCENÍ POTENCIÁLU PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU VE STUDOVANÉ OBLASTI	72
5.1 Litomyšl	72
5.1.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele	72
5.1.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky města	76
5.2 Moravská Třebová	80
5.2.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele	80
5.2.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky	83
5.3 Město Svitavy	86
5.3.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele	86
5.3.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky	90

5.4 Město Polička	92
5.4.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele.....	92
5.4.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky	96
5.5 Problémové oblasti stávajících služeb v okrese Svitavy	98
6 ZHODNOCENÍ PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU A NÁVRH MOŽNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ PRO JEHO ROZVOJ	99
6.1 SWOT analýza.....	99
6.2 Plánované záměry na podporu rozvoje cestovního ruchu	101
6.2.1 Město Litomyšl a okolí.....	101
6.2.2 Město Moravská Třebová a okolí	103
6.2.3 Město Svitavy a okolí	103
6.2.4 Město Polička a okolí	104
6.3 Návrh možných příležitostí rozvoje CR	105
6.3.1 Město Litomyšl a okolí.....	105
6.3.2 Město Moravská Třebová a okolí	105
6.3.3 Město Svitavy a okolí	106
6.3.4. Město Polička a okolí	106
ZÁVĚR	107
SUMMARY	109
SEZNAM ZKRATEK	110
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	111
SEZNAM PŘÍLOH.....	119

1 ÚVOD

Cestovní ruch představuje jedno z největších světových ekonomických odvětví a stává se stále významnějším faktorem regionálního rozvoje, jehož podpora má přinést ekonomickou prosperitu. Vysoká dynamika růstu cestovního ruchu v daném regionu může efektivně napomáhat regionům se strukturálními problémy. Cestovní ruch má průřezový charakter a zasahuje do mnoha odvětví národního hospodářství. Odvětví cestovního ruchu patří k největším tvůrcům pracovních míst a je významným stimulantem investičních aktivit.

Česká republika vyniká výhodnou geografickou polohou v centru Evropy, krásnou přírodou a historickými památkami. V souvislosti se světovým a evropským vývojem cestovního ruchu se ale dosud na přední místa v návštěvnosti neřadí. Vizí České republiky je do budoucna být alespoň destinací číslo jedna v Evropě v rámci srovnatelných zemí. Tedy těch zemí, jejichž podmínky pro turistiku jsou objektivně srovnatelné s Českou republikou (tedy nemají Alpy ani Středozemní moře).

Cestovní ruch zaznamenal bouřlivý rozvoj po roce 1989, v důsledku pádu železné opony. Změny politického a ekonomického systému přinesly řadu zásadních změn také v oblasti cestovního ruchu (uvolnění hranic, svoboda podnikání, uvolnění devizového trhu).

Významným impulsem pro jeho další rozvoj byl vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Odstraněny byly administrativní bariéry pro turisty z členských zemí. Cestovní ruch zaznamenal rostoucí význam kongresové turistiky a růst počtu zahraničních studijních pobytů.

Česká republika byla jako nový člen EU zapojena do programu na podporu hospodářské a sociální soudržnosti, jehož cílem je přispět k regionálnímu rozvoji regionů a zabezpečit tak ekonomický rozvoj. Problematika cestovního ruchu byla v programovacím období 2004-2006 řešena především v rámci Společného regionálního operačního programu (SROP). V aktuálním období 2007-2013 se podporou cestovního ruchu z EU zabývají v první řadě Regionální operační programy.

Ve vztahu k zájmovému území okresu Svitavy je problematika cestovního ruchu řešena v Regionálním operačním programu NUTS II Severovýchod.

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem mé diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU.

Aby tento cíl mohl být naplněn, byly sestaveny postupné dílčí kroky sestávající se v úvodu práce, z vymezení a stručné charakteristiky okresu Svitavy vzhledem k celé České republice a blíže potom v rámci Pardubického kraje. Poté následuje analýza potenciálu cestovního ruchu a zhodnocení jeho infrastruktury v zájmovém území.

Dalším dílčím krokem byl popis vývoje cestovního ruchu v České republice a jeho podpory z prostředků Evropské unie. Zvýšená pozornost byla věnována programovému období 2007-2013, s důrazem na Regionální operační program NUTS II Severovýchod. Následuje analýza nejvýznamnějších projektů na podporu rozvoje cestovního ruchu v okrese Svitavy podpořených z fondů EU.

Důležitým bodem práce je praktická část, v rámci které bylo provedeno zhodnocení jak atraktivity zájmového území, tak konkrétních projektů na podporu rozvoje cestovního ruchu, formou dotazníkového šetření.

Ze zjištěných informací byla sestavena SWOT analýza komplexního zhodnocení potenciálů cestovního ruchu. Následuje uvedení několika plánovaných záměrů v zájmovém území s vlivem na cestovní ruch a pár příkladů vlastních návrhů a doporučení na podporu rozvoje cestovního ruchu.

1.2 Rešerše odborné literatury a dostupných informačních zdrojů

Práce byla vytvořena za pomoci dostupné literatury o atraktivitách zájmového území, literatury týkající se implementace strukturálních fondů EU v České republice, literatury o strategických a programových dokumentech cestovního ruchu a literatury související s konkrétními projekty realizovanými v oblasti cestovního ruchu v zájmovém území. V diplomové práci je použita řada internetových zdrojů, které jsou doplněny vlastními zjištěnými údaji od pověřených osob na městských úřadech a v jiných institucích.

Na vymezení zájmového území a jeho stručnou charakteristiku byla použita data z Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí.

Hodnocení potenciálů cestovního ruchu a jeho dalšího rozvoje se odvíjelo od studované literatury autorů Mariot, P., 1983, Vystoupil, J., Holešinská, A., Kunc, J., 2007, Wokoun, R., Vystoupil, J., 1987.

Fyzicko-geografické poměry území byly popsány na základě mapových děl a publikací Faltysová, H., Bárta, F. a kol., 2002, Demek, J. a kol., 1987, Vlček, V. a kol., 1984, Quitt, E., 1975, Vystoupil, J. a kol. Kulturně-historický potenciál oblasti byl zpracován na základě studia monografií týkajících se atraktivit zájmového území, turistických průvodců, brožurek a zpravodajů měst (Lilie, Jitřenka). Využity byly také internetové zdroje vybraných atraktivit.

Hlavním zdrojem o návštěvnosti památek byly konzultace s pověřenými osobami a výroční zprávy. Informace o hromadných ubytovacích a stravovacích zařízeních byly získávány z informačních center, z příslušných zařízení, popřípadě z internetových zdrojů (Českomoravského pomezí).

Zdrojem informací o podpoře cestovního ruchu z prostředků EU byly především výroční a hodnotící zprávy jednotlivých programů, dostupné z internetových zdrojů Ministerstva pro místní rozvoj.

Informace o Regionálním operačním programu Severovýchod byly čerpány v první řadě z příslušného programového dokumentu, výročních zpráv o realizaci a z internetového zdroje Rada Severovýchod.

Pro konkrétní projekty na podporu cestovního ruchu byly zásadními zdroji informací dokumenty a průběžné zprávy o jednotlivých projektech, zkonzultované s pověřenými osobami na městských úřadech. Významným zdrojem informací byly také internetové stránky příslušného města, kde byl projekt realizován, popřípadě internetové stránky Regionálního informačního servisu, Českomoravského pomezí či Regionální rady Severovýchod.

Důležitými zdroji informací byly v celé práci strategické rozvojové dokumenty, územně analytické podklady správních obvodů obcí s rozšířenou působností a územní plány obcí zájmového území.

Hlavním zdrojem informací o plánovaných záměrech měst s vlivem na cestovní ruch byly údaje z městských úřadů a informačních center, doplněné o údaje ze strategických dokumentů.

Při vypracování vlastních návrhů a doporučení rozvoje cestovního ruchu v oblasti Svitavska jsem vycházela z informací, které jsem získala vlastním průzkumem v této

oblasti (osobní setkání se zástupci měst, dotazníkové šetření, kontakt s podnikatelskými subjekty v oblasti cestovního ruchu) a informacemi získanými ze zdrojové literatury.

1.3 Popis zvolené metodiky

Nejprve byla provedena analýza zdrojů a literatury, která se týkala dané problematiky. Pro sběr primárních informací byla využita metoda šetření, konkrétně rozhovor. Na základě řízených rozhovorů se zástupci měst i soukromými subjekty jsem získala potřebné informace o procesu získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU a informace o konkrétních projektech na podporu rozvoje cestovního ruchu. Následně proběhlo studium dostupných zdrojů o již realizovaných projektech a nově schválených projektech.

V průběhu července a srpna roku 2010 bylo provedeno dotazníkové šetření ve čtyřech správních centrech oblasti (města Litomyšl, Moravská Třebová, Svitavy a Polička). Soustředěno bylo jak na místní obyvatele, tak na návštěvníky (viz. příloha 7 – 11). Hlavním cílem výzkumu zaměřeného na obyvatele města bylo zjistit, jak hodnotí jeho atraktivitu a jak vnímají realizované projekty, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu v dané oblasti. Druhý typ dotazníků měl charakterizovat profil návštěvníka a zjistit jeho spokojenost se stávajícími službami v daném městě (služby ubytovací, stravovací, nabídka sportu, zábavy a společenského vyžití, péče o památky a turistické atraktivity).

Dotazníky byly sestaveny na základě informací získaných ze strategických dokumentů, územních plánů měst, či územně analytických podkladů správních obvodů. Využity byly také články ze zpravodajů měst (Litomyšl – zpravodaj Lilie, Polička – zpravodaj Jitřenka).

Dotazníkové šetření probíhalo formou osobního dotazování vždy v centru památkových rezervací nebo památkových zón (v blízkosti historických památek, kulturních zařízení, informačních center,...). Celkový počet vyplněných dotazníků byl 360 kusů, z každého města po 90 kusech (45 – místní obyvatele a 45 – návštěvníci).

Dotazník pro místní obyvatele obsahoval 7 otázek a dotazník pro návštěvníky 9 otázek, které byly většinou uzavřené a nabízely několik variant odpovědí. U všech otázek bylo možné odůvodnění odpovědi. V závěrečném hodnocení jednotlivých otázek bylo většinou pracováno s relativními hodnotami (%). Zjištěné informace v jednotlivých otázkách byly pro přehlednost zobrazeny formou tabulek a grafů.

V úvodu každého dotazníku bylo několik bodů, které měly zjistit prvotní informace o dotazované osobě. Jednalo se o pohlavní, věk a ekonomickou aktivitu dotazovaných (student, podnikatel, zaměstnanec ve veřejném sektoru, zaměstnanec v soukromém sektoru, osoba v domácnosti, nezaměstnaný a důchodce).

Dotazníkové šetření zaměřené na obyvatele daného města

První otázka dotazníku měla zodpovědět, jaké atraktivity považují oslovení obyvatelé daného města za nejnavštěvovanější a nejzajímavější. Dotazovaný měl sestavit pořadí tří podle něj nejvyhledávanějších lokalit. Oslovený měl právo výběru z několika variant odpovědí, popřípadě mohl uvést vlastní návrh. Ze získaných odpovědí byl sestaven graf.

V druhé otázce jsem se ptala, co by dotazovaní označili jako největší negativum nebo nedostatek daného města a okolí vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty. Dotazovaný měl možnost výběru z předem definovaných možností odpovědi, popřípadě uvést svůj vlastní názor. Následně byla sestavena tabulka relativních četností odpovědí.

Ve třetí otázce měli oslovení navrhnout nějaké opatření (příležitost) pro zlepšení atraktivity města a okolí. Mohli vybírat jak z předem daných možností, tak uvést svůj vlastní návrh. Získané odpovědi byly zaznamenány do přehledné tabulky.

Otázky čtyři až šest byly zaměřeny na projekty realizované z fondů EU. V rámci těchto otázek jsem chtěla zjistit postoj občanů k projektům realizovaných na území města, které by měly podpořit rozvoj cestovního ruchu. Zda je jejich vnímání kladné nebo se k nim staví naopak negativně. V těchto otázkách byly možnosti odpovědi (velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně, neumím posoudit). Čtvrtá otázka byla zaměřena na vnímání všech těchto projektů. Pátá otázka souvisela vždy s konkrétním projektem v daném městě, který jsem považovala z hlediska cestovního ruchu za nejvýznamnější. V šesté otázce měli dotazovaní ohodnotit, jak vnímají propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (žadatel Českomoravské pomezí). Ze získaných odpovědí byly sestaveny grafy.

Poslední otázka dotazníku souvisela se spokojeností občanů se stávajícími službami ve městě (rozsah a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení, vybavení města pro sportovní aktivity, příležitosti pro zábavu a volný čas, možnosti parkování, péče o památky a turistické atraktivity). Dotazovaný vybíral z možností odpovědi (velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně, neumím posoudit).

Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky města

Záměrem první části dotazníku bylo definovat profil návštěvníka. Osloveným bylo položeno několik otázek týkajících se (vzdálenosti bydliště, délky pobytu, jejich doprovodu, způsobu dopravy, frekvence návštěv, převažujícího důvodu návštěvy, využití informačních zdrojů o regionu).

V dotazníku byla položena také otázka v čem spatřuje dotazovaný největší přednost tohoto města (okolí). Návštěvník měl možnost výběru z předem daných možností odpovědi, popřípadě uvést svůj vlastní návrh (historické památky, kulturní akce, společenský život a zábava, sportovní akce, krajina)

Druhou částí dotazníku bylo zjistit spokojenost návštěvníků se službami v daném městě. Výčet byl shodný jako v dotazníku pro občany města, stejně jako volba odpovědi (velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně, neumím posoudit).

Na základě informací zjištěných v průběhu sepisování všech dílčích kroků práce, byla vytvořena SWOT analýza, kde jsou uvedeny nejdůležitější silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby okresu Svitavy ve vztahu k cestovnímu ruchu.

Grafy a tabulky byly zpracovány v programu Microsoft Excel. Mapy a kartogramy byly vypracovány v programech ArcView GIS 3.2 a ArcGIS 9.3.

2 VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

Řešeným územím je okres Svitavy, který leží v jihovýchodní části Pardubického kraje. Region vznikl jako správní celek v dnešní podobě v roce 1960 administrativním sloučením několika tehdejších okresů ležících po obou stranách zemské hranice Čech a Moravy. Do jednoho správního celku tak byla spojena území kolem moravských (a sudetských) měst Svitavy a Moravská Třebová s územími kolem tradičně českých měst Litomyšl a Polička. Po ukončení činnosti okresních úřadů v České republice k 31. 12 2002 byly na zájmovém území ustanoveny čtyři obce s rozšířenou působností – Svitavy, Litomyšl, Moravská Třebová a Polička.¹

Okres Svitavy sousedí se sedmi okresy nacházejícími se ve čtyřech různých krajích. Na východě sousedí s okresy v Olomouckém kraji (Šumperk, Olomouc a Prostějov), na jihu s okresem v Jihomoravském kraji (Blansko) a s okresem kraje Vysočina (Žďár nad Sázavou), na západě a na severu hraničí s okresy Pardubického kraje (Chrudim a Ústí nad Orlicí).

Tab. č. 1 Základní údaje správních obvodů obcí s rozšířenou působností a celého okresu Svitavy²

SPRÁVNÍ OBVOD OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ					okres Svitavy
ORP	Svitavy	Litomyšl	Moravská Třebová	Polička	
rozloha (ha)	35 159	33 710	41 722	27 265	137 900
počet obyvatel (1.1 2010)	31 766	26 776	27 138	19 528	105 208
hustota zalidnění	90,3	79,4	65,0	71,6	76,3
počet obcí	28	35	33	20	116

Svojí rozlohou 1 379 km² je okres Svitavy největší v Pardubickém kraji – jeho podíl na celkové rozloze kraje činí 30,5 %. Díky hustotě zalidnění 76,3 obyvatel/km² se však řadí k nejméně osídleným okresům v České republice. Z celkového počtu 105 208 obyvatel (k 1. 1 2010) tvořily ženy 50,7 %.

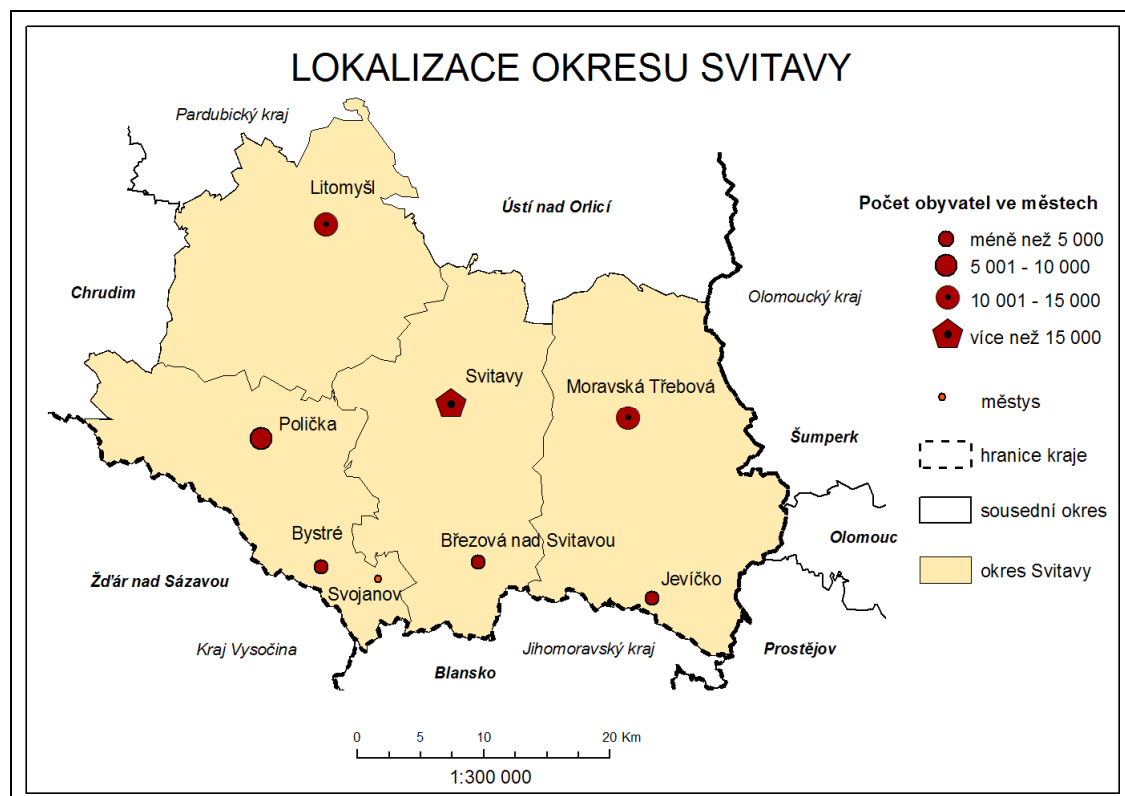
Svitavský region se vyznačuje řídkým osídlením s větším množstvím malých vesnic a měst. Od posledních změn administrativních hranic okresů k 1. lednu 2007 je svitavský okres rozdělen na 116 obcí, z toho 7 měst (Březová nad Svitavou, Bystré, Jevíčko, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička a Svitavy) a jeden městys (Svojanov).

¹ Ustanovený na základě vyhlášky Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a aktualizovaný vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2004 Sb. (celkem 205 ORP)

² Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů v roce 2009 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011. [citováno 2011-02-24]. Dostupné z <<http://www.pardubice.cz/so/csu/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování
Český statistický úřad. Správní obvody obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje [online]. Aktualizováno 27. 9. 2010 [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/spravni_obvody>; vlastní zpracování

Další sídla v území (ať již se jedná o samostatné obce ve smyslu zákona o obcích či jen jejich místní části) jsou sídla venkovského charakteru.

Celkem 44 obcí včetně okresního města leží na Moravě, 67 obcí v Čechách a 5 obcí leží po obou stranách zemské hranice (Brněnec, Březová nad Svitavou, Kamenná Horka, Karle, Radiměř). Správními a hospodářskými centry regionu jsou města Svitavy, Litomyšl, Moravská Třebová a Polička.

Obr. č. 1 Lokalizace okresu Svitavy³

Zájmové území patří z řady důvodů mezi nejproblémovější oblasti v České republice. Dlouhodobě má okres Svitavy nejvyšší nezaměstnanost v Pardubickém kraji, která se postupně zvyšovala z 8,4 % (k 31.12 2007) až na 13,0 % (31.12 2010).⁴

Okres Svitavy též patřil od roku 1999 mezi regiony se soustředěnou podporou státu. Pro období 2010 až 2013 je přesunut z kategorie hospodářsky slabých regionů do kategorie regionů s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností.

³ Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů v roce 2009 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011 [citováno 2011-02-24]. Dostupné z <<http://www.pardubice.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování

⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2011-2-22]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

3 ANALÝZA POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU

Potenciál krajiny pro cestovní ruch vyjadřuje způsobilost území poskytnout vhodné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Konkrétní aktivity cestovního ruchu a rekreace by měly být vytvářeny tam, kde k tomu mají relativně nejlepší předpoklady.

Potenciál krajiny pro cestovní ruch tvoří veškeré využitelné zdroje, ať přírodní či antropogenní (kulturně-historické), které jsou stěžejním předpokladem rozmístění aktivit cestovního ruchu v území.

Přírodní předpoklady cestovního ruchu přispívají k lokalizaci cestovního ruchu do neosídlené nebo sporadicky osídlené krajiny, zatímco kulturně-historické předpoklady přispívají k jeho lokalizaci do sídel, která vystupují jako střediska s obytnou, administrativní a výrobní funkcí.⁵

3.1 Hodnocení přírodních předpokladů

Přírodní podmínky a předpoklady jsou prvotním faktorem podmiňujícím vznik a formování většiny aktivit cestovního ruchu a rekreace, zejména jeho pobytových forem (rekreačních procesů). Hodnocení přírodních předpokladů cestovního ruchu se opírá o analýzy podmínek, které poskytuje pro možnosti rozvoje cestovního ruchu reliéf, klima, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo. Většinou zjišťujeme potenciál krajiny pro určité formy cestovního ruchu (např. pro vodní sporty, sjezdové lyžování, turistiku).⁶

3.1.1 Geomorfologické a geologické poměry

Reliéf je základním strukturním prvkem přírodních rekreačních zdrojů. Povrchové tvary reliéfu patří tedy mezi hlavní přírodní předpoklady rozvoje cestovního ruchu a rekreace.

Georeliéf okresu je velmi rozmanitý. Území je součástí provincie Česká vysočina a prochází jím geomorfologické rozhraní subprovincií Česká tabule a Česko-moravská subprovincie. Na východě okresu zasahuje v okolí Moravské Třebové ještě Krkonošsko jesenická subprovincie. Území okresu se nachází v nadmořské výšce od 285 m (koryto

⁵ Mariot, P., 1983
Vystoupil, J., Holešinská, A., 2007

⁶ Mariot, P., 1983
Vystoupil, J., Holešinská, A., 2007

říčky Loučné na hranici okresu) po 778,1 m (Bubnovaný kopec v katastru obce Pustá Rybná).

Region leží z větší části v geomorfologické soustavě Česká tabule (severozápadní a střední části okresu), k podsoustavě Východočeská tabule, složené ze svrchnokřídových usazenin, a k celku Svitavská pahorkatina. Podcelky jsou Českotřebovská vrchovina (Svitavsko) a Loučenská tabule (Litomyšlsko, sever Poličska).

Svitavská pahorkatina má zvlněný charakter, bez výraznějších vrcholů a na jihu má podobu hřbetů. Od toho se odvíjí i její nadmořská výška, která na severu a na západě dosahuje výšky přibližně 350 až 500 m n. m., na jihu je to něco kolem 500-650 m n. m. Území Svitavské pahorkatiny je tvořeno převážně horninami svrchní křídly s lokalitami pleistocenních říčních a eolických sedimentů. Charakteristický je erozně denudační reliéf. Území je rozčleněno postupně se zahlubujícími údolími drobných vodních toků.

Severojižní osu střední části okresu tvoří ústecká brázda, která je lemována orlickoústeckou synklinálou. Východně od Ústecké brázdy se pozvolna zvedá strukturní svah Hřebečovského hřbetu, jehož vysoký čelní erozní svah spadá k východu do nižší Moravskotřebovské pahorkatiny kolem města Moravská Třebová. (JV část Podorlické pahorkatiny). Podorlická pahorkatina geomorfologicky náleží již k orlické podsoustavě krkonoško-jesenické soustavy. Na východě omezuje nižší bezlesou pahorkatinu výrazný západní zlomový svah Zábřežské vrchoviny.

Malou jihozápadní část okresu tvoří Hornosvratecká vrchovina náležející k podsoustavě Českomoravské vrchoviny. Na horninách poličského a svrateckého krystalinika se vyvinul kolem údolí řeky Svatky členitý vrchovinný a hornatinný georeliéf.

V oblasti Českomoravské vrchoviny převažuje výskyt krystalických břidlic, které místy vystupující ve výrazných skalních výchozech (Čtyři palice, Rybenské perníčky). Rybenské perníčky jsou geomorfologicky význačný skalní útvar s okolními balvanitými sutěmi a vegetačním pokryvem.

Česko-moravská soustava zasahuje také do jižní a jihovýchodní části okresu Brněnskou vrchovinou a podcelkem Malá Haná. Jedná se o úrodnou oblast sníženiny u Jevíčka s výškami 300-350 m n. m..⁷

⁷ Demek, J. a kol., 1987
Faltysová, H., Bárta, F. a kol., 2002

3.1.2 Klimatické a hydrologické poměry

Klimatické poměry jsou v zájmovém území značně rozdílné. Na základě regionálního hodnocení klimatu podle Quittovy klimatické klasifikace spadá řešené území do 7 klimatických oblastí (mírně teplé - MT2, MT3, MT5, MT7, MT9, MT10 a chladné - CH7). Linie rozhraní chladné a mírně teplé oblasti je téměř shodná s geomorfologickým rozhraním subprovincií Česká tabule a Českomoravská vrchovina.

Nejpříznivější teplé a mírné podnebí má oblast Litomyšlska a oblast Moravskotřebovska (MT7, MT9, MT10). Léto je poměrně dlouhé, suché až mírně suché. Zima je krátká a mírná s krátkým trváním sněhové pokrývky. Ještě teplejší je potom oblast Jevíčska, která leží v oblasti Malé Hané.

Centrální část okresu v okolí Svitav a východní oblast Poličska (MT2 a převážně MT3, v okolí Hradce nad Svitavou MT5) je poněkud chladnější a vlhčí. V mírně teplé oblasti MT3 je krátké léto, které je mírné až mírně chladné. Zima je průměrně dlouhá, středně chladná s normálním až krátkým trváním sněhové pokrývky, u níž záleží, zda je území na návětrné nebo závětrné straně vrchoviny.

Výrazně chladné a vlhké podnebí má vrchovinná oblast Poličska, podmíněné jak vyšší polohou, tak převládajícími západními a severními větry. V důsledku vyšší nadmořské výšky má ještě drsnější klima jihozápadní část oblasti, do jehož území zasahuje severovýchodní okraj Žďárských vrchů (CH7). Zde průměrné roční úhrny atmosférických srážek dosahují 700-800 mm, z toho na vegetační období připadá 400-450 mm. Léto je krátké mírně chladné a vlhké. Zima je dlouhá, mírně vlhká s delším trváním sněhové pokrývky.

Hydrologické podmínky jsou ovlivněny polohou na hlavním evropském rozvodí (pomyslná střecha Evropy), které protíná zájmové území ve směru od JZ – SV. Menší část území (S, SZ) patří k úmoří Severního moře (Labe), kde odvádí vodu řeky Třebovka a Loučná. Větší část území je součástí úmoří Černého moře (Dunaj), kde z centrální části okresu odvádí vody řeka Svitava, jihozápadní část okresu leží v povodí Svratky, východ je v povodí Třebůvky. Vodních ploch má okres poměrně málo.

Největší vodní plochou je s 82 ha rybník Hvězda. Z hlediska cestovního ruchu se na území nachází velmi malé množství oblastí určených ke koupání, které mají navíc pouze lokální význam pro cestovní ruch.

Území je rezervoárem spodní pitné vody - pramenná oblast řeky Svitavy, která je současně vyhlášenou chráněnou oblastí přirozené akumulace vod CHOPAV Východočeská křída. Jedná se o vzácné území s přebytky kvalitní pitné vody.

Důsledkem toho je poměrně intenzivní využití této vody jako zdroje pro zásobování veřejných vodovodů v oblasti. Jihozápadní část je součástí CHOPAV Žďárské vrchy.⁸

3.1.3 Přírodní atraktivita

Na území okresu Svitavy se nachází řada maloplošných zvláště chráněných území a několik přírodních zajímavostí. Většina přírodních atraktivit má převážně lokální charakter. V současnosti jsou na Svitavsku vyhlášeny 3 přírodní parky, 4 přírodní rezervace (dále PR) a 5 přírodních památek (dále PP). Tyto rezervace a památky jsou důležité spíše z pohledu ochrany přírody než z pohledu rozvoje cestovního ruchu.

Nejzápadnější část okresu Svitavy tvoří svou polohou bránu do Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy (západně od města Poličky v oblasti venkovských obcí Borová a Pustá Rybná), která je jedinou velkoplošnou chráněnou oblastí zasahující na zájmové území. Jedná se o lokalitu, která soustřeďuje velké množství luk, pastvin, lesů a rybníků. Jednobukové a smrkové lesy pokrývají téměř jednu polovinu území. Zvláště cenná jsou společenstva rašelinišť a vlhkých rašelinných luk s významným výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin. Součástí chráněné krajinné oblasti (dále CHKO) Žďárské vrchy je v zájmovém území přírodní památka Damašek a přírodní památka Rybenské Perníčky. Předmětem ochrany v PP Damašek je ploché údolí Hlučáku s povrchovým zrašeliněním a typickou květenou. Důvodem ochrany PP Rybenské Perníčky je význačný skalní útvar. Na okraji CHKO Žďárské vrchy se nachází výletní místo Poličska - Lucký vrch (739 m n.m.), které nabízí i bez rozhledny krásné výhledy do širokého okolí. Výjimečnost tohoto místa ocenil i Klub Českých turistů a již v roce 1936 zde postavil horskou chatu - jedinou na Vysočině, jako východisko pro pěší i cykloturistiku do srdce Žďárských vrchů.

Přírodní parky jsou významné hlavně pro svou krásnou a nedotčenou přírodu obsahující ekologicky významné krajinné prvky. Prvním z nich je přírodní park Údolí Křetínky (okolí obce Svojanov), kde se vyskytují rašelinné louky v nivách potůčků a na pramenných vývěrech útočiště mnohých chráněných druhů rostlin. Osu parku tvoří tok říčky Křetínky, který v místě označované jako Bohuňovské skály tvoří hranici dvou geomorfologických soustav. Druhým přírodním parkem je Bohdalov-Hartinkov obsahující ekologicky významné segmenty krajiny. Třetím přírodním parkem je na JZ

⁸ Quitt, E., 1975
Faltysová, H., Bárta, F. a kol., 2002
Vlček, V. a kol., 1987

území okresu zasahující přírodní park Svratecká hornatina procházející údolím řeky Svratky v oblasti CHKO Žďárské vrchy.

Mezi významné přírodní atraktivity patří přírodní rezervace Maštale, která se nachází v západní části okresu Svitavy na pomezí s okresem Chrudim, v kterém leží její větší část. Nejvýznamnějším a také nejnavštěvovanějším místem jsou pískovcové skalní útvary - tzv. Budislavské skály. Zde můžeme vidět náznaky vývoje skalních měst v Městských a v Toulouvcových maštalích (skalní bludiště s pískovcovými útvary).

Další významnou atraktivitou, i když menší rozlohy, je PP Nedošínský háj (Litomyšlsko), která je nejstarším chráněným územím v okrese, byla vyhlášena již v roce 1949. Předmětem ochrany jsou smíšené bukohabřiny s výskytem chráněných rostlin a živočichů. Izolovaný les je významným hnízdištěm ptactva.

V severní části okresu se nachází v těsném sousedství PR Psí kuchyně a přírodní rezervace Králova zahrada, v které se vyskytuje bohatá populace bledule jarní. V přírodní rezervaci Psí kuchyně vynikají zachovalé přirozené jedlové bučiny, kde množství starých doupných stromů poskytuje útočiště dutinovým druhům ptáků.

V okolí města Polička se nachází přírodní památka Sněžanky ve Vysokém Lese a přírodní památka V bukách, kde je chráněn přirozený smíšený jedlo-bukový porost, s porostem charakteristickým pro květnaté bučiny. Přírodní památka Sněžanky ve Vysokém Lese je chráněna pro unikátní loučky v hlubokém lesním údolí s bohatou populací sněžanky podsněžníku. Mezi Svitavami a Moravskou Třebovou se nachází PP Pod skálou a PP Rohová, kde je předmětem ochrany rozsáhlý komplex květnatých bučin na prudkém východním svahu kuesty. Na jediném místě ve východních Čechách zde najdete karpatské druhy rostlin (ploštičník evropský a kozlík trojený).

Severně od Moravské Třebové se vyskytuje přírodní památka Hradisko, kde se jedná o ochranu bukohabrových porostů s příměsí borovice na prudkých svazích kóty Hradisko. Jižně od Moravské Třebové se nachází přírodní rezervace Dlouholoučské stráně, chráněné jsou západně orientované opukové stráně stepního charakteru, dřívější pastviny. Na území Svitavska se nachází jediné biocentrum v okrese Svitavy – Finsterlova hlubina. Je to uměle vytvořená vodní plocha s ostrůvky a poloostřůvky, která je určena hlavně pro chov vzácného ptactva.

Za zmínku stojí také památné místo Růžový palouček u Makova na Litomyšlsku s porostem zvláštního druhu stepní růže *Rosa gallica*. Roku 1921 zde byl odhalen pomník památce českých bratří a J. A. Komenského.

K rozvoji cestovního ruchu v zájmové oblasti přispělo i vybudování tří rozhleden (Toulovcova rozhledna - 2002, rozhledna Terežka - 2004, rozhledna Borůvka - 2005) v oblasti Toulovcových Maštalí na pomezí svitavského a chrudimského okresu a postavení „Dobře utajené rozhledny Járy Cimrmana“ u Březové nad Svitavou v jižní části okresu. Vyhledávaná je také rozhledna Pastýřka v blízkosti Moravské Třebové otevřená v roce 2009.⁹

3.2 Hodnocení kulturně-historických předpokladů

Kulturně-historické předpoklady jsou druhou složkou komplexu lokalizačních předpokladů cestovního ruchu. Vznikly činností člověka a charakteristické je pro ně bodové rozmístění. Klíčovým motivačním impulsem k cestovnímu ruchu zaměřeného na kulturně-historické památky je především seznámení se s historií, architekturou a kulturou konkrétního území.

Kulturně historický potenciál lze členit z funkčního hlediska na funkce poznávací a společenské. Na jejich základě můžeme kulturně-historický potenciál rozdělit do tří skupin:

1. *kulturně-historické památky* – především poznávací funkce (zámky, hrady, historická jádra měst, sakrální stavby, technické památky a objekty lidové architektury),
2. *kulturní zařízení* – funkce poznávací i společenská (skanzeny, muzea, galerie, divadla, hvězdárny),
3. *společenské akce* – především společenská funkce (kulturní a sportovní akce, výstav, kongresové akce, akce spojené s lidovými tradicemi).¹⁰

3.2.1 Kulturně-historické památky

Okres Svitavy má bohatou historickou tradici, která se odráží ve velkém množství stavebních a historických památek a kulturních zařízení, které patří k hlavním cílům regionu.

V zájmovém území se nachází dvě městské památkové rezervace (Litomyšl, Moravská Třebová) a čtyři městské památkové zóny (Svitavy, Polička, Jevíčko, Bystré). V oblasti jsou i dvě vesnické památkové zóny v obcích Telecí a Vysoká. V převážné

⁹ Faltysová, H., Bárta, F. a kol., 2002

¹⁰ Mariot, P., 1983

Vystoupil, J., Holešinská, A., 2007

části venkovských obcí je hlavní kulturní hodnotou náves s dominantou církevní stavby (kostel, kaple), obklopená původní urbanistickou strukturou. Krajina je doplněna řadou drobných sakrálních staveb (kapličky, pomníky, kříže a další).

Hrady a zámky

Mezi nejvýznamnější hrady a zámky regionu patří:

Hrad Svojanov

Hrad Svojanov se nachází 15 km JV od města Polička a patří mezi nejstarší české hrady. Postaven byl ve 13. století k ochraně obchodní stezky. Jedná se o mohutnou stavbu, které dominuje 26 m vysoká hlásná věž. V současnosti je hrad majetkem výše uvedeného města Polička.

Objekt hradu Svojanov je jednou z nejvýznamnějších dominant cestovního ruchu v rámci Pardubického kraje. Tuto skutečnost dokládá i velká obliba nejrůznějších kulturních akcí (Historické slavnosti, Divadelní pouť, Pocta Závaši z Falkenštejna), které zde každé léto probíhají. V roce 2010 hrad navštívilo 41 600 osob a rok předtím dokonce 46 887 osob.

Renesanční zámek v Litomyšli

Renesanční zámek byl vybudován za vlády Vratislava z Pernštejna v letech 1568 – 1581 jako rodový a reprezentativní renesanční zámek. Je unikátní svými sgrafity a celou architektonickou koncepcí (více než osm tisíc originálních sgrafitů na nichž se převážně podíleli italsíí mistři). V mnoha místnostech, hlavně v 1. patře, provedl v 90. letech 18 století valdštejnský malíř Dominik Dvořák klasicistní geometrické i krajinné nástěnné malby.

Již v roce 1962 byl zámek vyhlášen Národní kulturní památkou, jednak pro svoji uměleckou a architektonickou hodnotu, jednak jako důkaz úcty k českému národnímu skladateli Bedřichu Smetanovi, který se 2. března 1824 narodil v zámeckém pivovaru, kde žil se svými rodiči do šesti let (Rodný byt Bedřicha Smetany). Stylizovaná expozice zahrnuje osobní předměty, Smetanův první klavír, životopisné dokumenty a další zajímavosti.

Na zámku se nachází také Městská obrazárna, Kongresové centrum v přízemí a ve druhém patře zámku vhodné prostory ke konání širokého spektra společenských a kulturních aktivit (spolu s prostory zámeckého pivovaru) - provozuje Smetanova

Litomyšl o. p. s. V zámeckých sklepech se nachází stálá expozice soch Olbrama Zoubka, kterou doplňují sezónní výstavy jako umělecká keramika litomyšlského výtvarníka Jiřího Dudychy nebo unikátní řada vín Chateau Litomyšl. V roce 1999 byl zámecký areál v Litomyšli zapsán na Seznam světového dědictví UNESCO, čímž byl potvrzen jeho světově výjimečný význam.

Návštěvnost zámku již mnoho let přesahuje 30 tis. osob. V roce 2009 ho navštívilo 35 032 osob a v roce 2007 dokonce přes 41 tis. osob. Do této návštěvnosti se počítají nejen prohlídky zámku, ale i návštěvnost nejrůznějších výstav a doprovodných programů pořádaných v zámeckém areálu.¹¹

Zámek Moravská Třebová

Zámek byl postaven na konci 15. století. Patří k nejvýznamnějším renesančním památkám ve střední Evropě, jelikož zde lze vysledovat vývoj renesančního slohu od prvopočátků až po jeho vrcholnou fázi. Zámek je na rozdíl od většiny hradů a zámků v České republice majetkem města, nikoliv státu. Prostory zámku nabízí atraktivní expozice, tajemná zámecká sklepení a nově byla otevřena největší funkční středověká mučírna v ČR. Od dubna 2008 je také zpřístupněna interaktivní expozice – Alchymistická laboratoř mistra Bonaciny. Velké oblibě se těší i stálé zámecké výstavy například 75 let vojenského školství v M. Třebové a Merkur – nekončící příběh.

Návštěvnost zámku se od kompletní rekonstrukce v roce 2006 pohybuje každoročně kolem čísla 15 tisíc. V sezoně 2010 činila 15 507 osob.¹²

Na území se rovněž nachází několik zámků lokálního významu. Ve městě Bystrém se jedná opět o renesanční zámek s anglickými zahradami a řezbářskými díly. Po četných úpravách a rekonstrukcích slouží zámek od 70. let 30. století sociálním účelům, nyní zde sídlí Ústav sociální péče. V nejzápadnější části okresu se v katastru obce Březiny nachází rokokový lovecký Zámeček Karlštejn, který bývá označován „střechou Evropy“. Stojí totiž přesně na hlavním evropském rozvodí. Z jedné strany střechy stéká voda do Černého, z druhé do Severního moře. Dnes je zámek využíván pro rekreaci. Zámek najdeme také v malém městečku Jevíčko. Budova zámku je zrekonstruovaná a slouží jako reprezentační prostor. V jeho prostorách sídlí Lidová umělecká škola a v přízemí knihovna a Informační centrum – Zámeček. Nedaleko města v obci

¹¹ Informace z Městského úřadu v Litomyšli (Ing. M. Severová)

¹² Informace z Městského úřadu v Moravské Třebové (Ing. M. Netolický)

Biskupice, se nachází poslední zámek v zájmovém území. Jedná se o původně renesanční zámek, přestavěný v 18. století na zámek barokní. V současné době vlastní objekt sochař a restaurátor pan Maňák.

V okrese Svitavy se nachází také několik zřícenin hradů. Nedaleko Městečka Trnávky se nachází zřícenina hradu Cimburk, kde se zachovaly zbytky obvodových zdí, hradeb, bašty a předhradí. Další zříceninou je Hradisko u Dolní Lhoty, nebo zřícenina Plankenberk v blízkosti Biskupic.

Historické památky

Největší turistický potenciál v okrese Svitavy má renesanční **město Litomyšl**, ve kterém jsou soustředěny bohaté historické památky. Město Litomyšl je historickým a kulturním centrem, proslulým jako rodiště českého hudebního skladatele Bedřicha Smetany. Litomyšl však není pouze historie, nachází se zde celá řada staveb moderní architektury a byl jí udělen také titul Evropské kvetoucí město.

Litomyšl se postupně stává městem kongresové turistiky i městem mladých. Na *Smetanově náměstí* se nachází gotická radnice i řada renesančních a barokních domů s tzv. podsíněmi. Na velké části náměstí se zachovalo i podloubí téměř 500 metrů dlouhé. Skvostem renesanční měšťanské architektury je *dům U Rytířů*, dnes s výstavní sálou Muzea a galerie. Na náměstí se nachází dům, kde bydlel Alois Jirásek jako mladý a svobodný profesor. Od roku 1924 na náměstí stojí bronzový *pomník hudebního skladatele Bedřicha Smetany*. V Litomyšli se také nachází *památník A. Jiráska*.

Město Moravská Třebová bylo pro své historické a architektonické památky, především pak pro množství renesančních a barokních staveb, vyhlášeno v roce 1980 městskou památkovou rezervací. Ochranné pásmo památkové rezervace zahrnuje historické jádro včetně *renesančního zámku* s manýristickými arkádami. Zachovala se zde jedna z nejstarších renesančních památek u nás – zámecký portál z roku 1492. Ochranné pásmo zahrnuje i *areál Křížového vrchu*, kde se nalézá barokní sousoší Kalvárie a ojedinělý soubor renesančních kamenných náhrobků. Křížový vrch představuje unikátní komplex gotických, renesančních a barokních památek. Z původního *opevnění města* z počátku 16. století se dodnes dochovaly pouze fragmenty zdí a tři bašty. V centru města se nachází pozdně gotické a renesanční *mázhausy*, které nemají kvalitou i počtem zachovaných artefaktů v ČR obdoby. Na náměstí se nachází renesančně upravená *radnice s klenbami*, jejíž místnosti jsou vyzdobeny freskami, a barokní *morový sloup*.

Město Jevíčko je přirozeným centrem oblasti nazývané Malá Haná. Cestovní ruch je zde založen na lokalizaci dvou významných památek – *zámečku* a původně *gotické městské věže*, která je dominantou města a byla vystavěna spolu s městskými hradbami. Na náměstí se nachází *morový sloup*, *socha sv. Jana Nepomuckého* z r. 1730 a *kašna*. U příležitosti oslav 750 let od povýšení Jevíčka na královské město byl v průběhu měsíce července 2010 zprovozněn městský okruh Jevíčko. Tvoří ho 7 stanovišť s informačními tabulemi popisujícími pamětihodnosti v konkrétní lokalitě.

Mezi nejnavštěvovanější místa regionu patří bezpochyby královské věnné **město Polička**. Město nabízí unikátní ucelený architektonicko – urbanistický soubor s celou řadou historických památek. Historické jádro Poličky a Hrad Svojanov mají větší dosah než do oblasti lokálního významu.

K nejvýznamnějším památkám města Polička patří dochované *městské hradby*, které se začaly budovat již ve 14. století a dnes patří k nejzachovalejším ve střední Evropě. Zlatým věkem poličského měšťanstva bývá nazýváno 18. století, kdy Polička patřila mezi nejkrásnější česká města. Jako dík za ochranu města před morem r. 1713 byl postaven v letech 1727-1731 na Palackého náměstí *morový sloup* patřící k vrcholům barokního sochařství. Sloup dosahuje výšky 22 m a nemá podle mínění znalců v Čechách sobě rovného. Nedaleko něj se nachází dvě kašny z 19. století s barokními sochami. V tomto období byla postavena také *barokní radnice* na místě původní gotické. V radnici se nachází galerie s obrazárnou a pozoruhodná radniční kaple sv. Františka Xaverského s původní výzdobou z roku 1751. V roce 1994 byly v rekonstruované radnici instalovány a zpřístupněny stálé galerijní expozice Městského muzea a galerie (Staré umění na Poličsku, Obrazová galerie rohu Hohenembsů, Moderní umění na Poličsku, Bohuslav Martinů ve výtvarném umění). V Poličce se také dochoval velký soubor vyřezávaných klasicistních domovních vrat a dveří (30 exemplářů), které jsou památkově chráněné. V České republice patrně neexistuje žádný podobný soubor, který by co do různorodosti forem a jemnosti řemeslného podání byl srovnatelný s poličským. Za národní kulturní památku je označena radnice, mariánský sloup a kašny.

V okolí **města Svitavy** se nenachází žádné významnější kulturní památky. Nejvýznamnější památkou města Svitavy je zřejmě zrekonstruované *historické centrum města* (v letech 1993-94). Za městskou památkovou zónu bylo náměstí s nejbližším okolím vyhlášeno v roce 1992. V seznamu památek je zapsána kamenná zvonice s dřevěnou nástavbou ze 14. stol.

Náměstí Míru ve Svitavách patří svou délkou k nejdelším, oboustranně loubeným náměstím u nás, nachází se zde domy téměř všech stavebních slohů. Jedním z nejstarších měšťanských domů postaveným v roce 1554 je starý právovárečný *dům U Mouřenína*. V horní části Náměstí Míru, blízko kostela Navštívení Panny Marie se nachází *Mariánský sloup* a nedaleko *kašna* z roku 1783. Návštěvníci mohou dále navštívit *památník svitavského rodáka Oskara Schindlera*.

Sakrální stavby

Nejstarší sakrální památkou ve **městě Litomyšl** je *kostel Rozeslání sv. Apoštolů*, ležící na Toulouvcovém náměstí poblíž moderně zrekonstruovaných *Klášterních zahrad*, které se nachází nedaleko zámeckého areálu, na vyvýšenině nad městem. Leží u bývalého piaristického kláštera, kterému původně patřily, mezi dvěma litomyšlskými chrámy – *Nalezení sv. Kříže* a *Povýšení sv. Kříže*. Klášterní zahrady sloužily až do 30. let minulého století jako užitkové a okrasné. Po rekonstrukci byly otevřeny v roce 2000 jako zahrada – park s vyhlídkou. V Klášterních zahradách se nachází sochy Olbrama Zoubka.

Významnou sakrální památkou **města Moravská Třebová** je farní *kostel Nanebevzetí Panny Marie*. V jeho interiéru se nachází rozsáhlá barokní sochařská a malířská výzdoba, které dominují barokní sochy Víry a Naděje od třebovského sochaře J. F. Pacáka. Na Křížovém vrchu u Moravské Třebové, se nachází *hřbitovní kostel Nalezení sv. Kříže*, k němuž vedou z města kryté "Schody mrtvých a Křížová cesta se čtyřmi kaplemi a několika sochami. Nalézá se zde také monumentální barokní sousoší Kalvárie, vynikající dílo J. F. Pacáka.

Ve **městě Svitavy** je nejstarším a nejvýznamnějším kostelem *hřbitovní kostel sv. Jiljí*, který je i nejstarší dochovanou stavbou ve Svitavách. Kostel byl založen premonstráty někdy kolem roku 1167. Poutním mariánským místem v Koclířově je *Českomoravská Fatima*, jež je umístěna v bývalém klášteře. Součástí jsou rovněž kostely sv. Jakuba Staršího a sv. Filomény. Jedná se o velmi významné centrum církevního turismu.

Památnou dominantou **města Poličky** je novogotický *kostel svatého Jakuba*. Ve věži kostela se nachází rodná světnička hudebního skladatele Bohuslava Martinů. Skladatelův otec, zde "vykonával funkci pověžného – stráž proti ohni ve dne i v noci"; ve věžní světničce bydlela celá jeho rodina. Na městském hřbitově *kostela svatého Michaela* pak najdeme skladatelův hrob.

Krajem vedla v minulosti řada důležitých obchodních cest (např. tzv. Trstenická stezka). V téměř každé obci v okolí je proto možné najít zajímavou církevní památku, (kostely, pomníky, kříže, návesní kaple apod.).

3.2.2 Kulturní zařízení

Českomoravské pomezí je krajem velkých hudebních osobností. Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl i mezinárodní festival Martinů fest jsou pojmy známé po celém světě.

V **Litomyšli** se nachází významné *Regionální muzeum Litomyšl*, jehož hlavní část muzejních sbírek je umístěna v bývalém piaristickém gymnáziu. Stálá expozice Regionálního muzea je také v přízemních místnostech bývalého zámeckého pivovaru, kde se v roce 1824 narodil Bedřich Smetana. Regionální muzeum v Litomyšli bylo zřízeno 1. 1 2004 a je nejmladší kulturní příspěvkovou organizací Pardubického kraje. V roce 2009 navštívilo muzeum celkem 17 172 osob, což bylo o více než čtyři tisíce více než v roce předešlém. Rodný byt Bedřicha Smetany navštívilo v roce 2009 celkem 7 700 osob, v roce 2008 to bylo o 635 osob více.¹³

Příspěvkovou organizací města Litomyšle je *Litomyšlská městská galerie*, která zajišťuje provoz výstavní síně v renesančním domě U Rytířů (patří k nejvýznamnějším památkám ve městě) a městské obrazárny v renesančním zámku Litomyšl. V roce 2009 navštívilo tyto prostory celkem 3 886 osob.¹⁴

V prostorách barokní jízďárny litomyšlského zámku je umístěné *Muzeum antického sochařství a architektury*, které je detašovaným pracovištěm Ústavu pro klasickou archeologii Filosofické Fakulty UK a slouží k prezentaci historicky cenné sbírky odlitků antické plastiky z majetku Univerzity Karlovy v Praze.

Ke kulturnímu vyžití přispívá *Smetanův dům* zajišťující cyklus Litomyšlské hudební večery, divadelní představení a hudební koncerty, nabízející k pronájmu prostory tří sálů pro pořádání společenských akcí (plesy, zábavy, přednášky atd.). Smetanův dům je příspěvkovou organizací Města Litomyšle. Společenské a kulturní vyžití pro mladé nabízí *Music Club Kotelna*, kde se pořádají koncerty, festivaly, divadla, kina, party apod.

¹³ Informace z Regionálního muzea v Litomyšli (Mgr. R. Košek)
Regionální muzeum v Litomyšli, 2010

¹⁴ Informace z Městského úřadu v Litomyšli (Ing. M. Severová)

V **Moravské Třebové** se nachází *Městské muzeum*, které kromě pravidelně obměňovaných výstav nabízí ve stálé expozici Holzmaisterovu sbírku mimoevropského umění. Nově je reinstalována část starého Egypta, kde najdeme mumii princezny Hereret. Po Náprstkově muzeu je tato egyptská sbírka největší v republice. Expozice je komponována jako staroegyptská hrobka s malbami na zdi Bonaciny. V roce 2010 navštívilo stálou expozici a výstavy 2 801 osob (+ 1675 osob navštívilo "kulturně výchovné" akce).¹⁵

Významným návštěvním místem okolí města je *Průmyslové muzeum Mladějov* s unikátní úzkorozchodnou tratí nabízí možnost projížďky vláčkem taženým parní lokomotivou. V muzeu můžete kromě expozice železniční shlédnout i expozice silniční, zemědělské a stavební techniky. Návštěvnost měla až do loňského roku stoupající tendenci (2008 – 13 274 osob, 2009 – 14 413 osob), ale v roce 2010 klesla návštěvnost muzea cca o třetinu (8 962 osob). Pravděpodobně se projevila celková ekonomická krize. Dle průzkumu návštěvnosti agentury Czechtourism je cca 50 % návštěvníků z regionu, 40 % z ČR a cca 10 % je ze zahraničí, především z Polska a Německa¹⁶.

Ve **Svitavách** se nachází významná historická budova Ottendorferův dům postavená jako veřejná knihovna a čítárna s koncertním sálem. V budově se dnes nachází jediné české *Muzeum esperanta*.

Dále se ve městě nachází *Městské muzeum a galerie*, kde je možné kromě krátkodobých výstav zhlédnout i jedinečnou expozici praček a prací techniky a stálou výstavu Hledání hvězdy Davidovy, která se soustředí na život svitavského rodáka Oskara Schindlera a historii židovského osídlení v regionu. V roce 2009 navštívilo Městské muzeum a galerii ve Svitavách celkem 5 242 osob (2008 – 4 085 osob; 2007 – 12 969 osob, výjimečný rok - jen na výstavu stavebnice Lega přišlo 9 tis. návštěvníků).¹⁷

Značnou část svitavského kulturního života organizuje *Středisko kulturních služeb města Svitavy*. Každoročně pořádá 2 abonentní divadelní cykly, zajišťuje činnost Kruhu přátel hudby, provozuje kino Vesmír a kinokavárnu Galaxie, spolupracuje s Městským muzeem a galerií, pořádá jazykové kurzy a angažuje se v celé řadě kulturně-uměleckých akcí. Středisko kulturních služeb je také správcem nově zrekonstruované Fabriky, která je multifunkčním vzdělávacím, komunitním a kulturním centrem města Svitavy.

¹⁵ Informace z Městského muzea Moravská Třebová (PhDr. J. Martínková))

¹⁶ Informace z Průmyslového muzea Mladějov (M. Kopřiva)

¹⁷ Informace z Městského muzea a galerie ve Svitavách ((Mgr. B. Čuhelová)

Nachází se zde například kongresový a divadelní sál, městská knihovna, televizní studio a internetová kavárna. Jelikož je vybudování Multifunkčního centra Fabrika projektem podpořeným ze strukturálních fondů EU bude podrobněji popsán v kapitole 4.2 Projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu v okrese Svitavy.

Dalším kulturním zařízením je Bílý dům, kde se nachází víceúčelový společenský sál. Každoročně se zde pořádají dva abonentní divadelní cykly - odehraná i špičkovými divadly (Divadlo Na zábradlí Praha, Činoherní klub Praha, Divadlo Husa na provázku Brno,...).

Na jaře roku 2009 bylo v budově *Městského muzea a galerie* v **Poličce** otevřeno Centrum Bohuslava Martinů, jehož součástí je památník Bohuslava Martinů. Jelikož je vybudování Centra Bohuslava Martinů projektem podpořeným ze strukturálních fondů EU, bude podrobněji popsáno v kapitole 4.2 Projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu v okrese Svitavy.

Na Palackého náměstí se nachází *Galerie Vysočina* - galerie výtvarného umění (prodeje obrazů, restaurování obrazů i rámu) a *Městská knihovna*, která patří k nejstarším knihovnám v Čechách (založení r. 1813).

Zajímavou památku představuje *Bysterské minimuzeum*, tzv. „Brtnounova chaloupka“, kde je umístěna expozice ševcovského řemesla a lidového umění.

Kulturním zázemím města Polička je především zrekonstruovaná budova *Tylův dům*, který zajišťuje společenské dění během celého roku (plesy, koncerty, divadla, kina, výstavy). Za program a provoz odpovídají Kulturní služby města Poličky. Od února roku 2004 v dolní části Tylova domu funguje *Divadelní klub*, kde se konají koncerty, výstavy a ochotnická divadelní představení. Klub prostory také pronajímá pro soukromé akce.

3.2.3 Společenské akce

Největším pořadatelem kulturních akcí je **město Litomyšl**, které během celého roku nabízí bohatý kulturní program. Mezi nejvýznamnější pravidelné kulturní akce patří v první řadě *Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl*, který je po Pražském jaru druhým nejstarším hudebním festivalem v České republice (založen 1949) a současně největším festivalem klasické hudby pod "širým nebem", konaným v naší zemi. Festival pořádá Město Litomyšl prostřednictvím jím zřízené obecně prospěšné společnosti Smetanova Litomyšl, ve spolupráci s Pardubickým krajem, Ministerstvem kultury České republiky a Státním památkovým ústavem Pardubice.

Centrem festivalového dění je areál Státního zámku Litomyšl, jeho hlavní programovou náplní jsou operní inscenace, koncertní provádění oper, ale také galakoncerty, kantáty a písňové večery, tedy formy, v nichž je dominantou vokální umění. Koná se každoročně v období cca 25 dní na přelomu června a července. Návštěvnost festivalu se pravidelně pohybuje v rozmezí 20-25 tis. diváků, kdy vstupenky bývají z 98 % pravidelně vyprodané. Průměrná obsazenost jednotlivých programů je 95-98 %. V roce 2010 bylo návštěvníkům nabídnuto 24 080 míst, vydána vstupenka byla na 23 633 z nich, tedy návštěvnost činila 98 %. Z 27 pořadů, na něž bylo vybíráno vstupné, bylo zcela vyprodáno šestnáct, na většinu ostatních zbylo jen několik jednotlivých míst.¹⁸

Ve městě Litomyšl se každoročně pořádají také festivaly *Mladá Smetanova Litomyšl*, kde hudební mládež ČR pořádá festival klasické i soudobé vážné hudby mladých interpretů. Program je situován téměř do všech dostupných koncertních i divadelních prostor ve městě. Každoročně jsou také pořádány *Mezinárodní houslové kurzy a Mezinárodní interpretační kurzy a Setkání přátel komorní hudby*. Pro nejmenší jsou pravidelně pořádány *Toulovcovy prázdninové pátky*, přičemž se jedná o maratón pohádek a folkových koncertů, které se konají každý pátek v letních prázdninách na Toulovcovém náměstí neboli tzv. Špitálku. Tato akce se každoročně těší velké návštěvnosti. Mezi nejnavštěvovanější kulturní akce regionu patří začátkem července tradiční „Benátská noc“ a koncem srpna folkový festival „Újezdské babí léto“ v obci Dolní Újezd na Litomyšlsku.

Město Moravská Třebová dnes může nabídnout kulturní vyžití v podobě pravidelně pořádaných festivalů *Zámecké kejkle a kratochvíle* (rytířské turnaje), *Dny slovenské kultury*, *Mezinárodní festival sborového zpěvu* Moravskotřebovské arkády nebo v srpnu pořádané *Lidové slavnosti* na nedaleké zřícenině hradu Cimburk. První říjnovou sobotu se koná oblíbený festival slivovice *Biskupické kalíšek v Biskupicích* u Jevíčka. Lze ochutnat různé druhy slivovic z tradičních i netradičních surovin.

Ke kulturnímu a společenskému ruchu ve **městě Svitavy** přispívají akce jako *Svitavské letní slavnosti*, *Svitavský candrbál*, nebo výstava mysliveckých trofejí v Opatovci, který má nadregionální význam. Každý rok se v průběhu celého dubna pořádá k příležitosti narození Oskara Schindlera *Hledání Hvězdy Davidovy – zapomenuté osudy*. Jedná se o cyklus přednášek, koncertů a divadelních představení věnujících se osudům místního rodáka a historii židovského osídlení v regionu.

¹⁸ Informace z organizace Smetanova Litomyšl o.p.s. (Bc. B. Krejčí)

Ve **městě Polička** se každoročně těší velké oblibě hudební festivaly jako *Polička JAZZ*. Jedná se o mezinárodní jazzový festival konající se každý rok v druhé polovině měsíce dubna. Pořadatelem prvních sedmi ročníků (1997-2003) bylo Město Polička, další ročníky pak byly uspořádány Kulturními službami (Tylův dům) a Divadelním spolkem Tyl. Dalším festivalem je *Martinův fest*, jedná se o festival vážné hudby věnovaný B. Martinů. *Poličské Rockoupání* je multižánrový open-air hudební festival (jeden z největších a nejoblíbenějších v Pardubickém kraji), který se koná každým rokem v druhé polovině května. Návštěvnost se pohybuje kolem 1 500 osob a má spíše klesající tendenci. Dalšími pravidelnými festivaly jsou *Polička 555 a Colour Meeting Polička*, který je mezinárodním multikulturním festivalem (poznávání české společnosti a příslušníků jiných kultur, národností a etnik a také k nalézání vzájemného pochopení a tolerance). Tyto akce přispívají k různorodosti poličského kulturního života.

Od roku 2001 se zde každoročně na podzim koná mezinárodní soutěž ve sportovním rybolovu *Poličský candát*. Na hradě Svojanově se v letních měsících pořádají kulturní akce v rámci tzv. *Svojanovského léta na hradě* – jedná se rytířské souboje, divadelní představení, koncerty atd..

Ve venkovských obcích se uskutečňují pravidelné kulturní a společenské akce jako maškarní průvody, sjezdy rodáků, taneční zábavy a plesy, tradiční poutě, oslavy svátků - Den matek, Den dětí, mikulášské a vánoční besídky, vánoční koncerty, oslavy Silvestra s vítáním Nového roku, výstavy ovoce a zeleniny, tradiční chovatelské výstavy atd. V některých venkovských obcích se udržují lidové zvyky, jako je pálení čarodějnic.

Na Svitavsku se nekoná mnoho sportovních akcí, které by měli významnější vliv na rozvoj cestovního ruchu. Akcí na národní úrovni se pořádá jen velmi málo. Nejvíce se jich koná v motokrosovém areálu Březová nad Svitavou (např. Mistrovství ČR juniorů 2011). Větší množství akcí se soustřeďuje opět do Litomyšle – např. Velká cena města Litomyšle v parkurovém skákání, České šachové Vánoce a mnoho dalších, ovšem opět spíše regionálních akcí.

3.3 Potenciál rekreačních ploch

Na základě informací zjištěných z Atlasu cestovního ruchu¹⁹, jiných významných zdrojů a vlastní úvahy bylo provedeno stručné zhodnocení území okresu Svitavy pro cestovní ruch.

¹⁹Vystoupil, J. a kol., 2006

Ze zjištěných informací vyplývá, že okres Svitavy je oblastí venkovského charakteru s krásnou a neporušenou přírodou. Jedná se o území, které nemá žádná velká města, zato tu najdeme velké množství ploch venkovského charakteru a ploch zalesněných.

Přírodně nejatraktivnější lokality území se nachází v oblasti Žďárských vrchů (Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Březiny atd.), kde se rovněž nachází přírodní park Svratecká hornatina. Tato oblast západně od Poličky je zajímavá spíše pro zimní sporty, jelikož se jedná o region s nižšími teplotami a vyšší členitostí reliéfu. Lokalita je vyhledávaná i z hlediska pěší turistiky a cykloturistiky. Významné oblasti s vhodnými podmínkami pro rozvoj cestovního ruchu se nachází na východě a na jihu (dosud málo využívané), zejména v okolí přírodních parků Údolí Křetínky (Brněnec, Rozhraní, Svojanov, Trpín, Vítějeves) a Bohdalov-Hartinkov (Hartinkov, Vranová Lhota, Březinky, Vrážné a také v oblasti Jaroměřic a Biskupic). Atraktivní zalesněnou lokalitou je i okolí venkovských obcí Janov, Strakov a Kukle s přírodními památkami Psí kuchyně a Králova zahrada (Litomyšlsko). Tyto lokality by byly vhodné i pro rozvoj ekoturistiky a agroturistiky, které mají do budoucna velký potenciál.

Z hlediska kulturně-historického potenciálu má zájmová oblast méně významných památek, které by do regionu přilákaly větší množství turistů zdržujících se zde delší dobu. Významnou oblastí v tomto směru je hlavně město Litomyšl, které má velký turistický potenciál daný nejen jedinou památkou UNESCO v Pardubickém kraji, ale rovněž městskou památkovou rezervací s velmi atraktivními objekty turistického zájmu. Pro cestovní ruch jsou nejzajímavější městské památkové rezervace (Litomyšl a Moravská Třebová - zámek) a městské památkové zóny Svitavy, Polička, Bystré a Jevíčko). Větší turistický potenciál má i hrad Svojanov.

3.4 Hodnocení sociálně-ekonomických předpokladů

Nedílnou součástí cestovního ruchu je materiálně technická základna, tedy realizační předpoklady cestovního ruchu. Základem jsou ubytovací a stravovací zařízení, doplněné dalšími souvisejícími službami zvyšujícími kvalitu a komfort hostů. Kvalita nabízených služeb ve stravovacích zařízeních se působením konkurenčního prostředí neustále zlepšuje a tento trend má rychlejší průběh než u ubytovacích zařízení.²⁰

²⁰ Vystoupil, J., Holešinská, A., Kunc, J., 2007

3.4.1 Hromadná ubytovací a stravovací zřízení

Hlavní koncentrace ubytovacích zařízení je většinou v oblastech kulturně-historického významu nebo v přírodně atraktivních lokalitách.

Rozložení a dostupnost ubytovacích zařízení lze v regionu zhodnotit jako nevyváženou a nedostačující. Stávající kapacity ubytovacích zařízení by nedokázaly pojmout zvýšený zájem o dlouhodobější ubytování většího počtu návštěvníků měst. Největší koncentrace hromadných ubytovacích zařízení je soustředěna do města Litomyšl, kde je jejich rozšíření a kapacita při současném zájmu turistů dostačující. Při zvýšeném zájmu o ubytování ve městě by nastal shodný problém jako u ostatních měst. Informační centrum města Litomyšl doporučuje 25 ubytovacích zařízení různých kategorií, u kterých může zaručit dobrou kvalitu služeb. Hotely i některé penziony mají již velmi vysoký standard ubytovacích služeb s dobrou prezentací a propagací (Hotel Aplaus). Ve městě Polička doporučuje informační centrum 17 ubytovacích zařízení, ve městě Svitavy 12 a ve městě Moravská Třebová doporučuje 9 ubytovacích zařízení s ověřenou kvalitou služeb.²¹

Významné ubytovací zázemí má i okolí venkovské obce Svojanov, kde se jedná o ubytování zejména v rekreačních areálech (Rekreační areál Motýlek) a chatových osadách. V okolí obce Svojanov se v letních měsících hojně vyskytují dětské a skautské tábory. Obec Budislav je v tomto směru také hojně vyhledávanou rekreační chatovou oblastí vytvářející ubytovací zázemí pro oblast Toulouvcových maštálí.

Nelze opomenout ani chalupy a chaty označované jako objekty individuální rekreace (tzv. druhé bydlení), které můžeme nalézt téměř ve všech obcích oblasti. Lokality s výrazným zastoupením objektů individuální rekreace se vyskytují hlavně v přírodně atraktivních oblastech. Největším množstvím těchto objektů najdeme ve venkovské obci Budislav (oblast přírodní rezervace Maštale) a okolí, druhou největší lokalitou je oblast Žďárských vrchů (venkovské obce Pustá Rybná, Telecí a Borová). Vyšší počet objektů individuální rekreace se nachází i v oblasti přírodního parku Bohdalov-Hartinkov (venkovská obec Vysoká) a v oblasti Moravsko-Třebovska (venkovské obce Borušov a Staré Město).

V okrese Svitavy jsou zastoupeny všechny formy stravování. Největší kumulace stravovacích zařízení je především ve městech. V současné době počet stravovacích zařízení a kapacit v zájmovém území odpovídá zjištěné poptávce. Nejvíce je jich

²¹ Informace z informačních center příslušných měst

soustředěno do Litomyšle. Z hlediska cestovního ruchu jsou nejvýznamnější hlavně restaurace v hotelech, popřípadě penzionech (hotely Aplaus, Dalibor, Zlatá hvězda, Penzion Bludička). Větší koncentrace je i v ostatních městech oblasti, ve Svitavách je to například hotel Schindlerův háj, či Národní dvůr, v Poličce pak velmi stylové jak ubytování tak pohoštění v Šenku nožičce Dobroty a Herešově krčmě, v Moravské Třebové (penziony V Podzámčí a Excalibur). Skoro všechny menší obce oblasti mají svůj obecní hostinec, který i pronajímají. Většina těchto zařízení samozřejmě slouží spíše místním obyvatelům, nežli turistům. To znamená, že ani pro rozvoj cestovního ruchu nemají velký význam.

3.4.2 Doprovozná a dopravní infrastruktura

Doprava patří mezi základní realizační podmínky cestovního ruchu, bez kterých by rozvoj cestovního ruchu nebyl možný. Pro rozvoj cestovního ruchu je důležitá nejen dostupnost regionu jako celku, ale také lokální doprava umožňující pohyb po území a zajištění dopravní dostupnosti k jednotlivým atraktivitám cestovního ruchu a do návštěvnických center.²²

Silniční doprava

Hlavní silniční síť v zájmovém území charakterizuje významný silniční tah I/35, který prochází severovýchodem oblasti (Hrádek n. Nisou ČR/PL – Hradec Králové – Litomyšl – Svitavy – Mor. Třebová – Slovensko). Z tranzitních tras vede územím silnice I/34, která tvoří plynulé propojení od jihozápadu České republiky k východu s napojením u Svitav na silnici I/35. Důležitým tranzitním propojením je komunikace I/43, respektive od Svitav silnice E461 (Brno - Svitavy – Polsko). Z hlediska napojení Poličska na nadřazený dopravní systém je významná silnice II/360, která spojuje města Polička a Litomyšl a napojuje se na silnici I/35 ve směru Hradec Králové, a případně silnice II/353 Polička – Žďár nad Sázavou.

Ačkoliv územím okresu Svitavy prochází významný silniční tah I/35, je dopravní dostupnost okresu snížena velkou vytížeností této komunikace. Nedostačující je pak dopravní dostupnost správního obvodu ORP Polička. Z hlediska napojení na centra osídlení vyššího řádu (Pardubice, Brno) lze charakterizovat území obvodu jako relativně špatně napojené. V širších vztazích chybí napojení na dálniční síť.

²² Vystoupil, J., Holešinská, A., Kunc, J., 2007

Problémem města Litomyšl je vedení komunikace I/35 s relativně vysokým podílem nákladní dopravy obytnou částí města Litomyšl v těsném kontaktu s historickým jádrem města. Ve městě Svitavy bylo již realizováno vybudování severního obchvatu silnice I/35 a tím byl snížen podíl tranzitní dopravy přes město.

Železniční doprava

Napojení okresu Svitavy na železniční síť je vyhovující.

Řešeným územím prochází ve směru sever – jih dvoukolejná elektrifikovaná železniční trať č. 260 Česká Třebová - Svitavy - Brno, trať je součástí I. tranzitního železničního koridoru, na němž je v řešeném území dokončena modernizace včetně výstavby protihlukových opatření, tato trať je zmodernizována pro rychlost do 160 km/hod.

Druhou železniční tratí protínající území je odbočná jednokolejná neelektrifikovaná železniční trať regionálního významu č. 261 Svitavy - Polička - Žďárec u Skutče, která navazuje na trať č. 260 a na trať č. 238 Pardubice - Chrudim - Hlinsko - Havlíčkův Brod. Celým územím správního obvodu ORP Moravská Třebová prochází regionální železniční trať 262, v Chornici navíc má styk s tratí 271 do Prostějova. Území ORP Litomyšl je přímo obsluhováno jedinou koncovou regionální tratí Choceň – Vysoké Mýto – Litomyšl s napojením na I. tranzitní železniční koridor. Přínosem pro posílení turistického ruchu je úzkorozchodná železnice Mladějov na Moravě – Hřebeč, která v délce 11 km dříve sloužila pro dopravu šamotu z dolů na Hřebči do mladějovské šamotky. V současnosti je v jejím areálu vybudováno Průmyslové muzeum a na trati jsou pravidelně pořádány turistické jízdy.

Autobusová doprava

V ostatní obcích okresu Svitavy, které nejsou obsluhovány železniční dopravou, je zajištěna linková autobusová doprava. Dopravní obslužnost obcí správních obvodů je ale významně omezena ve dnech pracovního klidu, což se nepříznivě projevuje v oblasti cestovního ruchu, společenském i kulturním životě obyvatel.

Cykloturistika a pěší turistika

Cyklistická doprava je fenoménem, kterému je v poslední době věnována velká pozornost vzhledem k jeho atraktivitě v rámci cestovního ruchu a k jeho rozvojovému potenciálu. Území oblasti se celou řadou svých parametrů řadí mezi aktivní a velice

atraktivní oblasti cyklistiky a pěší turistiky. Oblast Poličska a Moravskotřebovska s okolním převážně členitým charakterem vrchovinného rázu obsahuje cyklotrasy různé obtížnosti. Oblast Litomyšlska je naopak vhodná pro výlety v neextrémních podmínkách. V širším prostoru Českomoravského pomezí je provozován cyklobus (Svitavy – Polička – Proseč – Nové Hrady – Litomyšl). Většina území oblasti má příznivou morfologii, vegetační skladbu, přiměřenou přehlednost a alespoň základní atraktivitu danou dostupnými pamětihodnostmi a zajímavostmi. Území je protkáno řadou regionálních cyklotras, turistických tras a naučných stezek s návazností na kulturní a přírodní hodnoty. Nedostatkem stále zůstává vedení cyklotras v převážné většině po silnicích II. a III. třídy a účelových komunikacích a tím dochází ke snížení bezpečnosti a atraktivity. V zájmovém území je absence cyklostezek.

Zájmovým územím vede jedna nadregionální cyklotrasa přes Městečko Trnávka Brněnec – Bystré – Kadov. S touto nadregionální cyklotrasou č. 104 se propojuje regionální cyklotrasa č. 4024 tvořící spojení mezi oblastí Budislavska, okresním městem Svitavy a oblastí Moravskotřebovska. Cyklotrasa se na svém úseku kříží s dalšími regionálními cyklotrasami č. 4022 (Svitavy – Polička), č. 4023 (Balda – Čistá), č. 4019 (Litomyšl – Bystré) a s cyklotrasou č. 4021 (Litomyšl – Borová).

Značené turistické stezky pro pěší turisty lze považovat za jeden z významných nástrojů k udržování a podpoře návštěvnosti území. Oblast je celkem rovnoměrně pokryta sítí turistického značení spravovaného Klubem českých turistů. Po oblasti nás provede i několik naučných stezek. Jmenujme alespoň ty nejzajímavější. Do nejbližšího okolí Svitav nás zavedou dvě naučné stezky vycházející z města – „K pramenům řeky Svitavy“ a „Po hranicích českého království a moravského markrabství“, která turisty seznamuje s historií této oblasti pomezí Čech a Moravy s důkazy podél cesty - původními hraničními kameny. Jedinečným výletem za minulostí Moravskotřebovska jsou naučné Hřebečské důlní stezky s informačními panely na Hřebečském hřbetu a okolí (viz. kapitola 4.2.2). Nedaleko města Litomyšl vede naučná stezka okolo rybníka Velký Košíř, jehož okolí je významnou ornitologickou lokalitou. Naučná stezka okolo Poličky seznámí turisty s historií městského divadla a s lokalitou poličského Liboháje (zastavení u kříže na Šibeničním vrchu). Část stezky vede kolem rybníků a jejich přítoku meandrujících v lesnatém porostu.²³

²³ Naučné stezky - Českomoravské pomezí [online]. [citováno 2011-02-05]. Dostupné z <<http://www.ceskomoravskepomezí.cz/naucne-stezky/>>

Zimní sporty

Z hlediska zimních sportů má zájmové území velmi malý potenciál. Nejpříznivější podmínky pro zimní sporty jsou převážně v západní části okresu, kde jsou v zimě velmi dobré sněhové podmínky. Na jihozápadě okresu zasahuje do zájmového území vyhledávaná lyžařská oblast Žďárských vrchů (centrální část oblasti: obce Sklené, Tři Studně, Fryšava, Samotín - směrem na Nové Město na Moravě). Přes obce Borová, Telecí, Pustá Rybná vedou běžecké tratě směrem na zámek Karlštejn. Dobré sněhové podmínky jsou také v oblasti přírodního parku Svratecká hornatina, kde se nachází lyžařské stopy v Panském lese a na pláních mezi obcemi Nedvězí, Sulkovec a Nyklovice. Od Poličky vedou tzv. lyžařské běžecké tratě „U Salaše“. V roce 2007 se začalo pravidelně upravovat několik běžeckých tras i v okolí Svitav, jejich síť není hustá, ale v některých úsecích je více stop vedle sebe. V případě dobrých sněhových podmínek jsou lyžařské běžecké stopy také na Litomyšlsku v oblasti Toulouvcových Maštálí. Běžecké lyžování má však jen velmi krátkou sezónnost a nelze na něm vybudovat turistický produkt. V zájmovém území je v zimě v provozu jedna linka skibusu, který jezdí na trase Pardubice – Polička.

V oblasti Českomoravského pomezí najdeme jen velmi malé množství sjezdovek, které jsou v nízkých nadmořských výškách (600-700 m n. m.) a mají pouze lokální význam. Několik se jich nachází v okolí města Polička v oblasti Žďárských vrchů. Nejvyhledávanějšími jsou lyžařské sjezdovky v Radiměři, v Poličce o délce 320 m, lyžařský svah Bystré Hamry o délce 360 m, lyžařský svah Telecí (450 m), lyžařský svah se nachází také v obcích Březiny, Pustá Rybná a Vranová Lhota.²⁴

3.5 Mikroregiony

Území okresu Svitavy se jednak přirozeným vývojem dlouhodobého charakteru, jednak zásahy formálně administrativními a správními, sestává z několika dílčích mikroregionů, charakteristických vysokou spádovostí obcí do středisek těchto mikroregionů. Jedná se o mikroregiony Svitavsko, Poličsko, Litomyšlsko, Moravskotřebovsko, Jevíčsko a Brněnec. Tyto dobrovolné svazky obcí označené jako mikroregiony mají za cíl realizaci strategického plánu trvale udržitelného rozvoje regionu svazku obcí a dalších aktivit v oblasti ekonomického rozvoje. V neposlední

²⁴ Zimní sporty [online]. [citováno 2011-02-08]. Dostupné z http://cyklotrasy.cz/encyklopedie/seznam.phtml?nad_typ=557&id_t_regionu=55670

řadě i aktivity rozvoje cestovního ruchu, propagace regionu a vytváření příznivých vnitřních a vnějších vztahů schválených orgány svazku obcí.

3.6 Ostatní aktivity v oblasti cestovního ruchu

Okres Svitavy je součástí dobrovolného svazku obcí **Českomoravské pomezí** založeného v létě roku 2007. Svazek zahrnuje území podél historické hranice Čech a Moravy (turistická oblast Svitavsko) vymezené starobylými městy Svitavy, Litomyšl, Polička, Moravská Třebová a Vysoké Mýto. Sídlem svazku je město Litomyšl a jeho cílem je především aktivně přispívat k rozvoji cestovního ruchu. Předmět činnosti sdružení je společná propagace a reklama v oblasti cestovního ruchu, společná realizace projektů v oblasti marketingu CR a poskytování informací z oblasti cestovního ruchu veřejnosti.

Zájmové území je také součástí **Destinační společnosti Východní Čechy**. Jedná se o zájmové sdružení právnických osob (založené 2008) s 11 zakládajícími členy, které jsou významnými subjekty v oblasti cestovního ruchu (např. Českomoravské pomezí, Smetanova Litomyšl o. p. s.). Hlavním předmětem činnosti tohoto sdružení je realizace aktivit směřujících k rozvoji destinace Pardubického kraje na trhu cestovního ruchu. Tyto aktivity zahrnují například realizaci v oblasti propagace a marketingu, nebo přípravu a realizaci projektů v oblasti cestovního ruchu v destinaci.

Města Litomyšl a Svitavy jsou také součástí **Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska** (založeno v roce 1990). Jedná se o neziskovou organizaci, která se zabývá zachováváním, ochranou a trvalou využitelností kulturního dědictví, zaměřenou na regeneraci historických sídel. Sdružení má celkem 210 členů (1. 1 2011), z toho 202 řádných a 8 přidružených, na jejichž území jsou zachovány významné kulturní hodnoty, zejména nemovité památky. Mezi nejvýznamnější činnosti a aktivity Sdružení patří péče společně s Ministerstvem kultury a Ministerstvem pro místní rozvoj o Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (dotační titul Ministerstva kultury). Tento program je nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Od roku 1994 je každoročně udělována Cena za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón spojená s právem používat titul "Historické město roku". Od roku 1998 je hlavním gestorem soutěže Sdružení historických sídel Čech, Moravy

a Slezska. Soutěže se může zúčastnit každé město České republiky, které bylo v daném roce zařazeno do Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. V zájmovém území mají titul Historické město roku: město Svitavy (1994) a Litomyšl (2000). Za rok 2010 jsou na tuto cenu nominována města Polička, Prachatice a Znojmo.

Město Litomyšl je členem dobrovolného svazku dvanácti obcí a měst České republiky nazvaném **České dědictví UNESCO**, na jejichž území se nachází památka zapsaná na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví (UNESCO). Sdružení České dědictví UNESCO bylo založeno v červnu 2001. Sdružení má hájit zájmy "unescových měst", mimo jiné i oblast společné propagace a vzdělávání. Zapsání památky na Seznam UNESCO je jednak vysoce prestižní záležitostí, ale jde i o jakousi záruku kvality v oblasti turismu a motivaci k návštěvě. Sídlo sdružení České dědictví UNESCO je ve městě Litomyšl.

Města Litomyšl a Polička jsou součástí sdružení **Česká inspirace** založeného v roce 1995. Jedná se o sdružení 8 měst České republiky, které společně prezentují svoje unikátní historické památky a kulturu. Předmětem činnosti sdružení je podpora rozvoje turistického ruchu, realizovaná prostřednictvím společné propagace historie a kultury a vydáváním propagačních a informačních materiálů v jednotlivých městech navzájem, ostatních městech České republiky a v zahraničí.

Turistická informační centra (TIC)

Turistická informační centra jsou významným článkem praktické propagace města a okolního regionu. TIC mají poskytnout návštěvníkovi bezplatně všechny důležité informace v oblasti svého působení (město, region, turistická oblast). TIC poskytují řadu propagačních materiálů o širokém okolí (památky, ubytování, stravování, kulturní a sportovní vyžití, atd.). V zájmovém území se nachází čtyři informační centra regionálního charakteru (Litomyšl, Svitavy, Moravská Třebová, Polička), která by měla poskytnout jak informace, tak propagační materiály o širším okolí. V turistické sezóně je informační centrum otevřeno také v zámeckém areálu v Litomyšli. Mimo těchto hlavních TIC oblastí se zde nacházejí ještě informační centra místního charakteru v Bystrém, Jevíčku, ve Svojanově, Březové nad Svitavou a v Poříčí u Litomyšle.

4 PODPORA A VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch se postupným vývojem stal neodmyslitelnou součástí životního stylu a potřeb lidí. V současnosti představuje jedno z největších světových ekonomických odvětví a je považován za významný nástroj regionálního rozvoje. Vysoká dynamika růstu cestovního ruchu v daném regionu může efektivně napomáhat regionům se strukturálními problémy.

V celé Evropě zaznamenal cestovní ruch bouřlivý rozvoj po roce 1989, v důsledku pádu železné opony. Zásadní změny politického a ekonomického systému (např. svoboda podnikání, uvolnění devizového trhu) vyvolaly řadu změn v organizaci cestovního ruchu. Otevřením východoevropských hranic, společně s odstraněním pasových a vízových povinností se každoročně zvyšoval příjezdový a výjezdový cestovní ruch.

V České republice byl největší nárůst zahraničních návštěvníků zejména v první polovině 90. let, kdy se jejich počet téměř ztrojnásobil. Razantně vzrostl také počet vyjíždějících občanů České republiky do zahraničí za objevování nepoznaných destinací. S tímto faktem souvisí rychlý rozvoj trhu cestovních kanceláří krátce po revoluci. Největší maximum příjezdové a výjezdové turistiky bylo zaznamenáno v roce 1996. V tomto roce zaznamenal příjezdový cestovní ruch nárůst o 475 % zahraničních návštěvníků, oproti roku 1988, zejména z Německa, Rakouska a Nizozemí. Počet výjezdů občanů České republiky do zahraničí se zvýšil dokonce o 760 %, oproti roku 1988. Od roku 1996 docházelo k jejímu pozvolnému poklesu. Dynamický rozvoj cestovního ruchu po roce 1989 byl však dotován státem v minimálním rozsahu. Ve vztahu k přínosům v roce 1997, např. ve formě devizových příjmů, jde o vklad ve výši zhruba 0,6 % vytvořených prostředků.²⁵

Významným impulsem pro rozvoj cestovního ruchu byla také integrace České republiky do Evropské unie. Vstupem do EU v roce 2004 byly odstraněny administrativní bariéry pro turisty z členských zemí. Přínosem členství v EU pro cestovní ruch v ČR je také rostoucí význam kongresové turistiky, nárůst počtu obchodních a služebních cest, nárůst počtu zahraničních studentů (studijní pobyty a cesty).

²⁵ Rozvoj cestovního ruchu v ČR po roce 1989 [online]. [citováno 2011-03-04]. Dostupné z <http://www.cot.cz/data/cesky/99_03/3_statistika2.htm>

Negativní vliv na cestovní ruch měla hospodářská krize, jejíž následky lze pociťovat dodnes. Cestování je první v řadě činností, kde lidé při finanční krizi nejvíce šetří

Výkonem státní správy v odvětví cestovního ruchu je od svého zřízení v roce 1996 pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj, které převzalo pravomoce od Ministerstva hospodářství. Rozvoj cestovního ruchu v České republice je financován v první řadě ze státního rozpočtu, resp. z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Z dalších zdrojů jsou využívány například strukturální fondy Evropské unie. Pro napomáhání v rozvoji cestovního ruchu, zajišťování propagace a rozvíjení strategií byla v roce 1993 zřízena příspěvková organizace Ministerstva pro místní rozvoj s názvem *Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism*.

Na počátku 90. let chyběly v České republice programové dokumenty a legislativa týkající se oblasti cestovního ruchu. Prvními programy zabývajícími se touto problematikou byly např. Program obnovy venkova, granty České centrály cestovního ruchu na propagaci cestovního ruchu, popřípadě program PHARE CBC - konkrétně Společný fond malých projektů pro příhraniční regiony.

Cestovní ruch byl do roku 2000 rozvíjen především na základě koncepčních materiálů připravovaných Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Se změnou územně správního členění dostalo prioritu samosprávné řízení prostřednictvím regionů. Následně Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism iniciovala zpracování regionálních a krajských programů rozvoje cestovního ruchu. Cílem těchto programů bylo zmapovat potenciál v regionu z hlediska cestovního ruchu a posléze definovat projekty, které budou rozvíjet a aktivizovat cestovní ruch v dané lokalitě. V téměř tříletém procesu vznikla řada programových dokumentů krajů, turistických regionů a turistických oblastí (např. Východní Čechy, Vysočina, Český ráj atd.).

Z hlediska významu pro rozvoj cestovního ruchu lze považovat jako jeden z nejdůležitějších dokumentů Národní rozvojový plán České republiky a jeho Sektorovou část – Cestovní ruch a lázeňství. Při vyjednávání vstupních podmínek České republiky do Evropské unie byla jeho problematika převedena do tzv. Společného regionálního operačního programu (dále jen SROP) a následně byl Sektorový operační program cestovního ruchu zrušen. Národní rozvojový plán představuje základní strategický dokument rozvoje České republiky, připravený vždy na aktuální programové období. Na jehož základě je vždy vyjednán základní programový dokument

České republiky pro využívání fondů Evropské unie (Rámec podpory společenství 2004-2006, Národní strategicky referenční rámec 2007-2013)

Mezi další významné dokumenty patří Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR, připravená v průběhu roku 2001 (koncepce zpracovaná pro období let 2002-2007). Tato koncepce byla koncipována v souladu s Národním rozvojovým plánem ČR a vycházela z úkolů Strategie regionálního rozvoje ČR. Aktuálně je v platnosti Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na aktuální období 2007-2013

Pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj byl vládou schválen Státní program podpory cestovního ruchu, jehož realizace začala v roce 2001. Realizace Programu dlouhodobě přispívala k naplňování Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR. V roce 2004 bylo schváleno pokračování realizace Státní program podpory cestovního ruchu až do konce roku 2006.

Po vstupu do EU byla Česká republika jako nový členský stát zapojena do programu na podporu hospodářské a sociální soudržnosti, jehož cílem je přispět k regionálnímu rozvoji regionů a zabezpečit tak ekonomický rozvoj. Hlavním nástrojem pro přerozdělování finančních prostředků EU byly především strukturální fondy, Fond soudržnosti a další nástroje jako jsou např. Iniciativy Společenství. Centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v České republice je Ministerstvo pro místní rozvoj. Problematika cestovního ruchu je v rámci podpory z Evropské unie řešena hlavně v souvislosti s prioritním cílem na podporu zaostávajících regionů. Tyto regiony jsou financovány prostřednictvím strukturálních fondů EU. V programovacím období 2004-2006 byl cestovní ruch podporován v rámci Společného regionálního operačního programu (SROP) a v současném období 2007-2013 je možné čerpat finanční pomoc z fondů EU v rámci Regionálních operačních programů.

V zájmovém území okresu Svitavy je problematika cestovního ruchu řešena v rámci Regionálního operačního programu ROP NUTS II Severovýchod 2007-2013.

4.1 Podpora cestovního ruchu z prostředků EU

Období 1989-2004

Do svého vstupu do Evropské unie v roce 2004 měla možnost Česká republika čerpat předvstupní pomoc ze tří programů Phare, Ispa a Sapard.

Již od roku 1990 využívala předvstupní pomoc z programu Phare, která byla zaměřena především na projekty přípravy institucí veřejné správy na vstup do EU. Od roku 1994 byl významným programem v rámci Phare program Phare CBC, který podporoval příhraniční spolupráci se sousedními státy v příhraničních regionech České republiky. Po vstupu do EU nahradil program Phare Společný regionální operační program.

Období 2004 – 2006

Česká republika se jako nově přistupující stát v roce 2004 zařadila do zkráceného programového období 2004-2006. V tomto období byla poskytována finanční pomoc rozvoji cestovního ruchu hlavně v rámci Společného regionálního operačního programu (SROP), který se věnoval pěti prioritám. Podpora cestovního ruchu zde byla zahrnuta do 4 priority Rozvoj cestovního ruchu obsahující dvě opatření (4.1 Rozvoj služeb pro cestovní ruch, 4.2 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch). Této prioritě byla přidělena částka ze strukturálních fondů EU v hodnotě 108 mil. eur (3,4 mld. Kč).²⁶

Podpora infrastruktury v cestovním ruchu byla silně orientována na výstavbu a obnovu ubytovacích zařízení, které jsou plně zajišťovány soukromým sektorem. Celkově do této oblasti směřovalo 43 % všech prostředků určených na infrastrukturu. Takto vysoký podíl podpory mohl vést k narušení hospodářské soutěže, snížením možností podpory ostatních oblastí mající převážně veřejný charakter (cyklostezky, úpravy krajiny a veřejných prostor, revitalizace kulturních památek).

V oblasti podpory služeb v cestovním ruchu lze pozorovat podobné problémy, zejména pokud se jedná o úzké zaměření podpory. Jelikož hlavním předmětem podpory byly z jedné poloviny nejjednodušší formy marketingové činnosti, zaměřené na produkci tiskovin a tvorbu internetových stránek. Podpora tvorby produktů cestovního ruchu byla zastoupena pouze z jedné pětiny a ucelených a promyšlených projektů ve formě komunikačních kampaní bylo velmi málo. Celkově nízká kvalita projektů byla podpořena i nízkým využitím moderních nástrojů z oblasti informačních technologií. Hlavní důvod způsobu využívání veřejných prostředků na rozvoj cestovního ruchu je třeba hledat v určité nepřipravenosti a nezkušenosti všech aktérů procesu implantace programu. Upřednostňována zde byla evidentně kvantita nad kvalitou. Tuto hypotézu

²⁶Programové období 2004-2006: kurz přepočtu 31,5 Kč

potvrzuje i následující vývoj v současném programovém období, kdy dochází k dílčím zlepšením, na kterých je patrná reflexe zkušenosti z předešlých programů.²⁷

V ČR bylo v letech 2004-2006 předloženo celkem 5 668 projektových žádostí, z toho bylo realizováno 2 801 individuálních projektů a akcí v rámci grantových schémat. Realizátorům projektů bylo proplaceno z Evropské unie celkem 12,3 mld. Kč. V rámci priority Rozvoj cestovního ruchu bylo zaregistrováno celkem 1 968 předložených projektů, z nichž bylo 698 projektů schváleno. Z Evropské unie na ně bylo vyplaceno přes 2,9 mld. Kč.²⁸

Zájmové území okresu Svitavy se nachází na území Pardubického kraje, který společně s Královéhradeckým a Libereckým krajem tvoří region soudržnosti Severovýchod.²⁹

V tomto regionu bylo realizováno v cestovním ruchu celkem 121 projektů v hodnotě 323,5 mil. Kč z prostředků EU. V Pardubickém kraji bylo realizováno celkem 31 projektů v hodnotě zhruba 123 mil. Kč. Ačkoliv zde byl počet projektů nejnižší ze všech krajů regionů soudržnosti, jejich finanční hodnota byla naopak nejvyšší. Průměrná hodnota projektů v rámci priority Rozvoj cestovního ruchu byla v opatření 4.1 celkem 1,6 mil. Kč a v opatření 4.2 celkem 26,7 mil. Kč.

Tab. č. 2 Vyhodnocení Společného regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod³⁰

Opatření	Kraj	Počet realizovaných projektů	Vyčerpané prostředky z EU (mil. Kč)	Průměrná hodnota projektu (mil. Kč.)
Opatření 4.1 Rozvoj služeb pro cestovní ruch	Královéhradecký	22	24,0	1,1
	Liberecký	47	23,3	0,5
	Pardubický	28	43,8	1,6
Celkem		97	91,1	0,9
Opatření 4.2 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu	Královéhradecký	14	83,1	5,9
	Liberecký	7	68,8	9,8
	Pardubický	3	80,6	26,7
Celkem		24	232,5	9,7
Priorita 2: celkem		121	323,6	2,7

²⁷ Šauer, M., 2009

²⁸ Konference "Výsledky SROP v regionech" [online]. [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNY-REGIONALNI-OPERACNI-PROGRAM-%28SROP%29/Konference--Vysledky-SROP-v-regionech>> ;

²⁹ Regiony soudržnosti lze definovat jako základní statistické jednotky v oblasti regionální politiky pro přidělování podpory ze strukturálních fondů

³⁰ Konference "Výsledky SROP v regionech"[online]. [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNY-REGIONALNI-OPERACNI-PROGRAM-%28SROP%29/Konference--Vysledky-SROP-v-regionech>>; vlastní zpracování

Období 2007-2013

V období 2007-2013 má Česká republika na podporu cestovního ruchu k dispozici ještě mnohem více prostředků z evropské politiky soudržnosti, než v období minulém. Nejvýznamnějším nástrojem veřejné podpory cestovního ruchu se v tomto období stávají Regionální operační programy (dále ROP) navazující na Společný regionální operační program.

Celková výše financí ze strukturálních fondů EU na podporu cestovního ruchu z Regionálních operačních programů je 962,2 mil. eur (více než 26 mld. Kč)³¹. Z českých veřejných zdrojů (kraje, obce) má být navíc financování regionálních operačních programů navýšeno na 976,8 mil. eur (26,5 mld. Kč). Připočteme-li ještě možnosti získání dalších dotací pro projekty s významným akcentem na cestovní ruch v ostatních prioritních osách ROP (výstavba volnočasových zařízení pro obyvatelstvo regionálních středisek a venkovských obcí), popřípadě jiných operačních programů a programů přeshraniční spolupráce, lze hovořit o podpoře cestovního ruchu za téměř 31 mld. Kč.³²

Podpora cestovního ruchu v rámci Regionálních operačních programů tvoří 17,9 % všech finančních prostředků z fondů Evropské unie na ROP. Největší finanční podporu z fondů EU na cestovní ruch mají ROP Severovýchod 144,4 mil. eur (22 % všech prostředků z EU na ROP), Severozápad 142,6 mil. eur (19,2 %) a Jihovýchod 133,8 mil. eur.

Jelikož zájmové území okresu Svitavy náleží do regionu soudržnosti Severovýchod, je pro něho určen ROP NUTS II Severovýchod. Tento program obsahuje 5 prioritních os. Problematika cestovního ruchu je řešena v rámci prioritní osy č. 3: Cestovní ruch. Ze strukturálních fondů je na ni vyčleněno 144,4 mil. eur (3,9 mld. Kč) a z českých veřejných zdrojů (kraje, obce) má být navíc financování programu navýšeno na 169,9 mil. eur (4,6 mld. Kč). Cílem prioritní osy je především zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu regionu a zvýšení podílu cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu a zaměstnanosti.

³¹ Programové období 2007-2013: kurz přepočtu 27,1 Kč

³² Vystoupil, J., Šauer, M., 2010

Prioritní osa 3 se člení na:

3.1 Oblast podpory: Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti (92 %).

Prostřednictvím této oblasti podpory je rozvíjen specifický cíl: Zvýšit kvalitu a rozšířit spektrum infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu. K dosažení tohoto cíle jsou podporovány investice do základní a doprovodné infrastruktury CR, tedy do materiálně-technického zabezpečení, které je důležitou podmínkou pro realizaci CR v regionu.

3.2 Oblast podpory: Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR (8 %)

Prostřednictvím této oblasti podpory je rozvíjen druhý specifický cíl: Zvýšit kvalitu služeb cestovního ruchu a jejich efektivní koordinace. K dosažení tohoto cíle jsou podporovány investice do zkvalitnění širokého spektra služeb cestovního ruchu, podpory tvorby nových produktů a programů cestovního ruchu (balíčků služeb) s využitím stávajícího potenciálu, vytváření a zajištění efektivnější a cílenější koordinace rozvojových a marketingových aktivit na území regionu Severovýchod. Kvalita poskytovaných služeb má nejzásadnější vliv zejména na návštěvnost regionu a tím potažmo ovlivňuje další celkový rozvoj CR v území.³³

V rámci prioritní osy č. 1: Rozvoj dopravní infrastruktury a prioritní osy č. 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí můžou vznikat další projekty s významným akcentem na cestovní ruch. Jedná se zejména o projekty týkající se budování cyklistické a pěší infrastruktury, výstavby volnočasových zařízení pro obyvatelstvo ve městech a obcích.

Pro podrobnější nástin hlavních směrů finanční podpory z fondů EU zaměřených na rozvoj cestovního ruchu, lze uvést několik oblastí podpory cestovního ruchu, v rámci kterých byly v České republice v letech 2007-2009 financovány projekty. Největší počet schválených žádostí o dotaci byl v oblasti výstavby a rekonstrukce ubytovacích zařízení dále pak v oblasti sportovně – rekreačních zařízení a infrastruktury. Schválené projekty v těchto oblastech podpory patřily k nejnákladnějším. Významné byly také

³³ Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013, listopad 2007

projekty výstavby či rekonstrukcí muzeí a galerií, resp. společenských a kulturních center. Ačkoliv počty podaných a schválených žádostí nedosahovaly takových počtů jako u předešlých oblastí, patřily tyto projekty k nejvýznamnějším a zároveň nejdražším projektům ze všech. V další oblasti jsou opravy a rekonstrukce kulturně – historických památek pro cestovní ruch, jejichž počet byl relativně stejný jako u předešlé oblasti, ale finanční náklady nebyly tak vysoké. Výrazně nižší náklady měla oblast tvorby produktů cestovního ruchu a jejich marketingu a propagace, schválené projekty v této oblasti měly ale své výrazné zastoupení. Nejvyšší dotace v této oblasti připadly na projekty celokrajského významu Mezi další oblasti cestovního ruchu, patřily například realizace lyžařských tras.³⁴

Dosud bylo vyhlášeno v rámci prioritní osy 3 Cestovní ruch (ROP Severovýchod) šest výzev pro předkládání projektových žádostí.

V roce 2007 bylo vyhlášeno 2. kolo výzvy pro předkládání projektových žádostí v obou oblastech podpory 3.1 a 3.2. V rámci něhož bylo za oblast podpory 3.1 schváleno k podpoře celkem 49 projektů s celkovým požadavkem ze strukturálních fondů ve výši 50,1 mil. eur (1,4 mld. Kč) a za oblast podpory 3.2 bylo schváleno 15 projektů s celkovým požadavkem ve výši 3,6 mil. eur (97,6 mil. Kč). Během roku 2008 nebyly ukončeny žádné projekty a došlo k proplacení 4 žádostí o platbu v celkové výši finančních prostředků ze strukturálních fondů 2,5 mil. eur (67,8 mil. Kč). V roce 2009 byla vyhlášena tři kola výzev. Jednalo se o 14. kolo výzvy, které bylo vyhlášeno pro oblast podpory 3.1 i pro oblast podpory 3.2. Počet schválených žádostí v oblasti podpory 3.1 byl 78 s celkovým požadavkem ze strukturálních fondů ve výši více než 60 mil. eur (1,6 mld. Kč). V oblasti podpory 3.2 bylo schváleno 34 projektů s celkovým požadavkem ve výši téměř 5 mil. eur (135,5 mil. Kč). Následně bylo vyhlášeno 15. kolo výzvy pouze pro oblast podpory 3.1. Tato výzva byla výzvou řízenou pro Pardubický kraj a byla zaměřena na realizaci projektů, které prokazatelně navazují tematicky, časově a místně na projekt „Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli“, podporovaného v rámci oblasti intervence 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví Integrovaného operačního programu. V tomto kole byl schválen pouze jeden projekt a to Revitalizace historické budovy Regionálního muzea v Litomyšli. Oba tyto projekty jsou stěžejní v rámci podpory cestovního ruchu v okrese Svitavy.

³⁴ Vystoupil, J., Šauer, M. 2010

Zatím poslední předloženou a ukončenou výzvou pro předkládání projektových žádostí bylo 24. kolo výzvy zaměřené na realizaci projektů v oblasti podpory 3.1, které prokazatelně navazují tematicky, časově a místně na projekt „Kuks - Granátové jablko“, podporovaný v rámci Integrovaného operačního programu.³⁵

V rámci 3 prioritní osy Regionálního operačního programu Severovýchod, bylo doposud schváleno celkem 177 předložených projektů. V Pardubickém kraji bylo schváleno celkem 66 projektů. V okrese Svitavy pak 15 projektů, z nichž jedenáct projektů v oblasti podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti.

Cestovní ruch je rovněž podporován z Integrovaného operačního programu (IOP) a je pro něj vyčleněno 1,58 mld. eur (cca 44,7 mld. Kč). Podpora rozvoje cestovního ruchu v rámci IOP, který obsahuje 6 prioritních os, je soustředěna na prioritní osu 4: Národní podpora cestovního ruchu, na níž je z fondů EU vyčleněno 65,2 mil. eur (cca 1,7 mld. Kč). Jejím odborným garantem je Ministerstvo pro místní rozvoj - odbor cestovního ruchu. Jejich úkolem je koordinovat rozvoj cestovního ruchu a vytvořit tak vhodné podmínky pro rozvoj podnikání, růstu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v této oblasti. V rámci prioritní osy 5: Národní podpora územního rozvoje je podpora cestovního ruchu zahrnuta do oblasti podpory 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví" jejímž odborným garantem je Ministerstvo kultury. Obě prioritní osy IOP mají systémový a národní charakter na rozdíl od ROP, jejichž charakter je regionální či místní.³⁶

4.2 Projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu v okrese Svitavy

V této kapitole budou rozebrány nejvýznamnější projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu v okrese Svitavy v období 2007-2013, popřípadě i důležité projekty z programového období 2004-2006.

Jak již bylo řečeno v předcházející části, bylo na území okresu Svitavy v rámci Regionálního operačního programu Severovýchod doposud schváleno 15 projektů. Do oblasti podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

³⁵ Výroční zpráva o realizaci ROP SV [online]. [citováno 2011-02-28]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/vyrocní-zpravy-rop-sv>>

³⁶ Integrovaný operační program [online]. [citováno 2011-02-27]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/ae5865d4-be4a-403d-9461-7ee797397a20/Integrovaný-operacní-program>>

náleží celkem 11 projektů. Na oblast podpory 3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu byly zaměřeny projekty, jejichž žadateli byly Smetanova Litomyšl o.p.s. a dobrovolný svazek obcí Českomoravské pomezí. V rámci rozvoje destinace Pardubického kraje na trhu cestovního ruchu a její propagace jsou významné také schválené projekty Destinační společnosti Východní Čechy.

V zájmovém území je cestovní ruch výrazně podpořen i z Integrovaného operačního programu v rámci 5. prioritní osy: Národní podpora územního rozvoje, kde je podpora cestovního ruchu zahrnuta do oblasti podpory 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví. Jedná se o významný projekt Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli.

Několika měst okresu Svitavy se týká podpora rozvoje cestovního ruchu v rámci prioritní osy 4: Národní podpora cestovního ruchu. Jedná se o projekty, jejichž žadateli jsou dobrovolné sdružení obcí (Česká inspirace, České dědictví UNESCO, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska).

V kapitole je rovněž zohledněn význam nejpodstatnějších projektů v rámci 2. prioritní osy Rozvoj městských a venkovských oblastí. V oblasti podpory Rozvoj venkova, získalo dotaci z EU několik obcí v zázemí města, převážně na spolkové a sportovní areály, k užívání převážně místními obyvateli a pořádání společenských akcí pro široké okolí.

Zde je přehled těch nejdůležitějších projektů podporovaných z fondů EU v programovém období 2007-2013 s vlivem na rozvoj cestovního ruchu (v návaznosti na zkrácené programové období 2004-2006).

4.2.1 Město Litomyšl a okolí

Nejvýznamnější investiční akcí v novodobých dějinách města Litomyšl je projekt Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli podporovaného v rámci Integrovaného operačního programu v oblasti intervence 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví. V úzké návaznosti na tento projekt bude probíhat druhá významná investiční akce ve městě Revitalizace Regionálního muzea v Litomyšli. Příjemcem dotace je Pardubický kraj, jelikož je jeho majitelem. Tento projekt získal finanční podporu v rámci oblasti podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu Regionálního operačního programu Severovýchod. Samotné město Litomyšl nežádalo o žádnou podporu z ROP NUTS II Severovýchod.

V rámci prioritní osy 3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR se staly stoprocentně úspěšnými žadateli o přidělení finanční podpory organizace Českomoravské pomezí a Smetanova Litomyšl o.p.s.

Určitý vliv na cestovní ruch, tedy jako doprovodné aktivity, bude mít i projekt výstavby Krytého plaveckého bazénu v Litomyšli.

Integrovaný operační program

5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví

Příjemce: Město Litomyšl

Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli³⁷

Doba realizace: jaro 2010 - prosinec 2012

Rozpočet celkem: 405 005 000 Kč

Příspěvek EU: 339 123 650 Kč

Národní veřejné prostředky celkem: 59 845 350 Kč

Jak bylo již řečeno, nejvýznamnějším investičním projektem v novodobých dějinách města Litomyšl je projekt Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli. Hlavním cílem projektu je oživení zámeckého návrší a smysluplné užívání tohoto mimořádně cenného areálu jako nadregionálního centra kultury, vzdělávání a společenského života. Rozpočet projektu byl stanoven na 405 mil. Kč. Město Litomyšl získalo od státu a Evropské unie téměř stoprocentní dotaci. Úprava zámeckého návrší zahrnuje rekonstrukci památkových objektů (sedmi budov a čtyř volných prostorů), které mají být opraveny do roku 2013. Rekonstrukce čeká zámecký pivovar, jízdárnu, kočárovnu, stáj, konírnu, piaristickou kolej, kostel, park, první a horní nádvoří a předzámčí. Práce na přípravě projektu byly zahájeny již na jaře roku 2007. Projektová dokumentace k opravám všech památkových objektům je již hotová. V únoru 2011 město započalo s výběrem stavební firmy. Výběrové řízení bylo rozděleno na dvě části, stavební a restaurátorskou. Rozsáhlé stavební práce by měly být zahájeny nejpozději na konci jara letošního roku.³⁸

Projekt revitalizace se netýká jen rekonstrukce zevnějšku, ale také nových programů, které mají celé návrší oživit a přilákat velké množství návštěvníků. Projekt je založen na řadě vzájemně se doplňujících aktivit, orientovaných na odlišné skupiny návštěvníků, diferencovaně rozložených v průběhu roku. Prostory mají sloužit

³⁷ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

³⁸ Informace z městského úřadu v Litomyšli (Ing. M. Severová)

například jako zázemí Regionálního muzea a galerie nebo diecéznímu muzeu. V rámci projektu zde budou vytvořeny i dva celostátně ojedinělé programy. Prvním programem je tzv. Škola na zámku, která nabídne unikátní pobytové vzdělávací programy modulového vyučování pro žáky základních a speciálních škol, podle vzoru škol v přírodě. Druhý je program Centrum pro restaurování, který je zaměřen na odborné vzdělávací kurzy i další služby pracovníkům památkové péče, majitelům památek i široké veřejnosti. Objekty zámeckého návrší vytvoří zázemí i pro další aktivity jako například Dětský program nebo diecézní muzeum Andělé na návrší.³⁹

Po dokončení revitalizace návrší bude následovat pětileté období udržitelnosti projektu. Město se navíc zavázalo, že do jednoho roku od ukončení projektu musí prokázat zvýšení návštěvnosti o dvacet pět procent. Projektový tým proto již letos na jaře (2011) spustí testovací cyklus akce Škola na zámku, do kterého budou zapojeny litomyšlské školy. Z realizace tohoto projektu bude těžit široké okolí.

Projekt revitalizace zámeckého návrší je přínosný také pro místní podnikatele a živnostníky (zejména ubytovací a stravovací služby), kteří mají velkou šanci nabídnout navazující servis pro návštěvníky, kteří nenajdou návrší. (sestavení balíčků navazujících na programy na návrší). V současnosti se řeší, jaká omezení návštěvnosti sebou revitalizace návrší přinese. Opravy jednotlivých objektů budou realizovány tak, aby co nejméně ohrozily pravidelně pořádané kulturní akce v zámeckém areálu (MOF Smetanova Litomyšl).

Úzkou vazbu na tuto revitalizaci návrší bude mít projekt Národního památkového ústavu týkající se obnovy samotného zámku, francouzské zahrady a zastřešení prostor pro pořádání MOF Smetanova Litomyšl. Vlastní zámek potřebuje zásadní opravu. Ve špatném stavu jsou zejména arkády a zázemí zámku. V plánu je také otevřít zatím nepřístupné části, které mohou přilákat více návštěvníků. Dosud se ale památkářům nepodařilo na projekt získat dotaci. V roce 2009 byla žádost zamítnuta. V současnosti se dokončují úpravy projektu, který plánují památkáři předložit v další výzvě, která by měla být vyhlášena v červnu 2011. V případě schválení projektu (září 2011) je termín dokončení oprav stanovený na rok 2013.⁴⁰

³⁹ Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli zahájena [online]. Aktualizováno 11. 2. 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1265902629118>

⁴⁰ Informace z městského úřadu v Litomyšli (Ing. M. Severová)
Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli zahájena [online]. Aktualizováno 11. 2. 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1265902629118>

Regionální operační program Severovýchod

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Příjemce: Pardubický kraj

Revitalizace historické budovy Regionálního muzea v Litomyšli⁴¹

Doba realizace: 2011-2013

Celkové způsobilé výdaje: 86 977 207 Kč

Částka dotace z EU schválená VRR: 73 930 250 Kč

Město Litomyšl se snaží o co největší provázanost zámeckého areálu a historického centra. V úzké návaznosti na projekt Revitalizace zámeckého návrší vzniká projekt Revitalizace historické budovy Regionálního muzea v Litomyšli. Lze konstatovat, že je jeho řízenou výzvou. Muzeum je majetkem Pardubického kraje, který na jeho kompletní přestavbu dostal dotaci z EU téměř 74 mil Kč. Cílem revitalizace je změnit současnou budovu na moderní společenské centrum, rozvinout oblast cestovního ruchu a oblast celoživotního vzdělání. Záměrem projektu je vytvořit objekt, který bude složit veřejnosti a bude vyhovovat jejich potřebám. V současnosti muzeu chybí kompletní zázemí pro návštěvníky (recepce, občerstvení,...), jehož vytvoření by mělo být jedním z hlavních bodů revitalizace. Podle architektonického návrhu bude mít zrekonstruovaná budova bezbariérový přístup z obou stran, čímž dojde k přímému propojení historického jádra města se Zámeckým návrším. Po rekonstrukci by měl v budově vzniknout centrální veřejný prostor, v dalších částech pak sály pro expozice a výstavy, depozitář a obslužný prostor, studovna, knihovna atd. Úpravou veřejného prostoru před budovou muzea vznikne venkovní prostor pro výstavy pod širým nebem. Realizace projektu není doposud spuštěna. Jelikož do dubna 2011 nebyla podepsána smlouva o realizaci mezi Regionální radou a Pardubickým krajem, nebylo vypsáno výběrové řízení na dodavatele stavby. Revitalizace by měla být dokončena do konce roku 2013.⁴²

⁴¹ Informace z Regionálního muzea v Litomyšli (Mgr. R. Košek)
Seznam schválených projektů 15. kolo výzvy OP 3.1 [online]. Aktualizováno 13. 12 2010 [citováno 2011-02-24].
Dostupné z <<http://www.rada-severovýchod.cz/file/1422>>

⁴² Informace z Regionálního muzea v Litomyšli (Mgr. R. Košek)

Společný regionální operační program (2004-2006)

Priorita 4: Rozvoj cestovního ruchu

Příjemce: Město Litomyšl

Rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli⁴³

Doba realizace: 01.09 2004 až 30.11 2006

Rozpočet celkem: 39 205 631 Kč

Příspěvek z EU: 28 213 452 Kč

Národní veřejné prostředky: 9 404 484 Kč

V minulém programovém období 2004-2006 byl realizován v rámci Společného regionálního operačního programu projekt Rekonstrukce zámeckého Pivovaru v Litomyšli. Cílem projektu bylo zvýšit počet návštěvníků a prodloužit zde jejich pobyt, stejně jako rozvíjet kongresovou turistiku. Předmětem projektu bylo rozšířit nabídku chybějících ubytovacích a dalších služeb pro návštěvníky přímo v historickém jádru města při částečném zachování průmyslového charakteru objektu muzea. Vytvořeny byly prostory pro turistické, společenské akce a mezinárodní setkání (výstavy, přednášky, semináře a soukromé akce). Jedním z cílů projektu bylo vytvoření komfortních doplňkových služeb pro ubytované i pro veřejnost (fitness centrum, sauna).

Součástí rekonstrukce pivovaru bylo i vybudování informačního centra. Největší část prostorů zámeckého pivovaru dnes využívá evropské školící centrum YMCA, které sem každoročně díky pořádaným akcím přivádí tisíce mladých lidí.

V areálu se dále nachází sídlo „Smetanovy Litomyšle“, společenské sály využívané městem, rodný byt Bedřicha Smetany, dva služební byty, hostinský byt a depozitáře Národního památkového ústavu.

Po kolaudaci město společně s Evropskou aliancí YMCA založilo společnost o.p.s., jejímž cílem bylo, aby se začala starat o tento areál, který měl být finančně samostatný. Realizovaný projekt rekonstrukce pivovaru se osvědčil jak z hlediska návštěvnosti společenských a kulturních akcí (Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl), tak z hlediska kongresové turistiky. Prostory zámeckého pivovaru vytváří zázemí kongresové turistiky ve městě Litomyšl. Během celého roku se zde konají semináře, školení i menšími kongresy různých podnikatelských subjektů. Pro větší kongresy lze spojit prostory školícího centra se zámeckými kongresovými prostorami.⁴⁴

⁴³ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

⁴⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008

Regionální operační program Severovýchod

3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti ČR

Příjemce: Českomoravské pomezí

1. Českomoravské pomezí hraje všemi barvami – propagační a koordinační kampaň turistické oblasti⁴⁵

Doba realizace: září 2008 až srpen 2010

Rozpočet celkem: 3 961 994 Kč

Příspěvek z EU: 3 365 873 Kč

Národní veřejné prostředky: 593 978 Kč

2. Českomoravské pomezí - pět barevných světů⁴⁶

Doba realizace: září 2010 až srpen 2012

Rozpočet celkem: 4 638 000 Kč

Příspěvek z EU: 3 942 300 Kč

Národní veřejné prostředky: 695 700 Kč

Významnými projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu v celém zájmovém území jsou projekty, jejichž příjemcem je svazek obcí Českomoravské pomezí. Jak již bylo řečeno předmětem činnosti tohoto svazku je společná propagace a reklama v oblasti cestovního ruchu. V rámci oblasti podpory 3.2 získalo Českomoravské pomezí dotace na podporu obou předložených projektů. Jedná se o projekt, Českomoravské pomezí hraje všemi barvami – propagační a koordinační kampaň turistické oblasti, který již byl realizovaný (2008-2010) a o nový projekt Českomoravské pomezí - pět barevných světů, jehož realizace je v přípravě.

Hlavním cílem již realizovaného projektu Českomoravské pomezí hraje všemi barvami – propagační a koordinační kampaň bylo zvýšit konkurenceschopnost turistické oblasti Českomoravské pomezí v oblasti cestovního ruchu. V rámci tohoto projektu proběhla celá řada marketingových aktivit, které se zaměřily jak na návštěvníky (současné i potenciální), tak na zprostředkovatele služeb (cestovní kanceláře, agentury) a zástupce médií. Mezi konkrétní výstupy patřilo zdokonalení internetové prezentace, vydání několika tištěných propagačních materiálů (brožury s tipy na výlety pěšky, na kole a autem a turistická mapa oblasti), natočení dvou filmových spotů (vysílány v multikinech) a spotu rozhlasového a výroba pětiminutového filmu propagujícího nejzajímavější místa Českomoravského pomezí na veletrzích a konferencích cestovního

⁴⁵ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

⁴⁶ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

ruchu. Podpora návštěvnosti turistické oblasti pomocí PR článků, workshopy s poskytovateli služeb v cestovním ruchu a další. Jelikož se jedná o propagační projekt, celkové náklady projektu nebyly tak vysoké - činily 3,9 mil. Kč, z toho dotace EU činila 3,4 mil. Kč. V průběhu realizace se jeho jednotlivé výstupy setkaly s velmi kladnými reakcemi. Propagační materiály jsou stále dostupné v informačních centrech. Jejich provedení je nejen z mého pohledu velmi zdařilé, jedná se o celkový pohled na Českomoravské pomezí a vyzdvižení toho nejzajímavějšího v oblasti.

Na tento projekt plynule naváže druhý projekt Českomoravské pomezí - pět barevných světů, jehož realizace byla z důvodu administrativního zdržení (počáteční zdržení podpisu smlouvy) posunuta na průběh roku 2011 až 2013. Smlouva o poskytnutí dotace byla podepsána ze strany Českomoravského pomezí, nyní (březen 2011) se čeká na podpis ze strany Úřadu regionální rady. Hned po obdržení podepsané smlouvy bude zahájena realizace tohoto projektu. V průběhu roku 2011 je v plánu plně domyslet systém propagace a zajistit poskytovatele na jednotlivé záměry projektu. Plná realizace započne až v průběhu roku 2012. Projekt bude zaměřený převážně na turisty z Čech, kterým budou prezentovány atraktivita podél historické hranice mezi Čechami a Moravou. Součástí projektu je tvorba inspirativních programů cest pro návštěvníky různých věkových skupin, zaměřených na vícedenní pobyty. Vytvořeny budou plány návštěv různých historických památek a kulturního vyžití v širokém okolí v časovém rozložení během celého roku. Účast na veletrzích cestovního ruchu a propagačních akcích, pořádány budou prezentace pro cestovní kanceláře a pro studenty cestovního ruchu. Opět dojde k úpravám webových stránek a zvýšená pozornost bude věnována tzv. sociálním sítím. Záměrem je vytvořit nadstandardní profil na Facebooku, kde budou moci uživatelé najít seznam plánovaných akcí, popřípadě reportáže z již uskutečněných akcí v oblasti Českomoravského pomezí. Realizovány budou opět tištěné propagační materiály, prezentační DVD, filmové reklamní spoty a workshopy s poskytovateli služeb v cestovním ruchu.⁴⁷

Věnovat pozornost internetu (sociální sítě a úprava webových stránek) je určitě dobrá volba. Jelikož internet využívá stále větší množství lidí, může být tímto způsobem region prezentován velké skupině potenciálních návštěvníků. Na druhé straně se jedná o velmi výhodnou možnost prezentace a prodeje.

⁴⁷ Informace z Městského úřadu v Litomyšli (Ing. J. Zámečník)

Společný regionální operační program (2004-2006)

Priorita 4: Rozvoj cestovního ruchu

Příjemce: Smetanova Litomyšl, o.p.s.

Propagace 50. ročníku Mezinárodního operního festivalu Smetanova Litomyšl⁴⁸

Doba realizace: 01.02 2007 - 30.04 2008

Rozpočet celkem: 2 279 378 mil. Kč

Příspěvek z EU: 1 332 788 mil. Kč

Regionální operační program Severovýchod

3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti ČR

Příjemce: Smetanova Litomyšl, o.p.s.

1. 60 let MOF Smetanovy Litomyše 1949-2009 - propagace 51. ročníku Festivalu Smetanova Litomyšl⁴⁹

Doba realizace: 1. duben 2008 až 1. září 2009

Rozpočet celkem: 4 864 860 Kč

Příspěvek z EU: 3 430 864 Kč

Národní veřejné prostředky: 605 447 Kč

2. Propagace MOF Smetanova Litomyšl⁵⁰

Doba realizace: 1. únor. 2010 až 30. září. 2012

Rozpočet celkem: 3 094 800 Kč

Příspěvek z EU: 2 630 580 Kč

Národní veřejné prostředky: 464 220 Kč

Již v rámci Společného regionálního programu získala Smetanova Litomyšl o.p.s. finanční podporu z fondů EU na realizaci projektu Propagace 50. ročníku Mezinárodního operního festivalu Smetanova Litomyšl. K příležitosti výročí 60 let založení MOF požádala Smetanova Litomyšl o.p.s. o další dotaci na propagaci festivalu. Pro účely propagace bylo zvoleno opět několik nástrojů. Vyhотовena byla sada tištěných propagačních materiálů, natočen zpravodajsko - propagační pořad Festivalové minuty a dokumentární film o festivalu, které odvysílala ČT. Presentaci na veletrzích cestovního ruchu a pro účely propagace v zahraničí sloužilo DVD s filmem o festivalu. Významnou roli sehrála i rozsáhlá reklamní kampaň pomocí velkoplošných plakátů a billboardů, proběhla na celém území ČR. V návaznosti na tento úspěšný

⁴⁸ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

⁴⁹ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

⁵⁰ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

projekt získal festival další finanční podporu na propagaci. Výstupy projektu jsou obdobné jako u předchozího projektu. Od roku 2009 nejsou již využívány billboardy, jelikož jsou považovány za neestetické a příliš agresivní. Za velmi účinnou je považována outdoorová reklama, konkrétně plochy typu CLV v Praze, dále jsou využívány rámečky v metru a MHD Praha, MHD Pardubice a MHD Hradec Králové.

Hlavním cílem projektů je podpořit trvalý zájem turistů o tento festival, který je nejvýznamnější kulturní akcí regionu. Jednotlivými aktivitami a výstupy projektu má být pozdvihnuta dosavadní úroveň propagace. Projekty mají také napomoci výrazněji propagovat Pardubický kraj jako významnou destinaci cestovního ruchu. Návštěvnost festivalu se dlouhodobě pohybuje kolem 97 % obsazenosti a cílem je ji takto udržet.⁵¹

Doprovodné aktivity pro turisty jako je sportovní či relaxační vyžití, mají také svůj neopomenutelný význam. Ke konci roku 2010 byl v Litomyšli uveden do dvouměsíčního zkušebního provozu krytý plavecký bazén, který byl spolufinancován z fondů Evropské unie v rámci ROP Severovýchod oblasti podpory 2.2 Rozvoj měst. Rozpočet byl stanoven na více než 160 mil. Kč, od EU získalo město příspěvek ve výši téměř 60 mil Kč.⁵² O jeho výstavbě začala radnice uvažovat již před deseti lety, určitým podnětem byl i velký zájem ze strany obyvatel. Přípravné práce na výstavbu byly zahájeny již v roce 2006. Novostavba krytého plaveckého bazénu v Litomyšli navazuje na dlouhodobou koncepci rozvoje rekreačně - sportovního areálu Černá hora. Bazén přímo sousedí s areálem městského letního koupaliště a doplňuje tak město o cenné prostory pro trávení volného času celých rodin. Moderní stavba využívá obnovitelné zdroje energie a z hlediska funkčnosti obsahuje vše, co dnes návštěvník od moderních bazénů očekává (tobogán, vířivka). Návštěvnost bazénu ve zkušební době splnila očekávání. Za dva měsíce navštívilo krytý plavecký bazén přes deset tisíc lidí. Většinou se jednalo o občany města a okolních obcí. Do budoucna se, ale předpokládá větší účast návštěvníků ze vzdálenějšího okolí, jelikož tento krytý bazén je unikátem v širokém okolí.

V rámci 3. prioritní osy Podpora cestovního ruchu získal dotaci ze strukturálních fondů Hotel Aplaus Litomyšl. Realizace projektu spočívala v opravě a rekonstrukci budovy. Jednotlivé zrekonstruované apartmány vynikají osobitým designem s wellness a řadou doplňkových služeb, které řadí hotel do vyšší kategorie ubytování. Hotel je

⁵¹ Informace ze Smetanovy Litomyšle o.p.s. (Bc. B. Krejčí)

⁵² Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

určen pro náročnější klientelu čemuž odpovídají také ceny. Průměrná obsazenost hotelu se pohybuje zatím kolem 40 %, do budoucna se předpokládá zvýšení zájmu.⁵³

V prioritní ose rozvoj venkova, získalo dotaci z EU několik obcí v zázemí města, převážně na společenské a sportovní areály, k užívání převážně místními obyvateli a pořádání společenských akcí pro široké okolí.

4.2.2 Město Moravská Třebová a okolí

Nejvýznamnějšími projekty na podporu cestovního ruchu jsou projekty v rámci oblasti podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR. Jedná se o již realizovaný projekt Hřebečské důlní stezky a o připravovaný projekt Cesta od renesance k baroku. Příjemcem dotace ze strukturálních fondů je město Moravská Třebová. Určitý doprovodný vliv na cestovní ruch bude mít i projekt Infrastruktura pro sport a volný čas v Moravské Třebové - 1. etapa.

Regionální operační program Severovýchod

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Příjemce: Město Moravská Třebová

1. Hřebečské důlní stezky⁵⁴

Doba realizace - 1. listopad 2008 až 1. listopad 2010

Celkové způsobilé výdaje: 10 631 000 Kč

Z toho dotace RR: 9 831 720 Kč (EU + státní rozpočet)

Z toho dotace EU: 9 034 553 Kč

Realizace nové naučné turistické stezky pro pěší a cyklisty na tzv. Hřebečském hřbetu byla ukončena slavnostním otevřením v červenci 2010. Záměrem projektu bylo zpřístupnění a turistické zatraktivnění této oblasti západně od Moravské Třebové, která byla v minulosti spojována zejména s důlní činností. Tato část Moravskotřebovska byla v minulých letech z hlediska cestovního ruchu opomíjená. Stezka je dlouhá asi 70 km a její trasa zahrnuje 22 naučných zastavení, které mají turisty seznámit se zaniklým hornictvím a geologickými nálezy na Moravskotřebovsku, s historií lidské činnosti a s přírodními pamětihodnostmi a kulturními památkami. Stezka návštěvníky vede přes vyhlídkovou věž Strážný vrch, turistické altány Na Mladějovském vrchu a U vysílače,

⁵³ Informace z Městského úřadu v Litomyšli (Ing. M. Severová)

⁵⁴ Realizované projekty v regionu soudržnosti Severovýchod [online]. [citováno 2011-01-17]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/modules/projects/index.php>>

dále pak k několika dolům této lokality. Součástí naučné stezky je rovněž nová geologická expozice. V rámci projektu byly vytvořeny nové propagační produkty (brožury, rozhlasový a televizní spot, propagačně naučný film, vytvoření webového portálu "Hřebečské stezky a muzea"). Tyto Hřebečské důlní stezky se stanou novým turistickým cílem nejen v celé oblasti Českomoravské pomezí, ale také v Pardubickém kraji. Takto unikátní stezky nejsou v takovém rozpětí široko daleko. Hřebečské důlní stezky budou lákadlem pro nový typ turistů, kteří vyhledávají přírodní a technické zajímavosti a neváhají za nimi jet jakoukoliv vzdálenost. Výlet do technické historie je ještě umocněn nedaleko vzdálenou jedenáct kilometrů dlouhou mladějovskou úzkokolejkou o rozchodu 600 mm a přilehlého Průmyslového muzea v Mladějově. Město Moravská Třebová mělo také v plánu vybudovat Hornické muzeum na Hřebči, které by mělo dotvářet tento technický komplex zajímavostí v Českomoravském pomezí. Hornické muzeum mělo být vytvořeno v areálu bývalého dolu Hřebeč, který je součástí Hřebečských důlních stezek a naučné stezky Lesů ČR Boršovský les. Prostřednictvím mladějovské úzkokolejky se poté měly stezky propojit s Průmyslovým muzeem v Mladějově. Součástí projektu bylo vytvoření prohlídkové trasy a expozice v Jihlavské štole dlouhé 150 metrů, s ukázkami ražby důlních děl, důlní mechanizace a s prostorem pro jízdu důlních osobních vlaků. Přestože je projektová dokumentace připravena k předložení, je projekt odložen kvůli nedořešeným vlastnickým vztahům na pozemcích. V jednání kolem pozemků se stále pokračuje a město věří, že bude možné projekt někdy v příštích letech realizovat.⁵⁵

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Příjemce: Město Moravská Třebová

2. Cesta od renesance k baroku⁵⁶

Doba realizace: 12.01.2009 až 25.10.2012

Celkové způsobilé výdaje: 52 352 818 Kč

Dotace RR: 48.426.356 Kč (EU + státní rozpočet = 92,5 %)

Z toho dotace EU: 44 499 894 Kč (85 %)

V současné době je prioritním projektem na poli cestovního ruchu projekt Cesta od renesance k baroku, který naplňuje strategii rozvoje cestovního ruchu regionu. Jedná se

⁵⁵Informace z Městského úřadu v Moravské Třebové (Ing. M. Netolický)

Hřebečské stezky a muzea [online]. [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.hrebedskedulnistezky.cz/>>

⁵⁶Prezentace schválených projektů v Pardubickém kraji [online]. Aktualizováno 21.12.2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.pardubickykraj.cz/document.asp?thema=4142&category=>>

o vybudování nové atraktivní historicko-naučné stezky, která by měla zvýšit podíl cestovního ruchu na hospodářské prosperitě oblasti a zvýšit věhlas a prestiž celého území Moravskotřebovska a Jevíčka. Město bude turistům představeno jako labyrint, inspirací námětu bylo dílo Jana Amose Komenského: Labyrint světa a ráj srdce. Stezka bude dlouhá cca 1,4 km. Předmětem projektu je dokončení obnovy zámeckého komplexu a rekonstrukce Křížové cesty až na Kalvárii, která bude rovněž restaurována. Součástí projektu je revitalizace 7 památkově chráněných objektů na stezce, vybudování Brány času⁵⁷ a souběžná marketingová propagace vč. filmu (propagační materiály a informační tabule umístěné v areálu zimního stadionu). Díky možnosti využívání historicko-naučné stezky organizovanými skupinami dětí a mládeže (zejména základní školy z dostupné vzdálenosti) má projekt charakter vzdělávací. Významnou cílovou skupinou budou tedy základní školy, tzn. školní mládež. Výstupy projektu můžou posloužit jako námět pro klasické školní výlety. Rodiče s dětmi jsou z hlediska cestovního ruchu jedna z nejvýznamnějších cílových skupin. Proto bude projekt cílen právě na tuto skupinu. Aby byla tato skupina oslovena, musí být všechny prvky naučné stezky atraktivní a poutavé pro děti. Většinu stavebních a restaurátorských prací by radnice chtěla stihnout již v letošním roce, aby v polovině příštího roku mohli komplexní prohlídky využít první návštěvníci.

V rámci oblasti podpory: 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu získal významnou dotaci z fondů Evropské unie Aeroklub Moravská Třebová o.s. (45 mil. Kč). na projekt „Infrastruktura pro rozvoj aeroturistiky,“ o celkovém objemu přes 50 mil. Kč.⁵⁸ Letiště je hlavním tréninkovým centrem reprezentace ČR v akrobatickém létání a významným výcvikovým centrem, kde je možné získat licenční průkaz pro pilotování malých letadel. Cílem projektu je zvýšit podíl aeroturistiky na celkové návštěvnosti regionu. Zvýšit stávající nabídku sportovních akcí v regionu, které zvýší návštěvnost turistů z tuzemska i zahraničí a pořádat vrcholové sportovní podniky v oblasti leteckého sportu. Předmětem projektu je nová vzletová a přistávací dráha, která vytvoří podmínky pro vnímání a využívání samotného areálu letiště jako atraktivity cestovního ruchu. Na rozšíření kapacity a zlepšení kvality stravovacího zařízení a souvisejícího technického zázemí získal dotaci Penzion Best s.r.o. (téměř 6,4 mil. Kč). Významným aspektem projektu je

⁵⁷ U Brány bude informační kiosek, ve kterém budou vepsaná významná data z historie města

⁵⁸ Prezentace schválených projektů v Pardubickém kraji [online]. Aktualizováno 21.12.2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.pardubickykraj.cz/document.asp?thema=4142&category=>>

spolupráce s místními autoritami na rozvoji služeb v oblasti cestovního ruchu. Vazba na projekt předkládaný městem Moravská Třebová zaměřený na revitalizaci památkově chráněných objektů.

Jako doprovodné aktivity pro turisty slouží sportovní a relaxační vyžití. Cílem města je toto zázemí koncentrovat do jedné oblasti, což by skýtalo výhody jak pro návštěvníky (různorodost vyžití, žádné dojíždění), tak pro správcovství objektů. Projektem, který by měl toto sportovní a relaxační zázemí pomoci dotvářet je projekt Infrastruktura pro sport a volný čas v Moravské Třebové - 1. etapa, v rámci prioritní osy 2.2 Rozvoj měst (ROP Severovýchod). Rozpočet byl stanoven na 69,5 mil. Kč, z čehož příspěvek EU činil: 31,5 mil. Kč.⁵⁹ Předmětem projektu byla rekonstrukce a dostavba zimního stadiónu, který se nachází v těsné blízkosti sportovně relaxačního areálu a aquaparku, který nabízí zázemí pro sportovní aktivity široké veřejnosti moravskotřebovského a jevíčského regionu. Hlavní součástí projektu bylo vybudování východní tribuny, sociálního zázemí, bufetu, parkoviště, fitness centra, sauny a spinning centra. Otevření zimního stadiónu proběhlo v říjnu 2010. Veřejnost bude moci stadion využívat celoročně, jelikož se zde bude každé jaro pokládat in-linová plocha. Město plánuje vybudovat v těsné blízkosti relaxačního areálu ještě třetí hřiště, které by mělo umělý povrch.

V rámci prioritní osy 2.3 Rozvoj venkova (ROP Severovýchod) získalo významnou dotaci dvacet pět milionů korun z fondů Evropské unie město Jevíčko na revitalizaci Palackého náměstí. Město Jevíčko je druhým největším městem správního obvodu ORP Moravská Třebová. Oprava náměstí by měla přispět k lepší prezentaci města turistům a tudíž i k podpoře rozvoje cestovního ruchu na Jevíčsku. Město se potýká s nevyhovujícím stavem veřejných prostranství zejména na Palackého náměstí, které není doposud bezbariérově přístupné. Infrastruktura je zastaralá a je zde nedostatek parkovacích ploch. Kompletní revitalizace náměstí, zadních traktů za městským úřadem a přístavba nového objektu k objektu městského úřadu by měla být ukončena do konce října 2011.

4.2.3 Město Svitavy a okolí

Jelikož město Svitavy nemá z hlediska historických památek co nabídnout, chce se soustředit na sportovní turismus. Současná strategie města směřuje do oblasti

⁵⁹ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

volnočasových aktivit, relaxace, wellness a rekreačního sportu. Významným krokem k tomuto záměru byla revitalizace a výstavba multifunkčního areálu, který byl rekonstruován v rámci projektu Základní infrastruktura pro volnočasové aktivity v 2. prioritní ose, oblasti podpory 2.2 Rozvoj měst Regionálního operačního programu Severovýchod. Areál má sloužit nejen aktivním sportovcům, ale i široké veřejnosti. Projektem cíleným na podporu cestovního ruchu v rámci oblasti podpory 3.1 byl pouze projekt Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera. Pro lepší prezentaci města by měla napomoci oprava Wolkerovy aleje, která byla realizována v rámci projektu Pěší zóna a park ve Wolkerově aleji.

Regionální operační program Severovýchod

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Příjemce: Město Svitavy

Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera⁶⁰

Doba realizace 1. září 2008 až 31. srpen 2009

Celkové způsobilé výdaje: 22 363 074 Kč

Z toho dotace RR (EU + státní rozpočet): 8 945 229 Kč

Z toho dotace EU: 8 274 337 Kč

S novou strategií města v oblasti cestovního ruchu souvisí i vytvoření kvalitního informačního zázemí pro turisty. Na konci srpna roku 2009 bylo v parku Jana Palacha, který patří podle mínění občanů k nejhezčím lokalitám ve Svitavách, otevřeno Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera. Přestavba původní staré stodoly na kavárnu s informačním centrem byla realizována tak, aby nenarušila historický ráz budovy. Funkci informačního centra plní jakési černé vstupní brány s texty o historii města, tvořící základ navigačního systému. K navigaci slouží také mapy, které jsou v budově kavárny zastoupeny ve třech podobách – mapa města s turisticky značenými trasami, mapa s výchozími body naučných stezek a mapa městského památkového okruhu. Texty o historii města a okolí jsou průběžně promítány na vnitřní stěny kavárny, v ochozu jsou umístěny čtyři velkoplošné obrazovky, na kterých jsou turistům a návštěvníkům kavárny k dispozici informace o památkách a všech událostech ve Svitavách a v okolních městech Českomoravského pomezí. Kavárna je sice bezobslužným regionálním informačním centrem, ale jako zdroj informací pro turisty se

⁶⁰ Realizované projekty v regionu soudržnosti Severovýchod [online]. [citováno 2011-01-17]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/modules/projects/index.php>>

neosvědčila. Architektonicky originálně řešená stavba slouží spíše jako zajímavost města. Jelikož se kavárna nachází v blízkosti parku, vytváří sociální zázemí pro jeho návštěvníky. Využívána bývá často matkami s dětmi, které velice uvítali v nekuřácké části kavárny nadstandardní vybavení pro děti i s prostorem pro přebalování kojenců.

Společný regionální operační program (2004-2006)

Priorita 4: Rozvoj cestovního ruchu

Příjemce: Město Svitavy

Multifunkční vzdělávací, komunitní a kulturní centrum Fabrika⁶¹

Doba realizace: 12/2005 až 6/2008

Náklady realizace: 185 000 000 Kč bez DPH

Z toho dotace EU: 97 500 000 Kč

Regionální operační program Severovýchod

2.2 Rozvoj měst

Příjemce: Město Svitavy

1. Pěší zóna a park ve Wolkerově aleji⁶²

Doba realizace 1. srpen 2009 až 31. květen 2010

Rozpočet celkem: 8 356 271 Kč

Příspěvek z EU: 6 516 370 Kč

Národní veřejné prostředky 1 149 948 Kč

V červnu roku 2008 byla dokončena rozsáhlá rekonstrukce a přestavba objektu bývalé textilní továrny na multifunkční vzdělávací, komunitní a kulturní centrum Fabrika⁶³ a regenerace souvisejících ploch nacházejících se v městské památkové zóně. Stavba multifunkčního centra s revitalizací okolních ploch zapadla do mozaiky postupné obnovy zadních traktů náměstí, které město cíleně řešilo již dvacet let. Projekt získal dotaci z EU v rámci prioritní osy č. 4 Společného regionálního programu. V centru byl vytvořen kongresový a divadelní sál, městská knihovna, televizní studio a internetová kavárna. Fabriku využívá mnoho spolků z řad občanské společnosti (například: Mateřské centrum Krůček, Klub seniorů, Univerzita třetího věku). Jedná se o pestrou mozaiku organizací a zájmů, které poskytují služby všem skupinám občanů.

⁶¹ Fabrika Svitavy: Prezentace projektu [online]. [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.svitavy.cz/>>

⁶² Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

⁶³ V roce 2009 získala Fabrika Cenu předsedy Senátu Parlamentu ČR, která je udělena stavbě, jež slouží veřejnému zájmu jako vzdělávací a kulturní centrum, přitom zhodnocuje nevyužitou stavbu průmyslovou na objekt s velmi dobrou funkční a estetickou hodnotou.

V aktuálním programovém období byl schválen projekt, který dotváří tuto památkovou zónu a propojuje historickou zónu centrálního náměstí - park Wolkerovy aleje a centrum Fabrika. Jde o revitalizaci nevyužitého prostoru v dolní části parku Wolkerovy aleje na odpočinkový a relaxační prostor. Úprava parku zahrnovala vybudování nových chodníků, posílení zeleně v území formou výsadby nových stromů a keřů a výstavbu dvou odpočinkových pergol s lavičkami. Úprava ulice Wolkerovy aleje na pěší zónu obsahuje rekonstrukci stávající šterkové komunikace, rozšíření veřejného osvětlení a úpravu zeleně s řešením mobiliáře – laviček, odpadkových košů apod. Podstatnou změnou prošla i druhá část Wolkerovi aleje směrem k parkovišti u kulturního centra Fabrika, kde vznikla pěší zóna, doplněná rovněž odpočinkovými plochami, zelení a městským mobiliářem. Tento prostor vytváří klidovou zónu přístupnou z náměstí, která může sloužit jako oddechové místo pro návštěvníky města.⁶⁴

2.2 Rozvoj měst

Příjemce: Město Svitavy

2. Základní infrastruktura pro volnočasové aktivity⁶⁵

Doba realizace 1. prosinec 2008 až 30. květen 2010

Celkové náklady: 84 720 041 Kč

Z toho dotace RR (EU + státní rozpočet): 42 500 000 Kč

Z toho dotace EU: 39 054 733 Kč

Projekt Základní infrastruktura pro volnočasové aktivity byl zaměřen na celkovou rekonstrukci a revitalizaci areálu stadionu Míru a přilehlého brownfieldu a jeho postupné přebudování na volnočasový a sportovní park, v němž se prolínají plochy pro provozování výkonnostních a soutěžních sportů s plochami pro rekreační aktivity, hry, relaxaci i odpočinek. Koncepce areálu vzešla z potřeb občanů a analýz rozvojového plánu města. Ústředním bodem rekonstruovaného sportovního a volnočasového areálu byla stavba budovy s vestavěným rozsáhlým sociálním zázemím pro sportovce i veřejnost. Rekonstrukce areálu byla zaměřena na základní infrastrukturu, tedy budovy, komunikace a inženýrské sítě. Město se v průběhu realizace projektu rozhodlo některé objekty, které nebyly součástí projektu dofinancovat. Připojili se i soukromí investoři, kteří zde prostavěli dalších asi 25 milionů korun. Celkové náklady na realizaci multifunkčního parku dosáhly výše 140 milionů korun. Součet všech dotací činil zhruba

⁶⁴ Informace z Městského úřadu ve Svitavách (P. Čížek)

⁶⁵ Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

60 % a zbývajících 40 % hradilo z kapitálového rozpočtu město Svitavy. Prostředky na vybudování atletické dráhy a centrálního fotbalového hřiště získala Tělovýchovná jednota Svitavy. Areál je určen všem, nejen aktivním sportovcům. Jeho součástí je kromě dvou fotbalových hřišť a tartanové atletické dráhy také 1,5 km dlouhý okruh pro in-line bruslení s odpočinkovým zázemím pro bruslaře, tenisové kurty, hřiště pro malé i větší děti a kondiční hřiště pro seniory, plocha pro pétanque či stadion pro hokejbal, florbal a další streetové sporty. Sportovní zařízení jsou doplněna službami restaurace, tenisového klubu s kavárnou nebo parkoviště se zázemím pro karavany a obytné přívěsy. Z nepotřebné zeminy bude vytvarován kopec pro sáňkování i lyžování nejmenších dětí, na dráze pro in-line bruslení budou v zimě běžecké stopy. Do budoucna bude areál ještě rozšířen o volné prostranství v okolí, které by mělo sloužit jako relaxační oblast, pro pěší turistiku, cykloturistiku, plánují se další terénní úpravy a krajinnotvorné prvky a pro velký úspěch i opětovné sochy stromů (v multifunkčním areálu – sochy ze zbylých kmenů stromů s motivem pohybu).

Úspěšně schválen byl také projekt Rekondiční a relaxační centrum s ubytovacím zázemím. V jeho rámci se měl přestavět penzion a zrekonstruovat otevřený bazén. Tento projekt se bohužel z finančních důvodů nerozběhl.

Lze konstatovat, že současná strategie města, zaměřit se na sportovní turismus teprve na začátku. Netroufám si ale říct do jaké míry bude úspěšná, jelikož sportovní turismus není zcela rozšířen.

4.2.4 Město Polička a okolí

Nevýznamnějšími projekty v programovém období 2007-2013, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu na Poličsku, jsou již realizovaný projekt Centrum Bohuslava Martinů v Poličce a projekt Revitalizace hradu Svojanov pro zvýšení cestovního ruchu, jehož realizace má započnout na jaře tohoto roku. K lepší prezentaci města turistům a tudíž i k podpoře rozvoje cestovního ruchu v regionu by měl přispět projekt Regenerace Palackého náměstí v Poličce - 1. Etapa.

Regionální operační program Severovýchod

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Příjemce: Město Polička

1. Centrum Bohuslava Martinů v Poličce⁶⁶

Doba realizace: 1. říjen 2008 až 3. listopad 2010

Celkové způsobilé výdaje: 23 605 007 Kč

Z toho dotace RR (EU + státní rozpočet): 21 834 631 Kč

Z toho dotace EU: 20 064 256 Kč

Na jaře roku 2009 bylo v prostorách budovy Městského muzea a galerie v Poličce v rámci oslav 50. výročí od úmrtí slavného hudebního skladatele a poličského rodáka Bohuslava Martinů slavnostně otevřeno Centrum Bohuslava Martinů. Stávající muzeum bylo zastaralé a tak bylo nutné vytvořit moderní interaktivní expozice, které budou atraktivní formou nabízet zájemcům skladatelův odkaz. Centrum je určeno široké turistické veřejnosti, školní mládeži a odborné veřejnosti, a to převážně z ČR, minoritně i ze zahraničí, kde existují nadace a společnosti B. Martinů.

První expozice se věnuje životu a dílu Bohuslava Martinů. Město vlastní jedinečnou sbírku skladatelových rukopisných partitur, korespondence a dalších věcí. Vrcholem expozice je elipsovitý sál originálně zobrazující život a dílo Martinů. Druhá expozice představuje zrekonstruovanou a dobově vybavenou historickou třídu měšťanské školy z přelomu 19. a 20. století. Třída je vybavena dobovým nábytkem, řadou interaktivních a hravých pomůcek pro výuku hudební výchovy a dějepisu. Atmosféru tehdejších časů umocňuje i stylová výmalba. Zbylé dvě expozice seznamují návštěvníky s historií města Polička a okolí a atypickým způsobem představují jedinečnou sbírku horáckého skla. Veškeré expozice tohoto skla budou prezentovány interaktivní formou (práce stále trvají), oživené řadou programů a her. V Centru Bohuslava Martinů vznikly také prostory vhodné ke konání kulturních a společenských akcí (výstavy, přednášky, besedy), odpočinkové zóny a nový depozitář pro ochranu originálních sbírek se zázemím pro badatele. V roce 2010 navštívilo Městské muzeum a galerii Polička celkem 31 469 osob (2009 – 22 184 osob, 2008 – 18 003 osob; 2007 – 22 553 osob; 2006 – 17 301 osob). V porovnání s rokem 2009 musíme brát v úvahu probíhající rekonstrukci, objektivnější je proto porovnání s návštěvností v letech předcházejících. Realizované vzdělávací programy pro školy tak k expozicím

⁶⁶ Realizované projekty v regionu soudržnosti Severovýchod [online]. [citováno 2011-01-17]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/modules/projects/index.php>>

a výstavám do Centra Bohuslava Martinů přivedly v průběhu roku 2010 na 18 400 studentů a žáků ze 775 školních skupin (porovnání s rokem 2009 - 470 školních skupin a v roce 2008 - 360 školních skupin). Těmito čísly je jednoznačně prokázáno, že vybudování Centra Bohuslava Martinů a postupné naplňování Vzdělávací strategie Městského muzea a galerie Polička na léta 2009 – 2014 je tou správnou cestou.

Organizace zajišťuje průvodcovské služby, které zahrnují nejen návštěvu výstav a expozic v Centru Bohuslava Martinů s celoročním provozem, ale také prohlídky galerijních expozic v barokní radnici (Staré a moderní umění na Poličsku, Bohuslav Martinů ve výtvarném umění, Obrazárna rodu Hohenemsů), prohlídky rodné světničky Bohuslava Martinů a výstup na ochoz gotického opevnění, kam je přístup pouze v době letní sezóny.

Od roku 2008 rodná světnička Bohuslava Martinů prochází rozsáhlou rekonstrukcí. Opravy za několik milionů korun byly rozděleny do několika etap. Na zafinancování úprav se podílí Pardubický kraj, město, poličský děkanát a Centrum Bohuslava Martinů. Na jaře roku 2010 se světnička opět otevřela turistům, kteří musí počítat ještě v dnešní době s omezením. Ve světničce se nadále nenachází žádné vybavení. Návštěvníci však mohou vstoupit přímo do místnosti, kterou obývala rodina Martinů. Částečně je zpřístupněna jižní a východní strana ochozu, výhled na město je však zastíněn lešením. V důsledku přetrvávajících omezení přístupu byla v roce 2010 celková návštěvnost světničky oproti původnímu plánu nižší. V porovnání s obdobím, kdy byla v plném provozu, se pro návštěvu světničky rozhodlo pouze 1 367 osob (2009 – 1 756 osob, 2008 - 4.268 osob (plný provoz)). Stav rodné světničky Bohuslava Martinů má bezesporu negativní vliv na příliv turistů, jelikož snižuje kulturní nabídku a atraktivitu města. Dokončení rekonstrukce se předpokládá do konce roku 2011.⁶⁷

Regionální operační program Severovýchod

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Příjemce: Město Polička

2. Revitalizace hradu Svojanov pro zvýšení cestovního ruchu v regionu⁶⁸

Doba realizace: rok 2011 - 2012

Celkové náklady projektu: 34,5 mil. Kč

Dotace z EU (91 %): 29,6 mil. Kč

⁶⁷ Informace z Centra Bohuslava Martinů (Mgr. P. Pavlíčková); Pavlíčková, P., 2009 a 2010

⁶⁸ Prezentace schválených projektů v Pardubickém kraji [online]. Aktualizováno 21.12.2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.pardubickykraj.cz/document.asp?thema=4142&category=>>

Objekt hradu Svojanov je jednou z nejvýznamnějších dominant cestovního ruchu v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. Tuto skutečnost dokládají i statistiky návštěvnosti. V roce 2010 navštívilo areál hradu přibližně 41 tis. návštěvníků (2009 – 47 000 osob). V roce 2010 byl schválen projekt Revitalizace hradu Svojanov pro zvýšení cestovního ruchu v regionu, který by měl zlepšit turistické využití této památky. Rok 2010 je symbolický i tím, že proběhly oslavy 100leté výročí vlastnictví hradu městem Poličkou. Cílem projektu je zvýšit věhlas a prestiž celé oblasti Poličska. Za peníze z Evropské unie se rozšíří na hradě stávající prohlídkové trasy, prostřednictvím revitalizace nejvýznamnějších objektů hradu Svojanova o Dům zbrojnošů a také Hradní palác. Dojde rovněž na obnovu vnějších hradeb a vybudování nové venkovní prohlídkové trasy kolem hradebního obvodu s vyhlídkou a altánem. Vybavení interiéru domu zbrojnošů novými expozicemi, které představí historickou zbroj, dobové oděvy a hry. Expozice by měly být interaktivní, tudíž atraktivní a zábavné pro návštěvníky. Součástí projektu jsou i významné marketingové a propagační aktivity.

Regionální operační program Severovýchod

2.2 Rozvoj měst

Příjemce: Město Polička

Regenerace Palackého náměstí v Poličce - 1. Etapa⁶⁹

Doba realizace: 1. březen 2010 až 31. říjen 2010

Celkové způsobilé výdaje: 26 403 949 Kč

Z toho dotace RR (EU + státní rozpočet): 24 423 653 Kč

Z toho dotace EU: 22 443 357 Kč

Projekt Regenerace Palackého náměstí v Poličce – 1. etapa by měl přispět k lepší prezentaci města turistům a tudíž i k podpoře rozvoje cestovního ruchu na Poličsku. Jedná se o další úspěšný projekt města Poličky, který je realizován pomocí evropských fondů. Město byla do této rekonstrukce jedním z posledních měst ve východní části Pardubického kraje, které neměly v novodobé historii zrekonstruované centrální náměstí. Již v roce 2008 město zpracovalo a podalo žádost o dotaci z EU na regeneraci náměstí jako celku (náklady ve výši 56,5 mil. Kč). Žádost však v tomto rozsahu neuspěla. Proto v roce 2009 byl projekt zredukován do podoby 1. etapy a s podanou žádostí v uvedeném rozsahu již město bylo úspěšné (projektant dokumentace ocenil

⁶⁹ Realizované projekty v regionu soudržnosti Severovýchod [online]. [citováno 2011-01-17]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/modules/projects/index.php>>

realizaci 1. etapy na částku přes 24 mil. Kč vč. DPH). Předmětem projektu byla rekonstrukce povrchu vnitřní plochy Palackého náměstí, oprava okolí radnice, kašen a morového sloupu. Litý asfalt byl nahrazen historizující dlažbou z hnědé žuly. Nová úprava náměstí sjednotila jeho historický ráz a byl doplněn nezbytný městský mobiliář, odpočinkový a dětský kout a zeleň tak, aby náměstí důstojně sloužilo obyvatelům města. Zároveň aby také přispělo k atraktivitě celého historického jádra města. Prostory středu města byly architekty navrženy jako bezbariérové.

V návaznosti na první etapu byla v zápětí zahájena druhá etapa, která je stále v realizaci. V rámci ní bude vytvořeno více parkovacích míst, rozšíří se chodníky a doopraví se křižovatka. První etapa byla financována hlavně z dotací Evropské unie, druhou etapu zaplatí město ze svých peněz. Dokončení druhé etapy bude v průběhu roku 2011. Obě etapy regenerace vychází z dokumentace celkové regenerace Palackého náměstí a historického centra z roku 2004, která podstatně mění uspořádání náměstí z hlediska architektonického vzhledu i dopravního řešení.

4.2.5 Další významné projekty na podporu cestovního ruchu

Jelikož je město Litomyšl členem sdružení České dědictví UNESCO, Česká inspirace a Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, je zapojena ve dvou celostátních projektech na podporu turismu. První má název Živá města - živé památky a druhý Putování po městech Čech, Moravy a Slezska. Do prvně zmiňovaného projektu je zapojeno i město Polička, jelikož je také členem sdružení Česká inspirace. Naopak Město Svitavy je zapojeno do druhého projektu, protože je členem Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Nositelem projektu Živá města – živé památky je obecně prospěšná společnost Terra nostra – malebný kraj⁷⁰ a důležitými partnery jsou svazky obcí České dědictví UNESCO a Česká inspirace. Projekt je podporovaný z fondů EU v rámci Integrovaného operačního programu – Národní podpora cestovního ruchu. Navržené aktivity propojují témata historie, památek, kultury s identifikací lidí s kořeny a historií daných měst přesně v souladu s podtitulem "Žij v živých městech s živými památkami". Projekt se snaží o nekonvenční a nápaditou propagaci jednotlivých historických měst. Hlavním cílem je oživit historická města a zajímavě, naučně a zábavně prezentovat památky

⁷⁰ Společnost Terra nostra - malebný kraj o.p.s. (založena 2002) - za účelem podpory rozvoje území s ohledem na přírodní a sociokulturní dědictví, koordinace aktivit v oblasti cestovního ruchu a zajištění servisu v rámci evropské integrace.

a zajímavosti měst Českého dědictví UNESCO a České inspirace. Nosnou aktivitou projektu byla realizace "mobilní artistní roadshow" KDYBYKULICH na téma propagace památek UNESCO a památek měst České inspirace (hudba, výstavy, pouliční performance). Speciální skupina umělců navštívila v průběhu letních měsíců roku 2010 celkem 23 měst - členy sdružení České dědictví UNESCO, České inspirace a dále krajská města. Vrcholem programu bude unikátní představení s názvem Kámen mudrců. Mezi další doplňkové aktivity patřil zábavně-naučný osvětový pořad pro školy, putovní výstava a akce s názvem Ozvěny festivalů. Cílem akce bylo přenést jedno představení z festivalu konaného v daném městě, do města jiného, nejlépe do památky UNESCO. Např. v Chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře koncert vážné hudby pod hlavičkou Mezinárodního operního festivalu Smetanova Litomyšl. Rozpočet byl stanoven na více než 9 mil. Kč, z toho příspěvek z EU činil 7,8 mil. Kč. Realizace tohoto projektu sklídila velké ohlasy u široké veřejnosti a tato mobilní artistní roadshow" KDYBYKULICH se těšila velké návštěvnosti všech věkových kategorií. Sama jsem se mohla účastnit této roadshow v Poličce a byla jsem velmi spokojená. Jediné co bych vytkla je malá propagace.

V návaznosti na tento úspěšný projekt bylo připraveno jeho pokračování s názvem Živá města - živé památky II. Žádost byla ale zamítnuta. V důsledku nesrovnalostí při schvalování žádosti se v současnosti připravuje opětovné projednání projektu.

Nositel druhého projektu Putování po historických městech Čech, Moravy a Slezska⁷¹ je Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska (dále HS ČMS). Projekt je součástí Integrovaného operačního programu v prioritních osách 4a a 4b - Národní podpora cestovního ruchu. Prioritou programu je podpořit kulturní a městský cestovní ruch a tedy přilákat do historických měst turisty. Hlavními iniciátory projektu bude 14 měst, která za uplynulých 15 let dosáhla v oblasti obnovy památek nejlepších výsledků a obdržela Cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. Kromě města Litomyšl (Historické město roku 2000) splňuje tuto podmínku v zájmovém území i město Svitavy (Historické město roku 1994). Počátečním rokem realizace projektu je rok 2011. Od května do října budou v jednotlivých městech, která získala titul

⁷¹ Litomyšl v celostátních projektech na podporu turismu [online]. Aktualizováno 8. 4 2010 [citováno 2011-02-28]. Dostupné z <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?lang=cz&co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1270715141817> Projekt Putování po historických městech Čech, Moravy a Slezska [online]. [citováno 2011-03-02]. Dostupné z <<http://www.historickeputovani.cz/1-c2-o-projektu/20-o-projektu>>

Historické město roku, probíhat týdenní akce, tzv. TOP týdny. Jednotlivá města připravují program včetně návštěv dalších historických měst v okolí. Nabídka je volena alternativně s možností pobytu v regionu po dobu 2, 3 nebo 7 dnů, a to jak pro návštěvníky, kteří chtějí cestovat autem, tak pro milovníky pěší a cykloturistiky. Páteří nabídky je kulturní cestovní ruch (hrady, zámky, muzea a galerie), ale i s nabídkou dalších sportovních a kulturních aktivit při pobytu. Nabídka nabízí i městské slavnosti a nejrůznější festivaly. Propagace byla zahájena v rámci Dnů evropského dědictví (EHD) v září 2010 a v průběhu dalších měsíců v rámci několika jiných veletrhů (MADI Travel Market, Regiontour, Holiday World). SHS ČMS se zaměří také na turisty ze sousedních států, kteří mají zájem o kulturní cestovní ruch.

Významným počinem z hlediska propagace a tedy i zvýšení povědomí o svitavském regionu je propagace Pardubického kraje jako celku. V této souvislosti jsou důležité projekty, jejichž žadatelem je Destinační společnost Východní Čechy. Jedná se zejména o aktuálně probíhající projekty Marketingová podpora témat cestovního ruchu v Pardubickém kraji a Podpora turistického informačního systému v Pardubickém kraji. Záměrem těchto projektů je zvýšením informovanosti návštěvníků i zprostředkovatelů v cestovním ruchu o atraktivitách kraje, zvýšit zájem turistů o Pardubický kraj. V rámci těchto projektů je naplánován soubor propagačních aktivit (propagační předměty a tiskoviny). Zároveň dojde ke zkvalitnění nabídky služeb turistických informačních center a k rozšíření funkcí hlavního turistického portálu v destinaci (www.vychodni-cechy.info).

5 HODNOCENÍ POTENCIÁLU PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU VE STUDOVANÉ OBLASTI

V průběhu měsíce srpna roku 2010 bylo uskutečněno ve všech čtyřech nejvýznamnějších městech (Litomyšl, Moravská Třebová, Polička a Svitavy) okresu Svitavy dotazníkové šetření, které bylo soustředěno jak na místní obyvatele, tak na návštěvníky.

Pro občany měst byl sestaven dotazník, v němž měli zhodnotit turistickou atraktivitu daného města a okolí, a zároveň zhodnotit realizované projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu. Odlišný dotazník byl sestaven pro návštěvníky města, kde byl v první řadě zjišťován profil návštěvníka a následně spokojenost se stávajícími službami v daném městě. Poté byly získané výsledky vyhodnoceny formou tabulek a grafů. Zde je vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření (viz. příloha č. 7 až 11)

5.1 Litomyšl

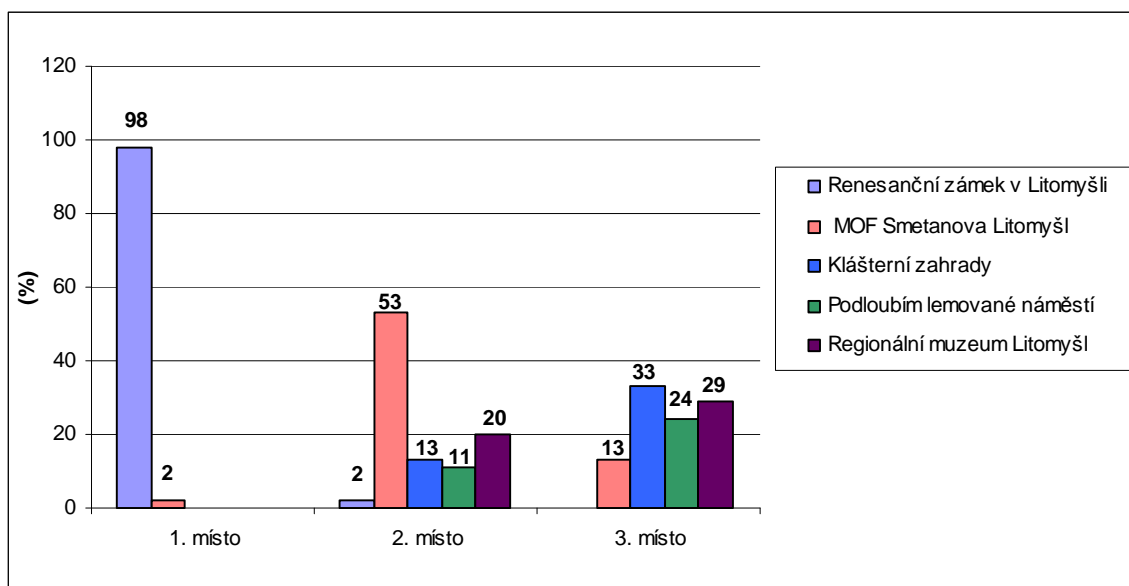
5.1.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele

Z celkového počtu 45 oslovených obyvatel města Litomyšl tvoří více 53 % ženy a 47 % muži. Nejpočetněji zastoupenou věkovou kategorií je kategorie 25–39 let, kterou zastupuje 38 % dotázaných. Druhá nejčastější kategorie se pohybuje v rozmezí 40–59 let a tvoří ji 31 % oslovených. Zbýlých 31 % je rozděleno mezi věkové skupiny do 24 let (22 %) a nad 60 let (9 %). Nejčastěji byli osloveni zaměstnanci soukromého sektoru (35 %), poté podnikatelé, kteří tvořili 18 % dotazovaných. Zaměstnanci veřejného sektoru byli zastoupeni 16 % a studenti 13 % z celkového počtu oslovených. Lidé na penzi tvořili 9 %, ženy na mateřské dovolené 7 % a jeden oslovený byl nezaměstnaný.

1. Jaké atraktivity (památky, muzea, festivaly), považujete ve městě Litomyšl a okolí za nejvyhledávanější a nejzajímavější (pořadí 1, 2, 3)

První otázka dotazníku měla zodpovědět, jaké atraktivity považují oslovení obyvatelé města Litomyšl za nejnavštěvovanější a nejzajímavější. Dotazovaný sestavil pořadí tří podle něj nejvyhledávanějších lokalit ve městě Litomyšl. Ze získaných odpovědí byl sestaven graf, z kterého jednoznačně vyplývá, že podle oslovených je největší atraktivitou města Litomyšl renesanční zámek (98 %), na druhém místě je MOF

Smetanova Litomyšl (53 %) a na třetí pozici jsou Klášterní zahrady (33 %), popřípadě Regionální muzeum Litomyšl.

Obr. č. 2 Pořadí tří nejvyhledávanějších atraktivit města Litomyšl dle dotazovaných občanů

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Litomyšl vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

Nejčastější odpovědí byl příliš hustý provoz (I/35) a náměstí přeplněné auty (33 % dotazovaných). Dalším negativem je pro 29 % oslovených špatná koordinace mezi zámekem a jinými atraktivitami města. Třetí místo obsadila špatná dopravní dostupnost veřejnou (hromadnou) dopravou a snížená kvalita silnic druhé a třetí třídy (18 %).

Tab. č. 3 Potenciální negativa města Litomyšl vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

<i>nedostatek</i>	<i>rel. hodnota (%)</i>
náměstí přeplněné auty a hustý provoz (I/35)	33
špatná koordinace mezi zámekem a jinými atraktivitami	29
špatná dopravní dostupnost	18
nedostačující služby (stravovací)	7
zkvalitnění základny pro letní turistiku (další cyklotrasy, lepší tur. značení)	9
jiné.....	4
celkem	100

3. Jaká opatření (příležitosti) byste navrhoval pro zlepšení atraktivity města a okolí

Celých 40 % dotazovaných by jako opatření vidělo vybudování obchvatu města a rychlostní silnice R35. V souvislosti s plánovanou výstavbou R35, která povede kolem města, se stále vedou rozhořčené debaty mezi městem a okolními obcemi

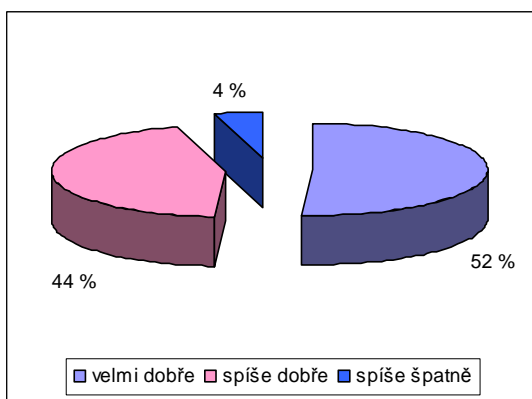
ohledně její přesné polohy. Výstavbu této čtyřproudové rychlostní komunikace by Litomyšlští uvítali, ale raději by ji vedli dále od města, jelikož se obávají zplodin a hluku. V každém případě by ale měla tato komunikace odvést dopravu z přetížené silnice I/35, která vede přes Litomyšl. Rychlostní komunikace představuje na jedné straně výhodné napojení města a okolí na nejvýznamnější dálkový silniční tah z východních Čech na Moravu a na druhé straně zatížení pro město a zejména pro okolní obce. Jako druhé nejčastější opatření by oslovení (29 % hlasů) viděli různorodější skladbu programů pro různé věkové skupiny lidí a lepší provázanost kulturních akcí v celém historickém centru města. Jako třetí nejčastěji zmiňované opatření bylo zlepšení kapacity a kvality ubytovacích a stravovacích zařízení (16 %) pro různou skladbu návštěvníků

Tab. č. 4 Návrh možných opatření pro zlepšení atraktivity města Litomyšl

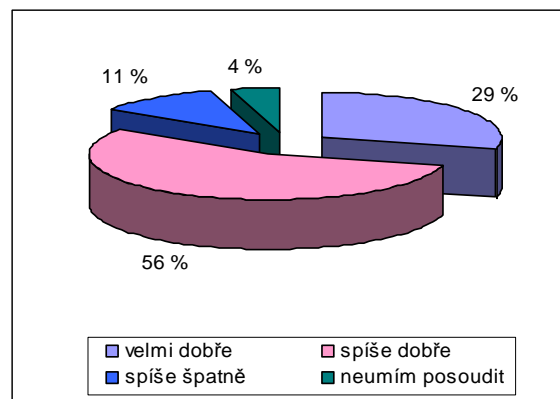
<i>opatření</i>	<i>rel. hodnota (%)</i>
obchvat města (snížení dopravy I/35, hluku a exhalací)	40
zaměření programů na různé věkové skupiny	29
zlepšení kapacity a kvality turistické infrastruktury (ubytování a stravování)	16
další sportovní a kulturní zařízení	9
rekonstrukce kina	2
jiné.....(podpora sportu v zimních měsících, cyklostezky)	4
celkem	100

4. Jak vnímáte jednotlivé projekty dotované EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Rekonstrukce zámeckého pivovaru, Revitalizace zámeckého návrší)

V rámci této otázky jsem chtěla zjistit postoj občanů města Litomyšl k projektům realizovaným na území města, které by měly podpořit rozvoj cestovního ruchu. Zda je oslovení vnímají kladně a jejich přínos pro město nezpochybňují nebo se k nim staví naopak negativně a peníze by raději směřovali do jiných oblastí. V této otázce byla dána možnost odůvodnění odpovědi. Většina oslovených hodnotí projekty kladně, jelikož si uvědomují historickou a kulturní významnost města. Získání dotací považují za určité opodstatnění této důležitosti města. Jestli realizace těchto projektů ještě zvýší atraktivitu a následnou návštěvnost bude z toho mít přínos celé město (soukromý sektor). Negativní postoj zaujímají občané zejména ve vztahu ke kvalitě provedených oprav a příliš modernímu pojetí.

Obr. č. 4 Vnímání projektu Revitalizace zámeckého

Obr. č. 3 Vnímání projektů na podporu CR

návrší v Litomyšli

5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli dotovaný téměř 400 miliony ze strukturálních fondů EU

Tato otázka úzce navazuje na otázku předcházející. Projekt Revitalizace zámeckého návrší je nejvýznamnější investiční akcí v novodobých dějinách města Litomyšl. Realizace projektu bude mít vliv i na široké okolí. Zajímalo mě, zda jsou si občané vědomi váhy tohoto projektu a jestli v něm opravdu vidí významnost pro město. Celých 85 % dotazovaných hodnotí tento projekt jako velkou šanci pro celé město a zvýšení turistické atraktivnosti jednotlivých památek. Celkem 11 % dotazovaných vnímá tento projekty spíše negativně. Především poukazují na to, zda je taková investice pro město opravdu tak potřebná. Obávají se také nesplnění podmínek ve smlouvě a případného navrácení přidělené dotace. Součástí smlouvy je také, že do jednoho roku od ukončení projektu musí areál prokázat, že návštěvnost vzrostla o dvacet pět procent. Oslovení si nejsou jistí, jestli je tento závazek tak brzy splnitelný. Několik občanů také nesouhlasí s plánovanými příliš moderními úpravami některých památek. Zbývá 4 % procenta nedokázala projekt plně významově zhodnotit nebo se k němu nechtěla vyjádřit.

6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravské pomezí, MOF Smetanova Litomyšl)

Poslední třetí otázka úzce související s projekty podporujícími rozvoj cestovního ruchu, kterým je poskytnuta finanční podpora z fondů EU, je zaměřena na propagaci města. V této oblasti byl realizován projekt Českomoravské pomezí hraje všemi barvami a MOF Smetanova Litomyšl, který získal podporu na šedesáté výročí pořádání

festivalu. V současnosti jsou nově schváleny další dva projekty, které by na ně měly v propagaci navazovat. Dle získaných odpovědí hodnotí valná většina tuto propagaci města dobře (96 %) oslovených. Negativní odpověď jsem v této otázce nezískala. Obyvatelé hodnotí propagaci města jako potřebnou a finanční pomoc z EU tomu jen napomáhá. Turisté získají lepší přehled o této lokalitě, která má velký potenciál do budoucna.

7. Jak vnímáte následující služby poskytované v Litomyšli

Péči o památky a turistické atraktivity hodnotí většina oslovených dobře, několik občanů je ale nespokojeno s nedostatečnými nebo nekvalitními opravami historických budov nejen na náměstí. O poznání horší je to s parkováním, více než polovina oslovených (56 %) je mírně nespokojena se stávající situací. Velmi nespokojeno je dokonce 16 %. Kladně hodnotilo možnost parkování 22 % oslovených. Počet parkovacích míst zajištěných městem je podle oslovených velmi nedostačující, jisté východisko tvoří parkoviště u supermarketů. Ačkoliv by dotazovaní uvítali větší počet parkovacích míst na náměstí, shledávají ho už teď velmi zatíženým dopravou. Město samotné bohužel nemá dostatečné prostory na vybudování parkovacích míst, plánuje ale výstavbu parkovacích domů, které by tuto situaci měly vyřešit. Co se týče vybavení města pro sportovní aktivity, je valná většina sportujících občanů spokojena. Spokojenost dotazovaných s rozsahem ubytovacích a stravovacích zařízení je většinou také dobrá. Několik oslovených zmínilo horší kvalitu některých stravovacích zařízení. S možnostmi zábavy a společenských vyžitím je ve městě většina obyvatel spokojena. Několik oslovených by uvítalo více divadelních představení.

Tab. č. 5 Spokojenost oslovených občanů se službami ve městě Litomyšl

<i>služby</i>	<i>velmi spokojen</i>	<i>spíše spokojen</i>	<i>mírně nespokojen</i>	<i>velmi nespokojen</i>	<i>neumím posoudit</i>
péče o památky a turistické atraktivity	31	51	18	0	0
možnosti parkování (dostatečné)	0	22	56	16	7
vybavení města pro sportovní aktivity	33	53	2	0	11
rozsah a kvalita stravovacích a ubytovacích zař.	29	49	11	0	11
příležitosti pro zábavu a volný čas	40	51	4	0	4

5.1.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky města

Z celkového počtu 45 oslovených návštěvníků tvoří více než polovinu (56 %) ženy a 44 % muži. Nejpočetněji zastoupená věková kategorie je mezi dotazovanými

kategorie 25 - 39 let, která tvoří 38 % z celkového počtu dotazovaných. Druhá nejpočetnější kategorie se pohybuje v rozmezí 18 – 24 let a tvoří ji 29 % oslovených. Necelých 27 % dotazovaných je ve věku 40 – 59 let a zbylých 6 % jsou návštěvníci starší 60 let. Největší počet oslovených návštěvníků města Litomyšl pracuje v soukromém sektoru (35 %). Druhým nejvyšším počtem oslovených jsou studenti 16 %, následováni zaměstnanci státního sektoru a shodným zastoupením podnikatelů (13 %). Procentuelní zastoupení žen na mateřské dovolené je 11 %, návštěvníků na penzi 9 % a nezaměstnaných 2 % všech dotazovaných návštěvníků města Litomyšl.

Profil návštěvníka

Většina oslovených návštěvníků přijela do města Litomyšl pouze na jednodenní návštěvu. Na víkend se zde zdrží celkem šest dotazovaných, jejichž převažujícím důvodem pobytu je turistika a poznání památek, popřípadě kongresová turistika.

Tab. č. 6 Délka pobytu a vzdálenost bydliště dotazovaných návštěvníků města Litomyšl

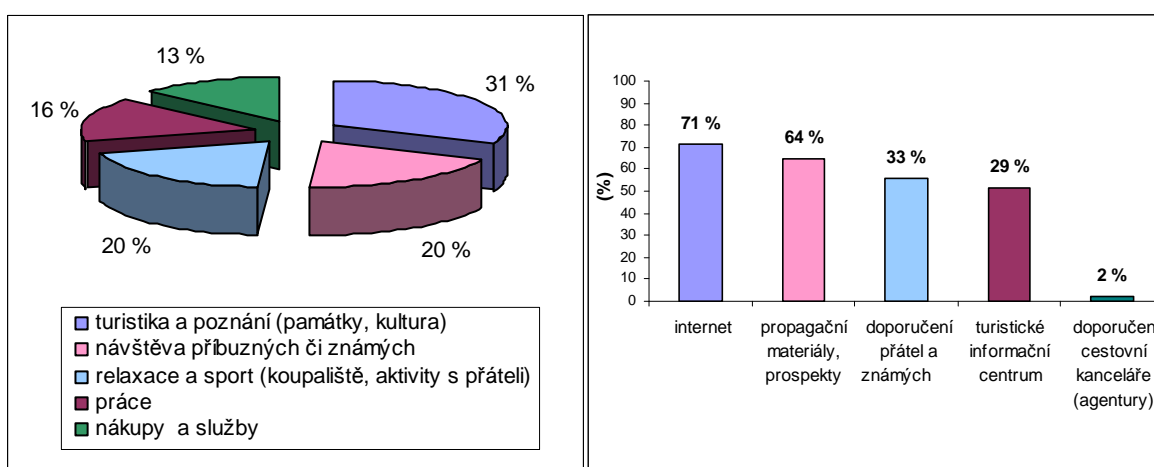
<i>délka pobytu</i>	<i>vzdálenost</i>			
	<i>do 10 km</i>	<i>10 – 25 km</i>	<i>26 – 50 km</i>	<i>nad 50 km</i>
jednodenní návštěva	9	14	13	2
1-2 noci (víkend)	1	3	2	0
3-7 nocí (celý týden)	0	0	0	1

Bydliště oslovených bylo většinou vzdálené do 25 km. Z více než 50 km dálky přijeli pouze tři návštěvníci - dva pocházeli z okresu Pardubice a jeden z okresu Chrudim. Celkem 49 % oslovených pocházelo z okresu Svitavy, nejvíce byl zastoupen správní obvod ORP Litomyšl 35 % a správní obvod ORP Svitavy 7 %. Druhým okresem byl okres Ústí nad Orlicí 24 % dotazovaných, kde ze správního obvodu ORP Vysoké Mýto bylo 20 % oslovených. Z okresu Chrudim pocházelo celkem 16 % dotazovaných. Z okresu Pardubice přijeli 4 oslovení návštěvníci a z okresu Rychnov nad Kněžnou jeden návštěvník. Celkem 33 % dotazovaných navštívilo město společně s rodinou (partner a děti), na druhém místě se jednalo o cestu s partnerem/partnerkou (29 %). Podíl oslovených návštěvníků, kteří přijeli do města bez doprovodu, byl 25 %. Jejich převažujícím důvodem návštěvy byla práce nebo služby. Pro zbývajících 13 % oslovených byli doprovodem jejich přátelé (1-2).

Nejvyšší počet návštěvníků přijel autem (78 %), druhým nejčastějším dopravním prostředkem byl autobus, kterým přijelo 18 % dotazovaných. Na kole přijeli do města

dva návštěvníci a vlakem nepřijel nikdo z oslovených. Valná většina oslovených (96 %) město již několikrát navštívila, zbylé 4 % lidí město navštívili jen jednou. Osloven nebyl nikdo, kdo by město ještě do této doby nikdy nenavštívil.

Převažujícím důvodem návštěvy v měsíci srpnu byla turistika a poznání historických památek - pro 31 % dotazovaných, jejichž vzdálenost bydliště byla většinou do 50 km od města Litomyše. Celkem 20 % dotazovaných přijelo do města za návštěvou příbuzných či známých. Pro shodný počet oslovených byla převažujícím důvodem návštěvy města relaxace a sport (koupaliště, fitness centrum, aktivity s přáteli – restaurace, koncert...).

Obr. č. 5 Převažující důvod návštěvy města

Litomyšl Obr. č. 6 Procentuální zastoupení zdrojů informací

o městě Litomyšl

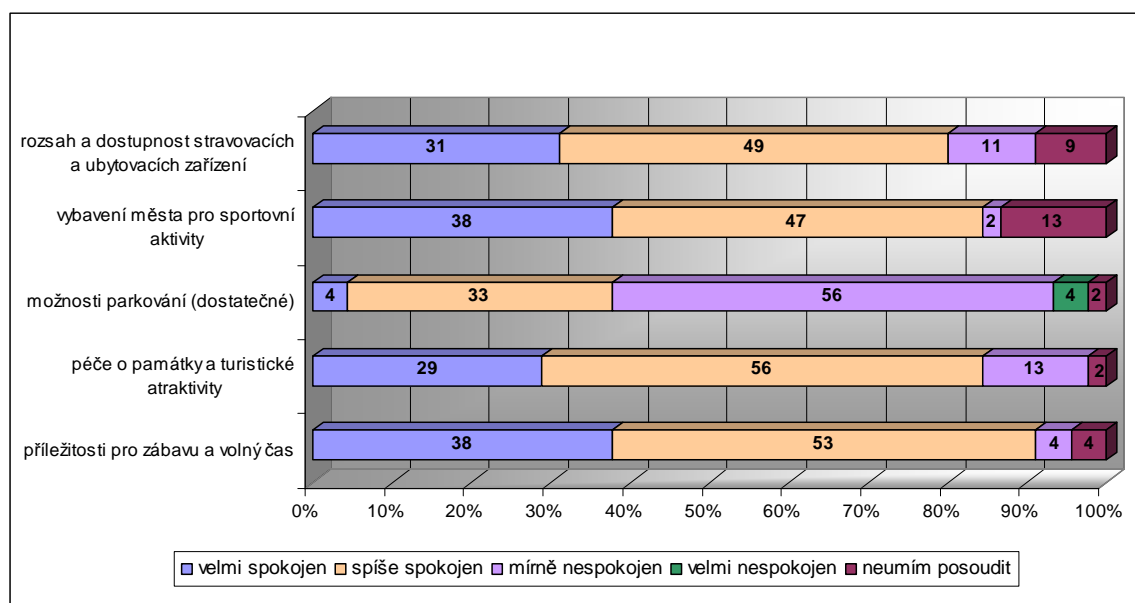
Celkem pro 18 % oslovených byla důvodem cesty do města práce, popřípadě školení (kongresová turistika). Pouze s odstupem 3 procentních bodů cestovali lidé do města za nákupy a službami (lékař, kadeřník, ...). Na otázku, v čem spatřují největší přednosti města a co je zde nejvíce zaujalo, zněla odpověď většinou historické památky, především areál renesančního zámku. Ten je také pro většinu oslovených dobrým místem pro relaxaci a odpočinek, obdobně jako nedaleké Klášterní zahrady.

V otázce jaké zdroje oslovení využili k informování se o atraktivitách tohoto regionu, mohli návštěvníci uvést libovolný počet možností ze jmenovaného výčtu. Nejčastěji jmenovaným zdrojem byl internet (71 %). Dotazovaní na něm hledali převážně programy jednotlivých kulturních zařízení (akcí). Druhým nejčastějším zdrojem informací byli propagační materiály - zmínilo je 64 % oslovených. Dalším významným zdrojem informací jsou přátelé a známí (33 %) nebo rozhovor s pověřenou

osobou v informačním centru - 29 % oslovených. Nejnižší počet hlasů jako potenciální zdroj informací o městě Litomyšl získaly cestovní kanceláře a agentury, pouze jeden muž využil jejich informace o MOF Smetanova Litomyšl.

Spokojenost se stávajícími službami

Druhou oblastí pokládaných otázek byla spokojenost návštěvníků se službami ve městě Litomyšl. Na první otázku jak hodnotí příležitosti pro zábavu a volný čas odpovědělo 53 % dotazovaných, že jsou spíše spokojeni. Velmi spokojeno je pak 38 % oslovených a zbylých 9 % je buď mírně nespokojeno, nebo nedokáže tuto situaci posoudit, jelikož akce příliš nenavštěvují. Druhou otázkou byla spokojenost s péčí o turistické atraktivy - zde je valná většina (85 %) oslovených spokojena. Menšina oslovených poukazuje na stav historických budov na náměstí (podloubí). O poznání nižší spokojenost souvisí s možností parkování v centru nebo poblíž centra. Spokojeno je 37 % a nespokojených dokonce 60 % dotazovaných. V další otázce měli turisté posoudit vybavení města pro sportovní aktivity. Zde 85 % dotázaných uvedlo svoji spokojenost a 13 % neumí tuto situaci posoudit, jelikož sportovní aktivity příliš nevyhledávají. V souvislosti se sportovním zázemím několik lidí, kteří do Litomyšle opětovně jezdí, kladně hodnotilo aktuálně realizovanou stavbu krytého plaveckého bazénu.

Obr. č. 7 Spokojenost oslovených návštěvníků se stávajícími službami ve městě Litomyšl

Poslední otázkou je rozsah a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení. Většina návštěvníků ohodnotila tuto situaci kladně (75 %). Počet ubytovacích zařízení

shledávají uspokojivým. Několik dotazovaných zmínilo vyšší cenu za ubytování ve městě Litomyšl.

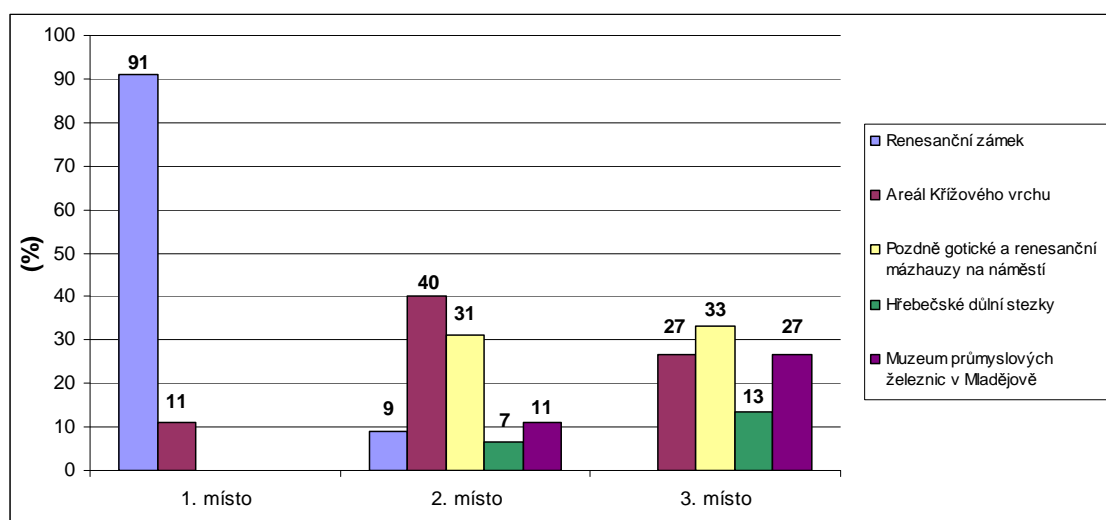
5.2 Moravská Třebová

5.2.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele

Z celkového počtu 45 dotazovaných občanů města Moravská Třebová jsou ženy zastoupeny 56 % a muži 44 %. Nejpočetnější věkovou kategorií oslovených tvoří obyvatelé 40 – 59 let (38 %). Druhou nejpočetnější kategorií je 25 – 39 let, ta je zastoupena 33 %. Dotazovaní obyvatelé do 24 let tvoří 20 % a obyvatelé nad 60 let 9 % všech dotazovaných občanů. Největší počet oslovených pracoval v soukromém sektoru - celkem 40 %. Na druhém místě jsou překvapivě nezaměstnaní s 11 %, což pravděpodobně vyplývá z velké nezaměstnanosti na Moravskotřebovsku. Shodně jsou zastoupeni také zaměstnanci ve veřejném sektoru a podnikatelé. Třetí nejpočetnější skupinu tvoří studenti a důchodci s 9 %. Ženy na mateřské dovolené jsou pak zastoupeny 7 % a jeden občan se odmítl vyjádřit.

1. Jaké atraktivity (památky, muzea, festivaly,...), považujete v Moravské Třebové a okolí za nejvyhledávanější a nejzajímavější (pořadí 1, 2, 3)

Ze získaných odpovědí byl sestaven graf, z kterého jednoznačně vyplývá, že podle oslovených je největší atraktivitou města Moravská Třebová renesanční zámek. U druhého a třetího místa nelze jednoznačně říct lokalitu, jelikož počty hlasů byly velmi vyrovnané mezi areálem Křížového vrchu a Pozdně gotickými a renesančními mázhausy na náměstí.

Obr. č. 8 Pořadí tří nejvyhledávanějších atraktivit na Moravskotřebovku dle oslovených občanů města

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Moravská

Třebová vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

Na otázku co považují dotazovaní za největší negativum města vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty, odpovědělo 27 % občanů přemístění většiny kulturních akcí do zámeckého areálu. V dřívějších letech se akce konaly většinou na náměstí, kde je prostranství větší. Každoročně měly tyto akce obrovský úspěch (Zámecké kejkle a kratochvíle). Po přemístění do menšího prostranství zámeckého areálu byla také většina akcí zpoplatněna. Důvodem přemístění bylo zkrácení rozpočtu města na pořádání těchto akcí. Po opětovném navýšení rozpočtu v budoucnu město plánuje akce opět přemístit na náměstí.

Tab. č. 7 Potenciální negativa města Moravská Třebová vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

<i>nedostatky</i>	<i>rel hodnota (%)</i>
přemístění většiny akcí do zámeckého areálu (menší prostranství)	27
špatný technický stav okolí zámku a absence parkovacích míst	22
malé turistické povědomí o Moravskotřebovsku	20
absence odpočinkové zóny pro občany i turisty	13
nedostatek zařízení pro aktivní trávení volného času	9
nedostatek stravovacích a ubytovacích služeb pro náročnou klientelu	9
celkem	100

Další častou odpovědí byl nedostatek parkovacích míst v lokalitě u zámku a špatný technický stav okolí zámku (22 %). Toto má být napraveno v rámci projektu Cesta od renesance k baroku. Za nevýhodu považují občané také menší turistické povědomí o regionu Moravskotřebovska, proto by jako opatření (příležitost) navrhovali větší propagaci města.

3. Jaká opatření (příležitosti) byste navrhoval pro zlepšení atraktivity města Moravská Třebová a okolí

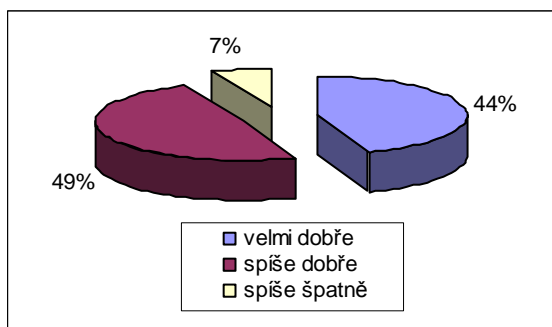
Jako příležitost pro zvýšení návštěvnosti by 31 % dotazovaných vidělo větší provázanost nabídek jednotlivých atraktivit. Jedná se o například o tvorbu produktových balíčků (zámek + muzeum + aquapark, atd.). Celkem 20 % oslovených by navrhovalo rozšíření kapacity objektů pro společenské a kulturní události, popřípadě vybudování nových prostor (plesy, diskotéky, koncerty). Absence větších a kvalitnějších prostor je i pro divadelní představení. Několik občanů města by navrhovalo také vytvoření ročenek turistických, sportovních, kulturních a společenských akcí, jak pro obyvatele města, tak široké veřejnosti.

Tab. č. 8 Návrh možných opatření pro zlepšení atraktivity města Moravská Třebová

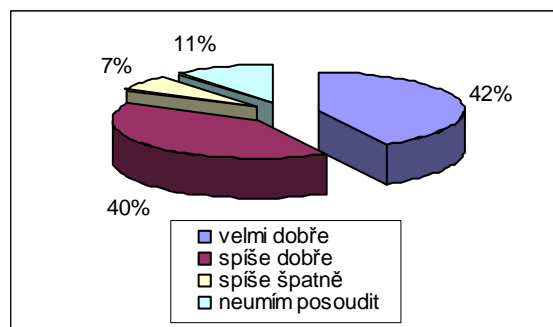
<i>opatření</i>	<i>rel.hodnota (%)</i>
zvýšení návštěvnosti provázanou nabídkou atraktivit	31
větší propagace města a regionu	24
rozšíření kapacity objektů pro společenské a kulturní události	20
ročenky turistických, sportovních, kulturních a společenských akcí	13
využití I/35 k zachycení projíždějících potenciálních návštěvníků (transparenty)	11
celkem	100

4. Jak vnímáte jednotlivé projekty dotované EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Hřebečské důlní stezky, Cesta od renesance k baroku)

V rámci této otázky jsem chtěla zjistit postoj občanů k dotovaným projektům z EU, které by měly podpořit rozvoj cestovního ruchu ve městě Moravská Třebová a okolí. V této otázce byla dána možnost odůvodnění odpovědi. Většina dotazovaných (93 %) hodnotí projekty kladně jako jedinečnou příležitost pro rozvoj města. Projekt Hřebečské důlní stezky, který je otevřen jen několik měsíců má velký úspěch jak u místních, tak u turisticky (pěší, cyklistika) laděných návštěvníků.

Obr. č. 9 Vnímání projektů na podporu CR

Obr. č. 10 Hodnocení projektu Cesta od renesance k baroku

5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Cesta od renesance k baroku dotovaný téměř 45 miliony Kč ze strukturálních fondů EU

Tato otázka úzce navazuje na otázku předcházející. Projekt Cesta od renesance k baroku hodnotí většina dotazovaných velmi dobře. Propojení renesančního zámku s Křížovým vrchem a současné doopravení památek by mělo vytvořit významné turistické zázemí města.

6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravského pomezí)

Jak již bylo řečeno, je turistické povědomí o regionu Moravskotřebovska malé, proto je jakákoliv propagace území kladně hodnocena (92 %). Nikdo neodpověděl, že

by tuto propagaci viděl jako negativum. Samo město Moravská Třebová nežádalo o schválení žádného projektu na propagaci území. Město je ale zapojeno do propagace celé turistické oblasti Českomoravské pomezí.

7. Jak vnímáte následující služby poskytované v Moravské Třebové

Většina obyvatel města je s péčí o památky a turistické atraktivity spokojena. Několik občanů poukázalo na špatný technický stav prostoru kolem zámku a na poškozování památek výtržníky. Dle místních občanů je zde nejen v tomto ohledu zvýšená kriminalita. S frekvencí parkovacích míst je ve městě relativně spokojeno 75 % občanů, oproti tomu je 20 % mírně nespokojeno s podle nich nízkým počtem parkovacích míst v blízkosti náměstí, popřípadě u zámeckého areálu. S vybavením města pro sportovní aktivity je většina aktivních sportovců velmi spokojena. Rozsah a kvalitu stravovacích a ubytovacích služeb hodnotí většina obyvatel dobře. Několik občanů neumí kvalitu těchto zařízení posoudit, jelikož je nenavštěvují. I přes kapacitně omezené prostory a pořádání většiny kulturních akcí v zámeckém areálu, je většina občanů s příležitostmi pro zábavu a volný čas spokojena.

Tab. č. 9 Spokojenost oslovených občanů se službami v Moravské Třebové

<i>služby</i>	<i>velmi spokojen</i>	<i>spíše spokojen</i>	<i>mírně nespokojen</i>	<i>velmi nespokojen</i>	<i>neumím posoudit</i>
péče o památky a turistické atraktivity	38	44	17	0	0
možnosti parkování (dostatečné)	33	42	20	0	4
vybavení města pro sportovní aktivity	56	36	0	0	9
rozsah stravovacích a ubytovacích zařízení	38	42	4	0	16
příležitosti pro zábavu a volný čas	18	53	18	0	11

5.2.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky

Z celkového počtu 45 oslovených návštěvníků města Moravská Třebová tvoří 53 % ženy a 47 % muži. Nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinou je skupina 25 – 39 let, kterou zastupuje 42 % dotázaných. Druhá nejčastější kategorie návštěvníků je 40 – 59 let a tvoří ji 29 % oslovených. Následovaná věkovou skupinou do 24 let, která tvoří 24 % a nad 60 let bylo osloveno 9 % návštěvníků. Nejčastěji byli osloveni zaměstnanci soukromého sektoru (47 %), poté tvořili významnou skupinu podnikatelé s 13 %. Studenti byli zastoupeni 11 % shodně jako zaměstnanci veřejného sektoru. Důchodci a nezaměstnaní tvořili shodně 7 % a ženy na mateřské dovolené 4 % ze všech dotazovaných.

Profil návštěvníka

Valná většina dotazovaných přijela do města Moravská Třebová na jednodenní návštěvu bez noclehu. Všichni dotazovaní, kteří mají bydliště do 10 km, pocházejí ze správního obvodu Moravská Třebová. Nejvíce oslovených má trvalé bydliště vzdáleno do 25 km, z nichž jedenáct pochází z regionu Moravskotřebovska, pět ze Svitavska, tři z okresu Šumperk a dva z okresu Blansko. Ze vzdálenosti 26 – 50 km pochází 13 dotazovaných, kteří jsou rozloženi do okresů Svitavy (zejména správní obvod ORP Svitavy), Ústí nad Orlicí, Šumperk a Blansko. Ze vzdálenosti nad 50 km přijel pouze jeden muž s partnerkou, kteří pořádají okružní výlet po několika vybraných historických městech Čech a Moravy.

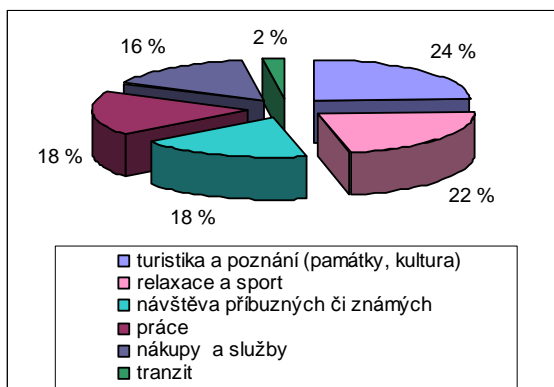
Z celkového počtu 45 oslovených přijelo do města Moravská Třebová 14 osob bez doprovodu, 13 osob s partnerem nebo partnerkou, 10 osob s rodinou a 8 osob s přáteli (1-2). Nejčastějším dopravním prostředkem bylo auto, přijelo jím 76 % všech oslovených, na druhém místě byl vlak (16 %), dalšími dopravními prostředky byl autobus popřípadě kolo. Město Moravská Třebová navštívilo už několikrát 93 % všech dotazovaných, pouze jeden již zmiňovaný muž s partnerkou zde byl poprvé.

Tab. č. 10 Délka pobytu a vzdálenost bydliště dotazovaných návštěvníků města Moravská Třebová

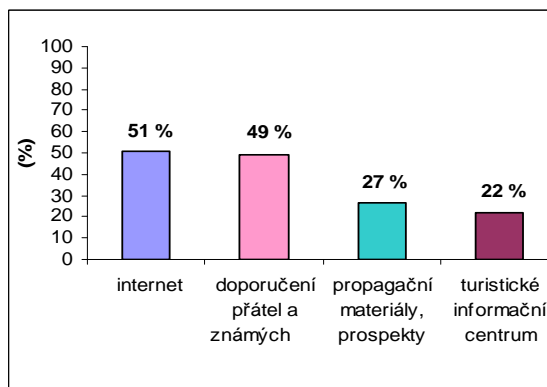
<i>délka pobytu</i>	<i>vzdálenost</i>			
	<i>do 10 km</i>	<i>10 – 25 km</i>	<i>26 – 50 km</i>	<i>nad 50 km</i>
jednodenní návštěva	11	19	11	1
1-2 noclehy (víkend)	0	2	2	0
3-7 noclehů (celý týden)	0	0	0	0

Převažujícím důvodem návštěvy u 24 % dotazovaných byla turistika a poznání města. Pro 22 % oslovených to byly především relaxace a sport (aquapark, aktivity s přáteli – restaurace). Třetím nejčastějším důvodem byla jak návštěva příbuzných či známých, tak práce (pro 18 % oslovených). Návštěvy nákupy a služby byly důvodem návštěvy města 16 % oslovených.

Na otázku v čem spatřují dotazovaní největší přednosti města a co je zde nejvíce zaujalo, zněla odpověď většinou historické památky (80 %). Druhou nejčastější odpovědí byla krajina (sít' cyklistických tras a naučných stezek), která je pro 9 % oslovených největším lákadlem. Zmíněny byly také nedávno otevřené Hřebečské důlní stezky. Kulturní akce jmenovalo celkem 7 % oslovených.

Obr. č. 11 Převažující důvod návštěvy města

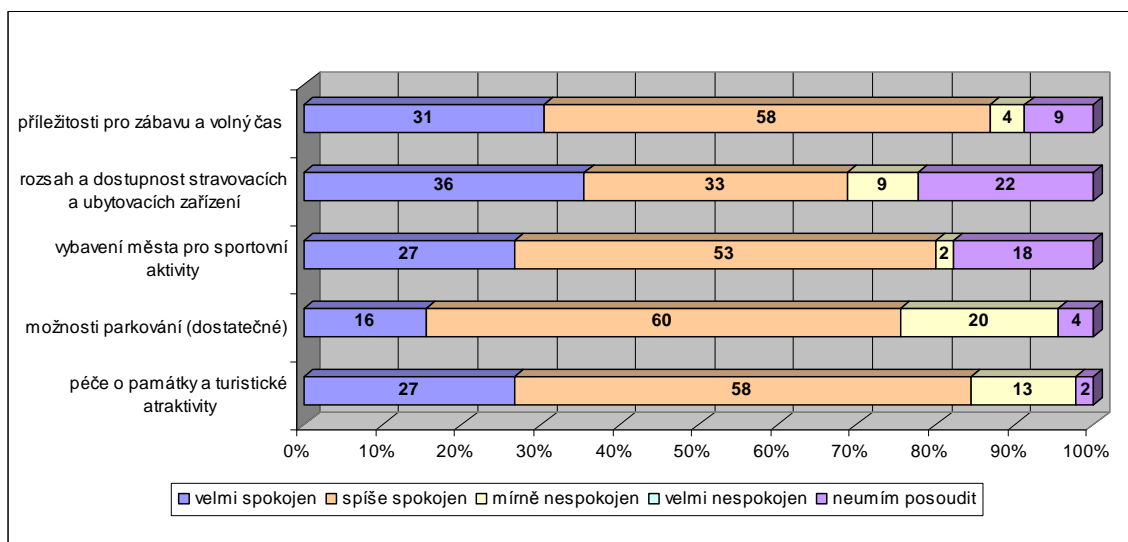
Obr. č. 12 Procentuelní zastoupení využití zdrojů informací

o městě Moravská Třebová

V otázce zda oslovení využili některý z informačních zdrojů o atraktivitách tohoto regionu, mohli návštěvníci uvést libovolný počet možností ze jmenovaného výčtu. Nejčastější odpovědí byl u 51 % dotazovaných internet, pak případné doporučení přátel či známých 49 % (jedná se hlavně o kulturní akce). Celkem 27 % oslovených někdy vidělo propagační brožury a 22 % využilo i rady pověřené osoby z informačního centra.

Spokojenost se stávajícími službami

Druhou oblastí pokládaných otázek byla spokojenost návštěvníků se službami ve městě Moravská Třebová. Na první otázku jak hodnotí dotazovaní péči o památky a turistické atraktivity odpovědělo 85 % kladně. S možnostmi parkování ve městě je většina návštěvníků relativně spokojena, až na výjimky v oblasti zámku. Vybavení města pro sportovní aktivity shledává většina sportujících návštěvníků dobře, velmi kladně vyzdvihují aquapark a nedaleké tenisové kurty. Rozsah a kvalita ubytovacích zařízení uspokojuje poptávku. Významnou roli hraje nedaleko ležící Rekreační areál Motýlek, který je většinu léta plně obsazen. Dostupnost stravovacích služeb je dobrá, existují zde ale velké rozdíly v kvalitě. S příležitostmi pro zábavu a volný čas jsou návštěvníci spíše spokojeni. Určitě by ale uvítali více doprovodných programů.

Obr. č. 13 Spokojenost oslovených návštěvníků se stávajícími službami ve městě Moravská Třebová

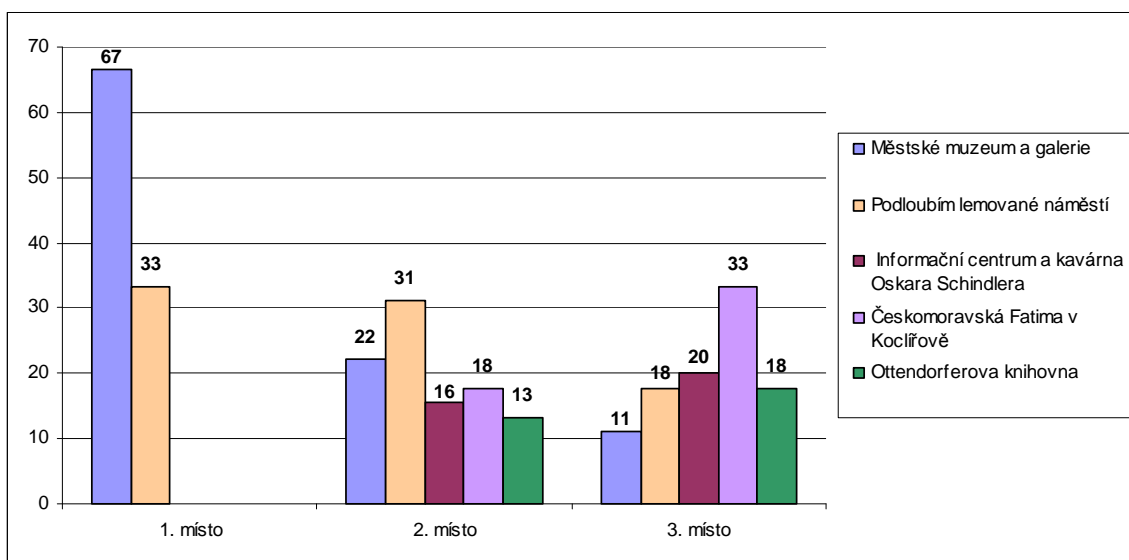
5.3 Město Svitavy

5.3.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele

Ve městě Svitavy byli muži zastoupeni nadpoloviční většinou a to 51 % a ženy 49 % z celkového počtu 45 dotazovaných občanů. Nejčastěji zastoupenou věkovou kategorií byla kategorie 40 – 59 let, která tvořila 40 % dotazovaných. Druhou nejpočetnější věkovou skupinou byla skupina 25 – 39 let zastoupená 38 % oslovených. Občané do 24 let pak tvořili 15 % a občané nad 60 let 7 % všech oslovených obyvatel města Svitavy. Z profesního hlediska byli nejčastěji oslovováni zaměstnanci soukromého sektoru (31 %), následováni podnikateli a zaměstnanci ve veřejném sektoru, kteří byli zastoupeni po 20 %. Studenti byli zastoupeni 13 % a ženy v domácnosti a důchodci shodně po 9 % ze všech dotazovaných. Jeden občan Svitav byl nezaměstnaný.

1. Jaké atraktivity (památky, muzea, festivaly,...), považujete v městě Svitavy a okolí za nejvyhledávanější a nejzajímavější (pořadí 1, 2, 3)

Dotazovaný občan sestavil pořadí tří podle něj nejvyhledávanějších lokalit. Ze získaných odpovědí byl sestaven graf, z kterého jednoznačně vyplývá, že podle oslovených je největší aktivitou města Svitavy a okolí Městské muzeum a galerie (67 %) na druhém místě je podloubím lemované náměstí (historické centrum) a na třetím místě je poutní mariánské místo Českomoravská Fatima v Koclířově. Jedná se o velmi významné centrum církevního turismu.

Obr. č. 14 Pořadí tří nejvyhledávanějších atraktivit ve městě Svitavy a okolí dle oslovených občanů

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Svitavy vzhledem k rozvoji cestovního ruchu

Na otázku co považují dotazovaní za největší negativum města vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty, odpovědělo 27 % dotazovaných konkurence okolních měst s větší atraktivitou. Jelikož město Svitavy nemá z hlediska historických památek co nabídnout. Druhým nejčastěji zmiňovaným negativem je technický stav silnic II. a III. třídy. Nedostatek ubytovacích prostor všech kategorií je třetí nejčastější nedostatek města Svitavy. Město disponuje více než dvaceti ubytovacími zařízeními, při větší poptávce turistů po ubytování jsou kapacity nedostačující. Dle několika dotazovaných se zde několik dobrých hotelů zrušilo a v současnosti jsou možnosti ubytování nevyhovující. Z hlediska cyklistické infrastruktury je velkým nedostatkem absence cyklostezek a doprovodné infrastruktury.

Tab. č. 11 Potenciální negativa města Svitavy vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

<i>nedostatky</i>	<i>rel. hodnota (%)</i>
konkurence měst v okolí s větší atraktivitou a infrastrukturní vybavenost	27
technický stav silnic II. a III. třídy	24
velký nedostatek ubytovacích zařízení ve všech kategoriích	20
nedostatečná cyklistická a turistická infrastruktura	16
nerozvinutý cestovní ruch v zimních měsících	13
celkem	100

3. Jaká opatření byste navrhol pro zlepšení rozvoje cestovního města a okolí

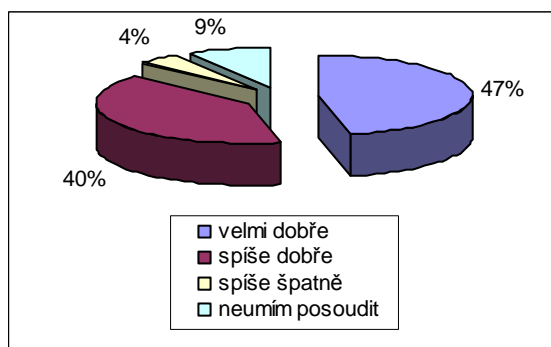
Jako příležitost pro zvýšení návštěvnosti by občané viděli hlavně různé balíčky pro specifické skupiny turistů. Například celodenní plán kulturního a relaxačního vyžití pro maminky s dětmi nebo pro důchodce, popřípadě pro aktivní sportovce. Jako další příležitost pro zvýšení atraktivity a společenského vyžití by občané viděli jak ve větším budování doprovodné turistické a cykloturistické infrastruktury (odpočívadla, dětská hřiště, ...) tak v rozvoji sportovně relaxační turistiky (naučné stezky).

Tab. č. 12 Návrh možných opatření pro zlepšení atraktivity města Svitavy

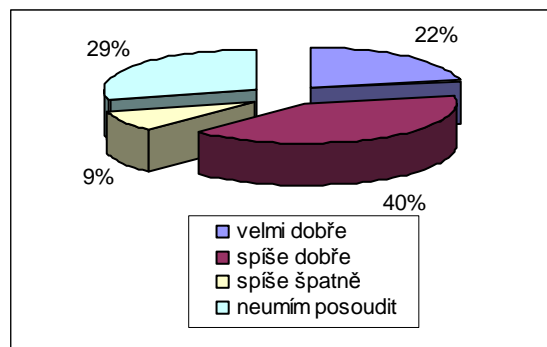
<i>opatření</i>	<i>rel. hodnota (%)</i>
turistické produkty a balíčky cílené pro specifické skupiny turistů	33
budování a obnova doprovodné turistické a cykloturistické infrastruktury	22
rozvoj sportovně-relaxační turistiky	20
rozšíření nabídky ubytovacích zařízení	16
větší podpora sportu v zimních měsících	9
celkem	100

4. Jak vnímáte jednotlivé projekty financované ze strukturálních fondů EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera, Multifunkční vzdělávací, komunitní a kulturní centrum Fabrika)

Většina dotazovaných občanů města hodnotí projekty na podporu cestovního ruchu kladně (87 %). Záměr města zaměřit se spíše na sportovní turismus občany nikterak nepřekvapuje, nejsou si ale jisti, že tento záměr bude mít vliv na zvýšení turismu. Pouze to vytvoří lepší sportovní zázemí pro občany popřípadě návštěvníky z blízkého okolí. Vybudování multifunkčního vzdělávacího a kulturního centra Fabrika, hodnotí občané velmi kladně, jelikož jsou zde soustředěny aktivity pro různé věkové skupiny. Někteří oslovení hodnotí provedenou realizaci jako zbytečně moderní.

Obr. č. 15 Vnímání projektů na podporu CR centrum

Obr. č. 16 Hodnocení projektu Informační a kavárna Oskara Schindlera

5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera dotovaný ze strukturálních fondů EU

Tato otázka úzce navazuje na otázku předcházející. Projekt Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera v parku Jana Palacha hodnotí 62 % občanů kladně. Objekt je dle občanů využíván hlavně jako kavárna, popřípadě jako architektonická zajímavost města. Jako jeden z informačních zdrojů o celé oblasti Českomoravského pomezí však vyhledáváno není. Kavárna vytváří určité oddechové zázemí především pro matky s dětmi. Celkem 29 % občanů neumí realizaci tohoto projektu posoudit nebo se jim zdá tento projekt pro město zbytečný.

6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravského pomezí)

Projekty týkající se propagace města a okolí v souvislosti s propagací celého území Českomoravského pomezí hodnotí většina občanů dobře, jelikož je utvářen provázaný přehled o atraktivitách a zajímavostech celé oblasti.

7. Jak vnímáte následující služby poskytované ve městě Svitavy

Většina oslovených obyvatel města Svitav shledává péči o památky a turistické atraktivity jako dobrou. Stejně hodnotí i možnosti parkování ve městě, vybavení města pro sportovní aktivity a příležitosti pro zábavu a volný čas. Zde bylo zmíněno centrum Fabrika, Městské muzeum a galerie ve Svitavách a kulturní akce s nimi spojené (Svatomartinské slavnosti,...).

V souvislosti se sportovním zázemím byla několikrát zmíněna plánovaná rekonstrukce koupaliště, která v současné době byla odsunuta z priorit města. S tím občané nesouhlasí. Mírná nespokojenost občanů je s rozsahem ubytovacích zařízení.

Tab. č. 13 Spokojenost oslovených občanů se službami ve městě Svitavy

<i>služby</i>	<i>velmi spokojen</i>	<i>spíše spokojen</i>	<i>mírně nespokojen</i>	<i>velmi nespokojen</i>	<i>neumím posoudit</i>
péče o památky a turistické atraktivity	47	51	2	0	0
možnosti parkování (dostatečné)	33	53	9	0	4
vybavení města pro sportovní aktivity	51	38	2	0	9
rozsah stravovacích a ubytovacích zařízení	20	40	31	2	7
příležitosti pro zábavu a volný čas	36	50	7	0	7

5.3.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky

Z celkového počtu 45 dotazovaných návštěvníků města Svitavy tvořily ženy 51 % a muži 49 %. Nejpočetněji zastoupenou věkovou kategorií byla kategorie 25 – 39 let, která tvořila 44 % všech dotazovaných. Druhou nejčastější zastoupenou věkovou skupinou byli návštěvníci od 40 – 59 let (31 %). Do 24 let bylo osloveno 18 % a nad 60 let 7 % návštěvníků. Nejčastěji byli dotazováni zaměstnanci soukromého sektoru (36 %). Druhou nejpočetnější skupinou oslovených byli podnikatelé s 20 %, poté zaměstnanci ve veřejném sektoru s 16 % a studenti se 13 %. Ženy na mateřské dovolené a důchodci tvořili shodně po 7 % ze všech oslovených návštěvníků města Svitavy.

Profil návštěvníka

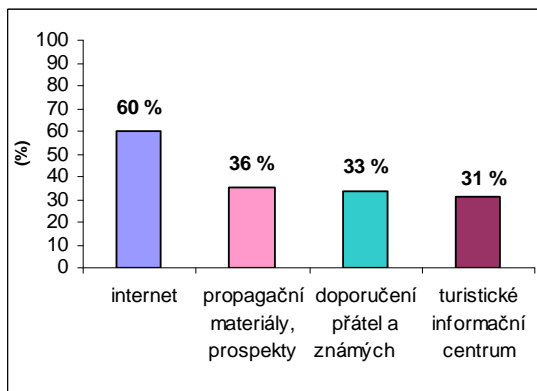
Valná většina dotazovaných přijela do města pouze na jednodenní návštěvu. Vzdálenost jejich bydliště se nejčastěji pohybovala v rozmezí 10 – 25 km a 26 – 50 km, ačkoliv zhruba 40 % oslovených pocházela ze správního obvodu ORP Svitavy. Z okresu Svitavy pocházelo přibližně 62 % všech oslovených nejčastěji ze správního obvodu ORP Polička 13 % ze všech oslovených. Druhým nejčastějším okresem byl okres Blansko (16 %), následován okresy Chrudim, Ústí nad Orlicí (Pardubický kraj) a Žďár nad Sázavou (kraj Vysočina), z kterých přijelo shodně po třech oslovených osobách. Z okresu Pardubice, přijela jedna oslovená žena z pracovních důvodů.

Tab. č. 14 Délka pobytu a vzdálenost bydliště dotazovaných návštěvníků města Svitavy

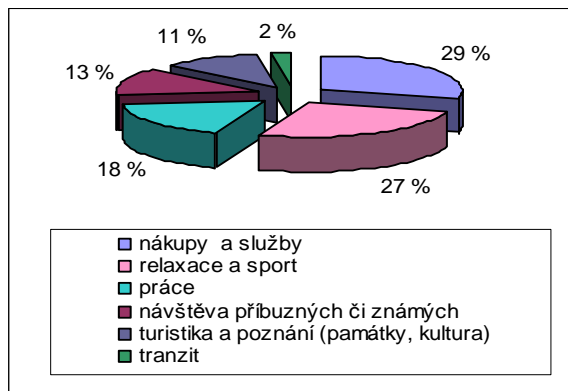
<i>délka pobytu</i>	<i>vzdálenost</i>			
	<i>do 10 km</i>	<i>10 – 25 km</i>	<i>26 – 50 km</i>	<i>nad 50 km</i>
jednodenní návštěva	8	20	12	2
1-2 noclehy (víkend)	0	2	1	0
3-7 noclehů (celý týden)	0	0	0	0

Velké zastoupení měli návštěvníci bez doprovodu (36 % všech oslovených). Po 27 % z celkového počtu oslovených byli zastoupeni návštěvníci v doprovodu partnera/ky nebo přátel (1-2). Rodiny s dětmi tvořili 11 % všech dotazovaných. Nejčastěji voleným dopravním prostředkem bylo auto (67 %), následováno vlakem (22 %) a autobusem (11 %). Převažujícím důvodem návštěvy oslovených byly nákupy a služby (29 %). Relaxace a sport byla převažujícím důvodem u 27 % (fitnesscentrum, masáže, aktivity s přáteli – restaurace) a práce u 18 % všech oslovených návštěvníků města Svitavy. Na

otázku v čem spatřují dotazovaní největší přednosti Svitavska a co je zde nejvíce zaujalo, zněla odpověď většinou společensky život a kultura nebo krajina.

Obr. č.17 Procentuální zastoupení využití zdrojů informací o městě Svitavy a okolí

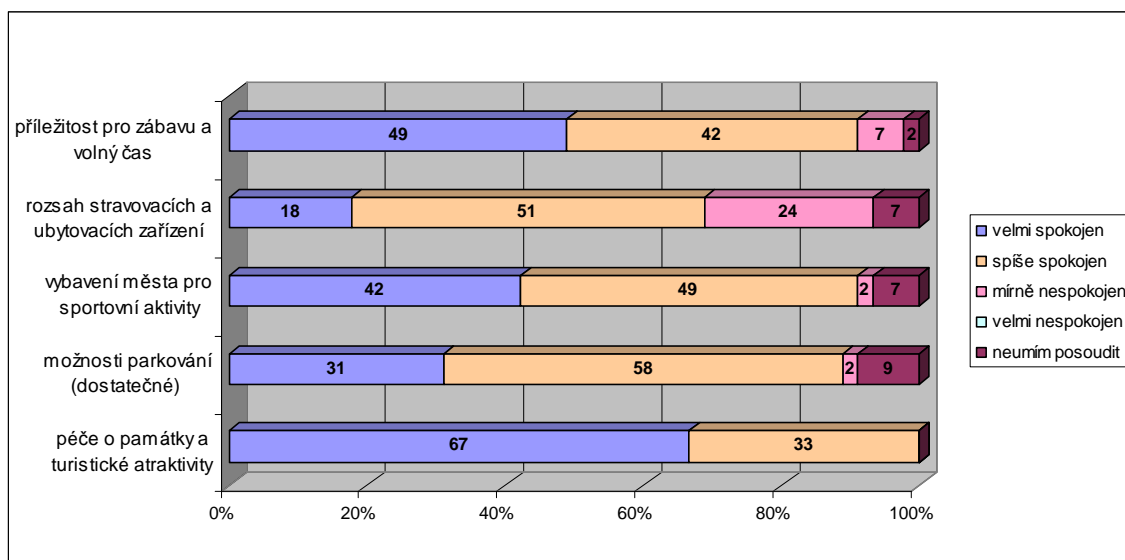

Obr.č. 18 Převažující důvod návštěvy města Svitavy

U otázky zda využili nějaký ze zdrojů informací o městě a okolí, byl nejčastější odpovědí internet (60 %). Značně byly zastoupeny také propagační materiály - uvedlo je 36 % oslovených, jednalo se zejména o prospekty okolí města. Další významný podíl má doporučení přátel a známých (33 %), popřípadě návštěva informačního centra 31 % všech oslovených.

Spokojenost se stávajícími službami

Druhou oblastí pokládaných otázek byla spokojenost návštěvníků se službami ve městě Svitavy. S péčí o památky a turistické atraktivity jsou velmi spokojeni nebo mírně spokojeni všichni dotazovaní návštěvníci. S možnostmi parkování je také valná většina oslovených spojena stejně jako s vybavením města pro sportovní aktivity a příležitostmi pro zábavu a volný čas. Ačkoliv je většina oslovených s rozsahem ubytovacích zařízení spokojena, je také celkem 24 % oslovených s touto situací mírně nespokojeno.

Obr.č. 19 Spokojenost oslovených návštěvníků se stávajícími službami ve městě Svitavy

5.4 Město Polička

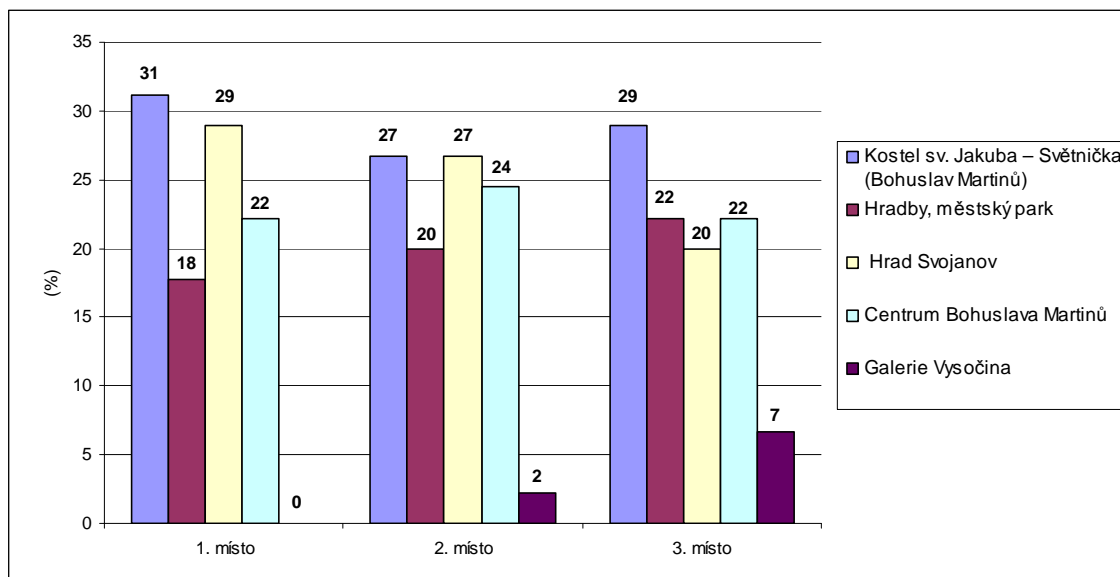
5.4.1 Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele

Z celkového počtu 45 oslovených občanů města byly ženy zastoupeny 51 % a muži 49 %. Nejpočetnější věkovou kategorií byla kategorie 25 – 39 let, která tvořila 40 % všech dotazovaných občanů města. Další nejčastěji oslovení občané byly z věkové skupiny 40 - 59 let, ti byli zastoupeni 31 %. Občané mladší 24 let tvořili 18 % a občané nad 60 let 11 % všech dotazovaných občanů města Poličky. Nejčastěji byli osloveni zaměstnanci soukromého sektoru (36 %), poté podnikatelé (18 %) a studenti (16 %). Zaměstnanci ve veřejném sektoru tvořili 13 %, osoby na penzi 11 % a ženy v domácnosti 4 % všech oslovených občanů. Jeden dotazovaný občan byl nezaměstnaný.

1. Jaké atraktivity (památky, muzea, festivaly,...), považujete ve městě Polička a v okolí za nejvyhledávanější a nejzajímavější (pořadí 1, 2, 3)

Na základě získaných odpovědí není zcela jasné, jaké atraktivity jsou podle oslovených v Poličce nejvyhledávanější. Lze konstatovat, že rodná světnička Bohuslava Martinů a hrad Svojanov získaly nejvíce hlasů na první místo. Ačkoliv je světnička velkým lákadlem, je již třetím rokem v rekonstrukci a provoz je na ni omezen. Tato skutečnost, ale není brána v dotazníku v potaz. Velmi vyhledávaným místem je i Centrum Bohuslava Martinů, které si od svého otevření získalo velkou oblibu u všech

věkových kategorií. Velké návštěvnosti se také těší z části zpřístupněné gotické opevnění města. Kvůli malé propagaci je návštěvníky opomíjena Galerie Vysočina.

Obr. č. 20 Pořadí tří nejvyhledávanějších atraktivit ve městě Polička a okolí dle oslovených občanů

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Polička vzhledem k rozvoji cestovního ruchu

Necelá polovina všech oslovených občanů města shledává jako největší nedostatek dopravní dostupnost města, jak ve vzdálenosti velkých měst tak dopravního napojení na komunikace vyššího řádu. Pro 22 % oslovených je největším nedostatkem malý potenciál a zastaralá sportoviště - především se jedná o špatný stav koupaliště. Nedostatek společenských zařízení v Poličce by označilo za nedostatek 16 % oslovených. Dá se říct, že jediný Tylův dům obstarává veškeré společenské dění v Poličce. V dřívější době byla využívána i sokolovna, popřípadě prostory na Jordáně. Ty v současnosti slouží pouze k vybraným soukromým akcím. Absence diskotéky a prostoru pro zábavy není zmiňována často, jelikož nedaleko města se nachází vyhledávaná diskotéka Sádek 2000 Dancehall.

Tab. č.15 Potenciální negativa města Polička vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

<i>nedostatky</i>	<i>re. hodnota (%)</i>
dopravní dostupnost města	47
nedostatečný potenciál a zastaralá sportoviště	22
nedostatek společenských zařízení (mimo Tylova domu)	16
nedostatečně využitý potenciál příměstského parku Liboháj	9
nedostatek ubytovacích zařízení	7
celkem	100

3. Jaká opatření byste navrhoval pro zlepšení rozvoje cestovního města a okolí

Celkem 40 % oslovených občanů města by viděli příležitost k většímu přilákání turistů ve větší propagaci atraktivit města, jelikož město a okolí má turistům co nabídnout. Pro 27 % oslovených je důležitá rekonstrukce koupaliště, které by přilákalo řadu návštěvníků. Popřípadě větší propojení historických objektů se společenským a sportovním děním ve městě, což by mohlo turistům nabídnout vyžití na několik dnů (vícedenní návštěvníci) s propojením atraktivit města Litomyšle. Několik oslovených shledává okolí města vhodné pro ekoturistiku a agroturistiku.

Několik občanů města by uvítalo vytvoření dalších naučných stezek popřípadě vybudování cyklostezek v okolí Poličky, nejen pro bezpečnost lidí, ale i k většímu sportovnímu vyžití (kolečkové brusle, kolo, atd.).

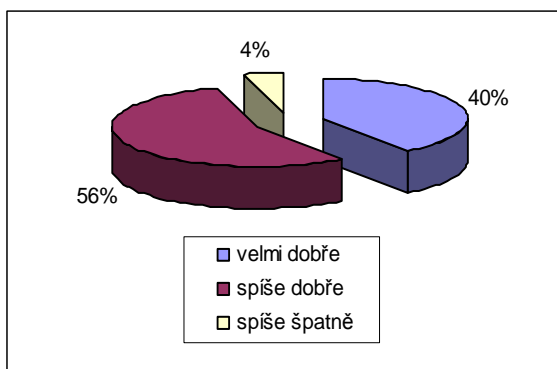
Tab. č. 16 Návrh možných opatření pro zlepšení atraktivitu města Polička

<i>příležitosti</i>	<i>rel.hodnota (%)</i>
zatraktivnění prezentace města a jeho nabídky pro CR	40
rekonstrukce koupaliště	27
větší propojení historických objektů se společenským a sportovním děním ve městě	16
možnost rozvoje a budování naučných a tématických stezek	9
rozšíření nabídky ubytovacích zařízení	4
jiné	4
celkem	100

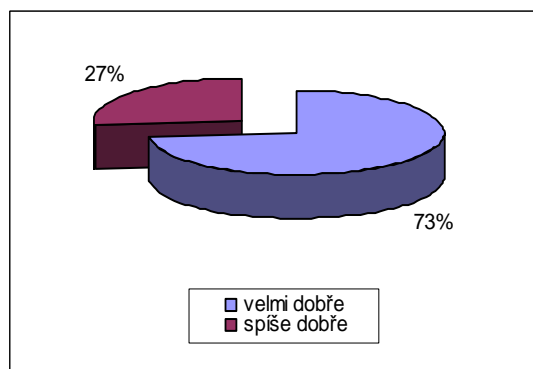
4. Jak vnímáte jednotlivé projekty financované ze strukturálních fondů EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Centrum Bohuslava Martinů, Revitalizace hradu Svojanov, Revitalizace Palackého náměstí)

V rámci této otázky jsem chtěla zjistit postoj občanů k dotovaným projektům z EU, které by měly podpořit rozvoj cestovního ruchu ve městě Polička a okolí. V této otázce byla dána možnost odůvodnění odpovědi. Valná většina ohodnotila projekty dobře (96 %).

Několik občanů města vyjádřilo svou nespokojenost se stavem rekonstrukce Palackého náměstí. Dle občanů nebyl dodržen původní projektový plán realizace. Na náměstí bylo zvoleno jiné rozmístění stromů a příliš moderní nádoby, lavičky a jiné prvky z masivního kamene kazí historický ráz náměstí. Někteří občané jsou naopak s touto změnou velmi spokojeni. Všichni oslovení se shodli na dobrém řešení bezbariérového přístupu na celé náměstí. Několik dotazovaných zmínilo úbytek parkovacích míst na náměstí. (Ty byly vytvořeny až ve druhé etapě rekonstrukce) Dotazníky jsem dělala v době začátku druhé etapy opravy náměstí. (srpen 2010)

Obr. č. 21 Vnímání projektů na podporu CR

Obr. č. 22 Hodnocení projektu Centrum Bohuslava Martinů

5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Centrum Bohuslava Martinů dotovaný ze strukturálních fondů EU

Všichni oslovení občané města shledali vybudování Centra Bohuslava Martinů jako dobrou volbu, jelikož osobnost Martinů je hlavním zviditelněním města Polička. Centrum bývá vyhledáváno širokou veřejností. Pouze několik oslovených zmínilo, že jsou některé prvky v tomto památníku zbytečně přehnané (střelba).

6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravského pomezí)

Propagaci města Polička v rámci turistické oblasti Českomoravské pomezí hodnotí valná většina dotazovaných občanů velmi dobře, jelikož jakákoliv propagace atraktivnosti území má pozitivní vliv na rozvoj cestovního ruchu. Turistům je tak umožněn přehled o zajímavostech celé oblasti. Několik občanů zmínilo, že jim propagace kulturních akcí (festivalů) připadá malá, zlepšení reklamy by určitě přilákalo více turistů.

7. Jak vnímáte následující služby poskytované ve městě Polička

Druhou oblastí pokládaných otázek byla spokojenost návštěvníků se službami ve městě Polička. Většina dotazovaných občanů je s péčí o památky a turistické atraktivivity spokojena. Jen několik oslovených zmínilo zdoluhavé opravy dominanty města kostela Sv. Jakuba (rodné světničky Bohuslava Martinů). S možnostmi parkování je také většina obyvatel spokojena. Velkou váhu zde hrají parkovací plochy u supermarketů. Vybavení města pro sportovní aktivity je podle většiny občanů na velikost města dobré. Několik oslovených lidí by uvítalo možnosti in-line bruslení. Rozsah a dostupnost ubytovacích zařízení hodnotí 80 % oslovených kladně. Ostatní oslovení by tuto nabídku

ještě rozšířili nebo si nejsou jisti dobrou kvalitou některých ubytování. Popřípadě by uvítali více takových penzionů jako je Penzion Šenk nožife Dobroty. S příležitostmi pro zábavu a volný čas je většina oslovených spokojena. Někteří by uvítali různorodější nabídku Tylova domu.

Tab.č.17 Spokojenost oslovených občanů se službami ve městě Polička

<i>služby</i>	<i>velmi spokojen</i>	<i>spíše spokojen</i>	<i>mírně nespokojen</i>	<i>velmi nespokojen</i>	<i>neumím posoudit</i>
péče o památky a turistické atraktivity	29	62	9	0	0
možnosti parkování (dostatečné)	24	60	13	0	2
vybavení města pro sportovní aktivity	33	53	9	0	4
rozsah stravovacích a ubytovacích zařízení	18	62	16	0	4
příležitosti pro zábavu a volný čas	40	51	8	0	0

5.4.2 Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky

Z celkového počtu 45 dotazovaných návštěvníků města Polička bylo 51 % mužů a 49 % žen. Oslovení se nejčastěji pohybovali ve věkové kategorii 40 – 59 let, ve které bylo zastoupeno 42 %. Druhou nejpočetnější věkovou kategorií, byla kategorie 25 – 39 let, která tvořila 36 % dotazovaných návštěvníků. Ve věku 24 let bylo 16 % a nad 60 let 7 % všech oslovených. Nejčastěji byli dotazováni návštěvníci zaměstnaní v soukromém sektoru (40 %), následně podnikatelé (18 %). Počet zaměstnanců ve veřejné správě byl shodný s počtem studentů a shodně zastupovali 13 % všech oslovených. Ostatních 16 % tvoří ženy v domácnosti (9 %) a lidé na penzi (7 %). Nebyl osloven nikdo, kdo by neměl zaměstnání.

Profil návštěvníka

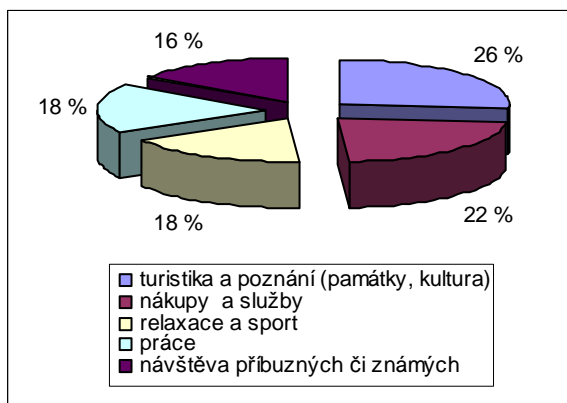
Téměř každý oslovený návštěvník přijel do města Polička pouze na jednodenní návštěvu bez noclehu. Pouze tři oslovení návštěvníci zůstávali ve městě dvě noci.

Tab. č. 18 Délka pobytu a vzdálenost bydliště dotazovaných návštěvníků města Polička

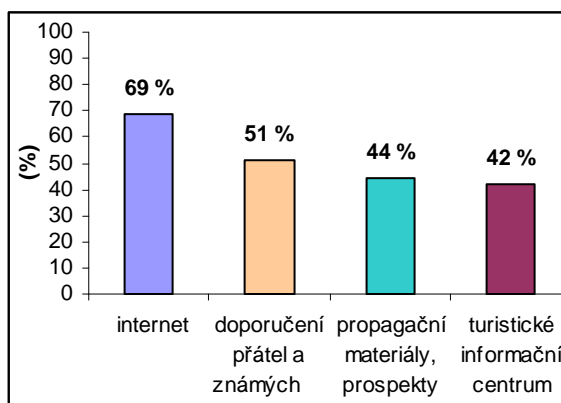
délka pobytu	vzdálenost			
	do 10 km	10 – 25 km	26 – 50 km	nad 50 km
jednodenní návštěva	14	12	13	3
1-2 noclehy (víkend)	0	0	3	0
3-7 noclehů (celý týden)	0	0	0	0

Jejich převažujícím důvodem návštěvy byla turistika a poznání památek nejen v Poličce, ale i ve městě Litomyšl a okolí. Celkem 49 % všech oslovených pocházelo z okresu Svitavy, nejčastěji byl zastoupen správní obvod ORP Polička 30 %, pak

správní obvod ORP Litomyšl 13 % a správní obvod ORP Svitavy 6 %. Mezi další okresy odkud návštěvníci přijeli, byl nejpočetněji zastoupen okres Chrudim (18 %). Návštěvní pocházející z okresů Blansko a Žďár nad Sázavou tvořili shodně po 16 % všech oslovených. Z okresu Pardubice byl osloven jeden muž s manželkou, jejichž převažujícím důvodem návštěvy byla návštěva příbuzných. Nejčastějším doprovodem oslovených byli partneři/ky 40 %. Vysoký počet tvořili také návštěvníci bez doprovodu 31 %. S rodinou do města přijelo 16 % osob a pro 13 % oslovených byli doprovodem jejich přátelé. Nejvíce dotazovaných přijelo do města autem 69 %. Vlakem přijelo 16 % a autobusem 9 % všech oslovených návštěvníků. Pro tři dotazované bylo dopravním prostředkem kolo. Převažujícím důvodem návštěvy je u 26 % oslovených turistika a poznání města a okolí. Druhým nejčastějším důvodem návštěvy jsou nákupy a služby (22 % dotazovaných). Relaxace a sport (koupaliště, tenis, aktivity s přáteli) je převažujícím důvodem u 18 % oslovených, shodné procentuelní zastoupení má i práce. Návštěva u příbuzných a známých je hlavním důvodem návštěvy pro 16 % návštěvníků města Polička.

Obr. č. 23 Převažující důvod návštěvy města

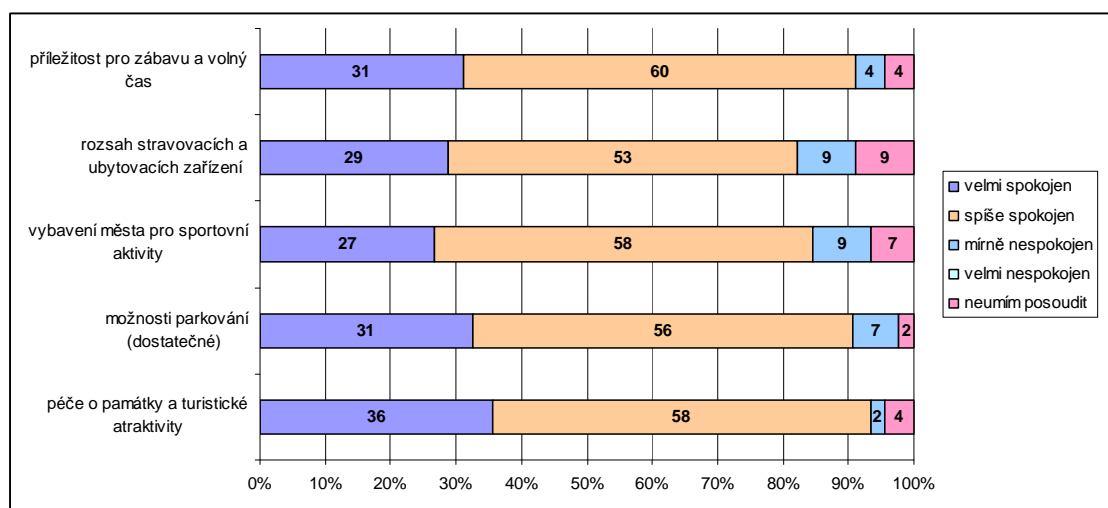
Obr. č. 24 Využití zdrojů informací o městě Polička

Nejčastější odpovědí na otázku v čem spatřují dotazovaní největší přednosti města a co je zde nejvíce zaujalo, zněla odpověď většinou historické památky 80 % (Rodná světnička Bohuslava Martinů, hrad Svojanov). Několikrát bylo také velmi kladně hodnoceno nové Centrum Bohuslava Martinů v Poličce. Pro 11 % oslovených jsou největším lákadlem kulturní akce (Martinů fest, Poličské Rockoupání). Celkem 7 % oslovených označilo za největší lákadlo okolní krajinu, hustou síť cyklostezek a přírodních zajímavostí (skály, vyhlídky). Na otázku jaké zdroje informací návštěvníci někdy využili o atraktivitách města nebo kulturních akcích, byly nejčastějšími odpověďmi internet 69 % a doporučení přátel a známých 51 %. Propagační materiály

využilo někdy 44 % návštěvníků a informací od pověřené osoby v informačním centru celkem 42 % všech dotazovaných návštěvníků města.

Spokojenost se stávajícími službami

Druhou oblastí pokládaných otázek byla spokojenost návštěvníků se službami ve městě Svitavy. Většina oslovených návštěvníků města hodnotí péči o turistické památky a atraktivity dobře. S počtem parkovacích míst je spokojeno 87 %, hlavní roli zde hraje parkoviště u supermarketu (Penny market). Městská parkovací místa jsou většinou placená. Vybavení města pro sportovní aktivity shledává většina dotazovaných dobré (hlavně tenisové kurty). Několik oslovených nedokáže tuto situaci posoudit obdobně jako rozsah ubytovacích a stravovacích zařízení. Ostatní jejich rozsah shledávají za většinou dostačující.

Obr. č. 25 Spokojenost oslovených návštěvníků se stávajícími službami ve městě Polička

5.5 Problémové oblasti stávajících služeb v okrese Svitavy

Ze zjištěných informací o spokojenosti návštěvníků se službami v jednotlivých městech okresu vyplývá, že jsou většinou spokojeni. Vyskytuje se zde, ale několik problémových oblastí. Nejzásadnější z nich je nedostatek parkovacích míst ve městě Litomyšl. Tuto skutečnost se město bude snažit změnit vybudováním parkovacích domů. Druhá problémová oblast souvisí rovněž s parkováním, tentokrát ve městě Moravská Třebová. Zde návštěvníci poukazují na nedostatek parkovacích míst v blízkosti zámku. Tento problém by měl být vyřešen v rámci projektu Cesta od renesance k baroku. Třetí větší problémovou oblastí dle dotazovaných návštěvníků je nedostatečné zastoupení ubytovacích zařízení různých kategorií ve městě Svitavy.

6 ZHODNOCENÍ PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU A NÁVRH MOŽNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ PRO JEHO ROZVOJ

6.1 SWOT analýza

SWOT analýza je komplexní metodou kvalitativního hodnocení zájmového území (z hlediska cestovního ruchu). Tato analýza spočívá v klasifikaci různých faktorů ovlivňujících vývoj cestovního ruchu. Tyto faktory jsou rozdělené do čtyř skupin, na faktory vyjadřující silné (strong) a slabé (weak) stránky zájmového území. Dále pak na faktory vyjadřující příležitosti (opportunities) v území k lepšímu rozvoji cestovního ruchu nebo naopak případné hrozby (threats) v území a tedy jejich negativní vliv na cestovní ruch. Takto zjišťované údaje mohou pomoci k lepší strategii v projektových záměrech.

SWOT analýza byla vytvořena na základě zhodnocení všech zjištěných informací, (publikace, konzultace, internetové zdroje). Významně byly zhodnoceny informace ze strategických dokumentů, popřípadě z Územně analytických podkladů správních obvodů (UAP).

Silné stránky

- zámek Litomyšl (památko UNESCO), zámek v Moravské Třebové a středověký hrad Svojanov
- historický a kulturní potenciál (městská památková rezervace Litomyšl a Moravská Třebová, městské památkové zóny Svitavy, Polička, Jevíčko, Bystré)
- malebná krajina (Českomoravská vrchovina - CHKO Žďárské vrchy, Moravskotřebovská pahorkatina - Hřebečský hřbet a Malá Haná – přírodní parky; přírodní rezervace Maštale)
- kraj B. Smetany a B. Martinů (kulturní akce)
- součást organizací (nadregionálních a regionálních) - Česká inspirace, České dědictví UNESCO, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, Českomoravské pomezí, Kraj Smetany a Martinů, Kruh přátel hrazených měst a další svazky obcí)

Slabé stránky

- nízké povědomí o turistických možnostech oblasti
- turisté preferující jednodenní výlety
- nedostatečná dopravní dostupnost území
- nedostačující vzájemná provázanost jednotlivých atraktivit a kulturních akcí
- nedostatek ubytovacích zařízení a nedostačující ubytovací kapacita různých kategorií (certifikovaná zařízení)

Příležitosti

- efektivní využití evropských fondů pro spolufinancování prioritních oblastí cestovního ruchu (infrastruktura a doprovodné aktivity, propagace, školení osob v CR)
- vytvoření ucelených nabídkových programů pro vícedenní pobyty klientů
- vytvoření speciálních produktů a balíčků pro specifické skupiny klientů (školy, handicapované, rodiny s dětmi), zájmové aktivity (technické památky, jezdeckví) nebo pro různé věkové kategorie
- vzájemná spolupráce a provázanost produktů celé turistické oblasti popřípadě širšího regionu (Východní Čechy)
- lépe využít přírodní potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu (poznávací turistika, ekoturistika, agroturistika, vybudování cyklostezek)

Hrozby

- zhoršování stavu stávající infrastruktury a doprovodných služeb cestovního ruchu vlivem nedostatku financí na revitalizaci
- nevhodně zvolená strategie propagace atraktivnosti oblasti a zaměření na cílové skupiny = pokles návštěvnosti
- přesun turistů a návštěvníků do regionů s kvalitnější rekreační infrastrukturou, stagnace cestovního ruchu
- nepřilíživý zájem podnikatelů o návštěvníky
- špatně připravené rozvojové projekty = nezískání dotace

6.2 Plánované záměry na podporu rozvoje cestovního ruchu

6.2.1 Město Litomyšl a okolí

V současné době je téma cestovního ruchu a kultury pro Litomyšl a jeho obyvatele stěžejní. Prvořadým projektem města je Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli. Již několik let je předmětem diskuzí plánovaná rychlostní komunikace R35 a obchvat města.

Bonusy pro návštěvníky zámeckého návrší v Litomyšli

Bonusové karty se již osvědčily v loňském roce, proto provozovatelé památkových objektů plánují navázání dalších bonusových karet v následujících letech. Hlavním záměrem těchto bonusových karet je udržet návštěvníka v Litomyšli delší dobu, ne pouze na prohlídku zámku. Při zakoupení vstupenky návštěvníci zámku a dalších institucí obdrží zdarma bonusovou kartu, po jejímž předložení získají slevu či jinou výhodu ve zbývajících zařízeních na zámeckém návrší. Tato bonusová karta bude platit vždy do konce aktuálního roku od data koupení vstupenky.

Obchvat města a vybudování R35

Vliv na návštěvnost atraktivit má jejich dopravní dostupnost. Území okresu je relativně dobře napojeno na komunikaci I/35, která je nejvýznamnějším silničním tahem zájmového území. Tato komunikace se ale potýká s velkou dopravní vytížeností, a tudíž sníženou plynulostí dopravy. V celkovém zhodnocení zájmového území lze dopravní dostupnost okresu charakterizovat jako nedostatečnou.

Již několik let je velmi diskutovaným projektem výstavba rychlostní komunikace R35 týkající se širokého okolí. Dálková tranzitní doprava s relativně vysokým podílem nákladní dopravy je stále vedená zastavěnými územími obcí a obytnou částí Litomyšle po I/35. Tato komunikace pomyslně rozděluje město na dvě části - na historickou a obytnou, přičemž je velký problém ve vzájemné průchodnosti obou částí. Přes vytíženou komunikaci vedou pouze 2 převeděče a nachází se na ní pouze jedna křižovatka. Výstavba čtyřproudové rychlostní komunikace R35 by měla odvést dopravu z této přetížené silnice a ulehčit městu od hluku a zplodin. Na druhé straně realizace obchvatu Litomyšle sníží míru náhodné návštěvnosti Litomyšle. Zatím nelze předpokládat do jaké míry. V souvislosti s touto plánovanou výstavbou R35, která povede kolem města, se stále vedou rozhořčené debaty mezi městem a okolními obcemi ohledně její přesné polohy. Litomyšlští mají neblahou historickou zkušenost se

stávajícím průběhem silnice I/35, a proto by ji raději oddálili od města, aby nebránila jejímu budoucímu rozvoji. Rovněž se obávají zvýšené koncentrace zplodin a hluku. Rychlostní komunikace představuje na jedné straně výhodné napojení města a okolí na nejvýznamnější dálkový silniční tah z východních Čech na Moravu a na druhé straně zatížení pro město a zejména pro okolní obce. V důsledku několika procesních chyb při prvotním projednávání dokumentace, na které poukázal Nejvyšší správní soud při prozkoumávání dokumentace v důsledku žaloby vlastníka dotčených orgánů, byl nucen soud tuto spornou část komunikace zrušit. V současnosti Pardubický kraj opětovně projednává tuto část komunikace v okolí Litomyšle v Zásadách územního rozvoje Pardubického kraje.

Nedostatek parkovišť - vybudování parkovacího domu

V souvislosti s velkým nedostatkem parkovacích míst má město v plánu vybudovat dva parkovací domy. Jejich přesná lokalizace zatím není známá, jelikož se stále předkládají nové návrhy. Po prodiskutování zatím předložených možností lokalizace bych jako nejschůdnější řešení viděla umístění parkovacího domu v lokalitě Mounfieldu, kde jsou dostačující prostory. Zároveň je toto umístění výhodné ze strategického hlediska, jelikož se nachází relativně blízko zámku a zároveň nenarušuje historický ráz jeho okolí. Mounfield by byl přemístěn do průmyslové zóny na okraji města.

„Hrajeme si v Litomyšli“ a „Hrajeme si v hospodě“

Na rok 2011 plánuje město v rámci vybraných prohlídkových okruhů na zámku vytvořit projekt „Hrajeme si v Litomyšli“, který by měl přinést jejich oživení. Součástí tohoto projektu jsou divadelní představení: Komu straší ve věži (přestavení se strašidly) a Hračky s příběhem (oživení hraček), jež by měly přilákat hlavně rodiny s dětmi. Na sobotní večery o letních prázdninách je plánováno vytvoření projektu „Hrajeme si v hospodě“. Jedná se o vystoupení dobrovolných muzikantů v několika hospodách ve městě a vytvoření programu pro dospělé. Záměrem obou projektů je udržení návštěvníků na celý víkend, během kterého by bylo připraveno kulturní vyžití pro celou rodinu.

6.2.2 Město Moravská Třebová a okolí

V současné době je hlavní prioritou města v oblasti cestovního ruchu realizace projektu Cesta od renesance k baroku.

Vytvoření orientačního systému atraktivit města

Město plánuje vytvořit orientační systém složený z ukazatelů, map a informačních tabulí popisujících konkrétní zajímavosti, které by byly v souladu s propagačními materiály nabízející tematicky zaměřené zajímavosti nebo trasy pro různé skupiny návštěvníků (rodiny s dětmi, adrenalinovými nadšenci nebo seniory). Součástí bude také tvorba systému slevových karet pro vstupy do vybraných turistických objektů a použitelné i při nákupu ubytovacích nebo stravovacích služeb ve městě.

Úprava expozice Poklady

Na rok 2011 je plánováno vymalování některých místností dobovými motivy. Dobová hudba v některých místnostech (mp3 přehrávače). Obě změny by měly lépe dokreslit historickou epochu, kterou daná místnost reprezentuje.

Úprava expozice Mučírna

Novým interaktivním prvkem bude nově maketa osla pro trestání neposlušných nevolníků. Jedná se o kládu seřízlou navrchu do ostré hrany. Tato maketa bude nízká, aby si i děti mohli vyzkoušet, jaké to bylo, když trestání museli takto sedět celé hodiny.

6.2.3 Město Svitavy a okolí

Hlavním záměrem města je orientace na sportovní turismus. Vytvořit multifunkční zónu, která by poskytovala možnosti odpočinku, rekreace a rozšířila by nabídku aktivní turistiky.

Revitalizace naučné stezky

Město má v plánu revitalizovat naučné stezky, vč. drobné infrastruktury (lavičky, odpočinková místa, prostory ke hrám apod.), zejména pak stezku k prameni řeky Svitavy, zajistit jejich pravidelnou údržbu.

Modernizace plaveckého bazénu

Záměrem města je modernizace stávajícího zázemí a rozšíření vybavenosti krytého plaveckého bazénu o relaxační prvky (masážní bazén, vany, aroma páru apod.) vhodné pro širokou veřejnost i rehabilitace zdravotně postižených. Bazén by měl rovněž sloužit výkonnostních sportovcům a pro plavání kojenců a batolat.

Modernizovat koupaliště

Město chce zkvalitnit, zatraktivnit a rozšířit zázemí koupaliště pro širokou veřejnost s pozitivním dopadem na cílové skupiny rodin s dětmi, tj. vybavit koupaliště brouzdalištěm, dětským hřištěm, baby boxem na přebalování miminek apod. a lepší přístupností pro handicapované. V současnosti je projekt odložen, jelikož město shledalo důležitější projekty, které by měly být realizovány dříve.

6.2.4 Město Polička a okolí

V současnosti je prioritou města z hlediska cestovního ruchu dokončení rekonstrukce Palackého náměstí a úspěšná realizace projektu Revitalizace hradu Svojanov pro zvýšení cestovního ruchu v regionu. Pro cestovní ruch je rovněž důležité dokončení oprav světničky Bohuslava Martinů, kterou před rekonstrukcí navštívilo ročně několik tisíc návštěvníků.

Regenerace hradebního opevnění

Regenerace hradebního opevnění spočívá v konzervačních metodách statického zajištění a stavebních úprav hradeb i přilehlých částí. Spolu s dokončením regenerace městských hradeb bude probíhat jeho zatraktivnění. Zatraktivnění opevnění bude dále realizováno vhodným nasvětlením hradeb, vybudováním vycházkového poznávacího okruhu kolem městských hradeb s odpočinkovými místy a dětskými herními koutky. Dále budou zpřístupněné úseky hradebních ochozů doplněny o instalaci drobných expozic do hradebních věží. (Regenerace městské památkové zóny).

Celková rekonstrukce koupaliště v Poličce

Cílem rekonstrukce koupaliště je možnost širšího sportovního a relaxačního využití návštěvníků. Rekonstrukce bude zahrnovat například (opravu stávajícího dna a zdiva bazénové vany, zatraktivnění vodní plochy s využitím pro vodní hry, vybudování hracího koutku pro děti předškolního věku a sportovního koutku pro mládež, vybudování bistra). Stávající stav koupaliště přispívá k odsunu návštěvníků do

okolních měst, která poskytují lepší možnosti a mají lépe vybavená koupaliště (Moravská Třebová, Litomyšl).

Rozšíření lyžařského areálu za Libohájem.

Součástí plánované realizace je i úprava lyžařských běžeckých tratí, což je investiční akce plánovaná TJ Spartak Polička v lyžařském středisku Liboháje. Součástí projektu je zřízení trafostanice a rozšíření zasněžovací techniky, pro zvýšení kapacity návštěvníků je plánována výstavba druhého vleku pro začátečníky/děti/ a rekonstrukce chaty s možností restauračního občerstvení.

Prezentace města

Rozšířit a zatraktivnit internetovou prezentaci města jako lákavého turistického cíle, umístit odkazy a profily na frekventovaných turistických serverech.

6.3 Návrh možných příležitostí rozvoje CR

6.3.1 Město Litomyšl a okolí

- Město Litomyšl má velký potenciál z hlediska kongresové turistiky – výhodná by byla její další podpora (vybudování dalších kongresových prostor nejen v zámeckém areálu)
- Programy pro náročnější návštěvníky města a okolí - zřízení golfového hřiště (doprovodná aktivita kongresové turistiky)

6.3.2 Město Moravská Třebová a okolí

- Dětská představení a pohádky – určité oživení zámeckého nádvoří může vyvolat pořádání dětských představení, hlavně pohádek. V několika vybraných dnech letních měsíců (červen-září). Nejlepší termín je podle mého názoru neděle odpoledne. Přestavení by mělo přilákat hlavně rodiny s dětmi, pro které by pak byl připraven i program v rámci zámeckých expozic.
- Hrané prohlídky zámku - možností jak zatraktivnit stávající expozice je pořádat o vybraných víkendových termínech hrané prohlídky expozic (nutné celý koncept dramaturgicky vymyslet a napsat scénáře).
- Výstavba cyklostezek pro větší bezpečnost lidí, propojující hlavní atraktivity města s místními částmi a sousedními obcemi (celý okres Svitavy)

6.3.3 Město Svitavy a okolí

- Více zviditelnit osobu Oskara Schindlera rodáka Svitav, vytvořit například okruh městem po stopách Oskara Schindlera, nebo ho rozšířit do okolí vč. příslušné prezentace (expozici v Městském muzeu, památník O. Schindlera, popřípadě Brněnec obec kam Oskar Schindler v roce 1944 přestěhoval svou továrnu i s židovskými dělníky)
- Budování doprovodné infrastruktury (odpočívadla, dětská hřiště, rekreační louky, přírodní koupaliště, občerstvení,...)
- Po vzoru města Polička zatraktivnit stávající expozice Městského muzea a rozšířit je o interaktivní prvky

6.3.4. Město Polička a okolí

- město Bohuslava Martinů – více propagovat jeho osobu, vyznačit další významná místa pobytu Bohuslava Martinů ve městě i v okolí (ozvučení rodné světničky skladatelovou hudbou, dobové kostýmy) – větší propagace festivalů a dalších hudebních událostí
- město středověkých rytířů – poznávací okruh kolem hradeb oživen rytíři v dobových kostýmech
- vybudování cyklostezky (propojení Poličky a Litomyšle), možnosti in-line bruslení – například v letních měsících upravit plochu na zimním stadionu

ZÁVĚR

Území okresu Svitavy lze charakterizovat jako území s malebnou krajinou jak zvlněného Českomoravského pomezí, tak nížinnou Malou Halou. Jedná se o oblast významných hudebních osobností Bedřicha Smetany a Bohuslava Martinů, jejichž jména samotná jsou propagační vizitkou území. Ačkoliv se na území nenachází velké množství přírodních zajímavostí ani výrazných historických dominant, má území významný potenciál do budoucna. Cestovní ruch má předpoklady stát se významným zdrojem příjmů oblasti.

Z kulturně – historického hlediska má největší potenciál město Litomyšl, daný nejen jedinou památkou UNESCO v Pardubickém kraji, ale rovněž městskou památkovou rezervací s velmi atraktivními objekty turistického zájmu. Město Litomyšl má reálnou pravděpodobnost stát se destinací číslo jedna v Pardubickém kraji. K dosažení tohoto cíle je zapotřebí lepšího propojení všech významných atraktivit města, s doplněním o zajímavé programy. Významným krokem tomuto cíle je schválení projektu Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli. Z výjimečnosti tohoto města může těžit celý region.

Na území okresu Svitavy v současnosti převládají jednodenní výlety turistů bez noclehu, nebo víkendové pobyty. Pro zvýšení návštěvnosti a prodloužení délky pobytu turistů, je důležité vytvořit ucelené nabídky programů, pro turisty různých věkových skupin. Vytvoření plánů návštěv různých historických památek, kulturního vyžití a poznání širokého okolí v časovém rozložení celého roku (propojení kulturních akcí, jednotlivých atraktivit, přírody a doprovodných aktivit – relaxace, sport). Důležitá je zde vzájemná spolupráce a provázanost atraktivit v celé turistické oblasti, popřípadě širšího regionu (Východní Čechy).

Příležitostí pro zvýšení návštěvnosti je také vytvoření různých vícedenních balíčků vyžití pro specifické skupiny turistů (školy, handicapovaní, důchodci, rodiny s dětmi) nebo zájmové aktivity (technické památky, jezdeckví). Významnou formou cestovního ruchu, která zde má budoucnost je ekoturistika a agroturistika, bohužel je tato forma turismu v této oblasti stále na začátku.

Nejdůležitějším faktorem je ovšem spolupráce mezi jednotlivými subjekty, ať už veřejné správy, sdružení Českomoravské pomezí, Destinační společnost Východní Čechy, ale také podnikateli a společnostmi působícími v oblasti cestovního ruchu.

Významnou příležitostí pro podporu rozvoje cestovního ruchu, je efektivní využití evropských fondů pro spolufinancování prioritních oblastí cestovního ruchu (infrastruktura a doprovodné aktivity, propagace). V zájmovém území již bylo úspěšně realizováno několik projektů, které mají prokazatelný vliv na cestovní ruch. Jedná se zejména o projekty Rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli, Centrum Bohuslava Martinů, Českomoravské pomezí hraje všemi barvami a Hřebečské důlní stezky. Realizovaný projekt rekonstrukce pivovaru se osvědčil nejen z hlediska návštěvnosti společenských a kulturních akcí, ale především z hlediska kongresové turistiky. Prostory zámeckého pivovaru vytváří zázemí kongresové turistiky pro město Litomyšl a okolí. Hřebečské důlní stezky představují lákadlo pro nový typ turistů, kteří vyhledávají přírodní a technické zajímavosti.

Ačkoliv je záměrem území udržení turistů na více dní, lze zhodnotit rozložení a dostupnost ubytovacích zařízení v regionu jako nevyvážené a nedostačující. Stávající kapacity ubytovacích zařízení by nedokázaly pojmout zvýšený zájem o dlouhodobější ubytování většího počtu návštěvníků měst. Nezbytné je tudíž doplnění ubytovacích zařízení různých kategorií.

Vliv na návštěvnost atraktivit má jejich dopravní dostupnost. Ačkoliv územím okresu Svitavy prochází významný silniční tah I/35, je dopravní dostupnost okresu snížena velkou vytížeností této komunikace. Určitým řešením je plánovaná výstavba čtyřproudové rychlostní komunikace R/35, která by měla zlepšit tuto dopravní dostupnost. Otázkou ale je co všechno sebou tato realizace přinese jak v pozitivním, tak negativním smyslu.

SUMMARY

Currently, tourism has become an essential part of human lifestyle, it constitutes one of our present needs. At the same time it embodies one of the major industries in the world's economy. It has become an increasingly important factor in regional development, and supporting it should result in economic prosperity. The importance of tourism in regional politics is being strongly emphasized. High level of dynamics characterizing tourism growth in a given region can effectively aid regions with structural problems.

Tourism has gone through a dramatic development period after 1989, the year when the iron curtain fell. The new situation resulted from numerous fundamental changes in the political and economical systems (business freedom, foreign exchange market, free borders).

A major impuls for tourism development was also the integration of the Czech Republic into the European Union. As a new member, the Czech Republic was introduced to the programme supporting economical and social cohesion. Concerning tourism, the European Union support focuses mainly on helping the less developed regions.

The aim of my diploma paper is to perform an objective analysis of the tourism potential in the studied region (the Svitavy district), while taking into account the investments into tourism implemented with the help of EU structural funds.

First, the specification of the district together with its short characteristics is provided. The district is then presented in a wider regional context. In the following chapter, there is an analysis of the tourism potential. The analysis takes into account both the physical-geographical prerequisites and the cultural-historical prerequisites. The chapter also includes an assessment of the tourism infrastructure, where housing, catering and other facilities are described together with transport infrastructure. As stated in the introduction to this paper, the gradual development of tourism support issued by the European Union represents the most prominent part of this paper. Increased attention is paid to the Regional operational programme NUTS II Northeast. An overview of the major projects supporting tourism development in the Svitavy district follows. All of these projects were funded by the EU. The practical part constitutes an important feature of this paper. In this part, the tourism potential as a whole, and also the specific projects supporting tourism development were assessed.

The assessment was carried out by means of questionnaires which were spread among the residents and visitors of the four major towns. In the last part of the paper, a SWOT analysis together with an overall assessment of the tourism potentials is included. Future development plans for the given towns and their environment with regard to tourism are enclosed, too.

Key words: the Svitavy district, tourism potential, structural funds, Regional operational programme Northeast, grants, questionnaire survey, projects, tourism development

SEZNAM ZKRATEK

CBM – Centrum Bohuslava Martinů (Polička)

CR – cestovní ruch

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

SHS ČMS – Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

CHOPAV – chráněná oblast povodí akumulace vod

CHKO – chráněná krajinná oblast

IOP – Integrovaný operační program

MHD – městská hromadná doprava

MOF – mezinárodní operní festival

ORP – obec s rozšířenou působností

PP – přírodní památka

PR – přírodní rezervace

ROP – Regionální operační program

ROP SV – Regionální operační program Severovýchod

SROP – Společný regionální operační program

TIC – turistické informační centrum

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Blažková, M.: Jedenáct pokladů Čech a Moravy. 1. vyd. Praha: Albatros, 2002
- Demek, J. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR – Hory a nížiny. Praha: Academia, 1987
- Faltysová, H., Bárta, F. a kol.: Pardubicko - Chráněná území ČR. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2002
- Fikejz, R.: Oskar Schindler (1908-1974). Svitavy: Městské muzeum a galerie Svitavy, 1998
- Fikejz, R.: Zmizelá Morava - Svitavy. Praha: Paseka, 2010
- Fňukal, M., Ptáček, P. (eds.): Geografie cestovního ruchu a rekreace (Sborník referátů ze semináře pořádaného při příležitosti významného životního jubilea Doc. Judr. Stanislavy Šprincové, CSc., Olomouc. 2005
- Hall, C. M.: Tourism and Politics. Policy, Power and Place. Wiley, 1994
- Hall, C. M., Page, S. J.: The geography of Tourism and Recreation: environment, place, and space. 2nd. ed. London and New York: Routledge, 2002
- Holešínská, A., Šauer, M.: Veřejná podpora cestovního ruchu jako jeden z nástrojů politiky cestovního ruchu. In: Sborník na CD-ROMu z I. mezinárodní konference Aktuální problémy cestovního ruchu na téma? Evropská unie a cestovní ruch?. Jihlava: VŠPJ, 2006
- Kol.: Kraj Smetany a Martinů. Litomyšl: Sdružení měst a obcí kraje Smetany a Martinů, 2003
- Kol.: Kulturně historický potenciál České republiky pro cestovní ruch: Ústav územního rozvoje, 2000
- Konečný, S., Růžička, J.: Věnné město českých královen - Polička. Polička: Argo, 2001
- Konečný, S.: Polička. Litomyšl: Ve Státním okresním archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli, 2010
- Mariot, P.: Geografia cestovného ruchu. Bratislava: VEDA, 1983
- Martinů, J.: Zadávací dokumentace: pro podlimitní veřejnou zakázku na stavební práce: Revitalizace hradu Svojanov pro rozvoj cestovního ruchu v regionu. Polička: Město Polička, 2010
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.: Rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli. Praha: B.I.G., 2008
- Pavličková, P.: Zpráva o činnosti Městského muzea a galerie Polička v roce 2010. Polička: Městské muzeum a galerie Polička, 2011

Pavličková, P.: Zpráva o činnosti Městského muzea a galerie Polička v roce 2009. Polička: Městské muzeum a galerie Polička, 2010

Pearce, D.: Tourism: Today: a geographical analysis. London: Longman Harlow, 1995

Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000, Geografický ústav ČSAV Brno, Brno, 1975

Skřivánek, M.: Litomyšl. 1. vyd. Praha: Ladislav Horáček-Paseka, 2006

Šauer, M.: Podpora cestovního ruchu z veřejných financí. Brno, srpen 2008. 138 s. Dizertační práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce RNDr. Jiří Vystoupil, CSc.

Vanhove, N.: The economics of tourism Destinations, Amsterdam, 1.vydání, 2005

Velešík, V., Fikejz, R.: Kronika města Svitavy. Svitavy: Město Svitavy - Městské muzeum a galerie ve Svitavách, 2006

Vlček, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR – Vodní toky a nádrže: Academia, Praha. 1984

Vystoupil, J., Šauer M.: Geografie cestovního ruchu. Brno: MU, 2005

Vystoupil, J., Šauer, M.: Základy cestovního ruchu. Brno: MU, 2006

Vystoupil, J. a kol.: Atlas cestovního ruchu, Praha: MMR ČR, MU, 2006

Vystoupil, J., Holešinská, A., Kunc, J., M: Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR. Brno: ESF MU, 2007

Wokoun, R., Vystoupil, J.: Geografie cestovního ruchu a rekreace. Praha: SPN, 1987

Wokoun, R., Malinovský, J. a kol.: Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde Praha a. s., 2008

Zpráva o činnosti regionálního muzea v Litomyšli v roce 2009. Litomyšl: Regionální muzeum v Litomyšli, 2010

Internetové zdroje

Bulletin - Strukturální fondy 2004-2006 výsledky a dopady na současné programové období [online]. [citováno 2011-03-03]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Ramec-podpory-Spolecenstvi-2004-2006/Dokumenty/Publikace/Bulletin---Strukturalni-fondy-2004-2006-vysledky-a>>

Centrum Bohuslava Martinů v Poličce [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.ceskomoravskepomezic.cz/>>

Cesta od renesance k baroku [online].[citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.moravskatrebova.cz/rozvoj/projekty-mesta/cesta-od-renesance-k-baroku>>

- Česká inspirace [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.czech-<inspiration.cz/cesky/index.php>>
- České dědictví UNESCO [online]. [citováno 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.unesco-czech.cz/>>
- Českomoravské pomezí [online]. [citováno 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/>>
- Českomoravské pomezí hraje všemi barvami [online]. [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/projekty/>>
- Český statistický úřad. Správní obvody obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje [online]. Aktualizováno 27. 9 2010 [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/spravni_obvody>; vlastní zpracování
- Destinační společnost Východní Čechy [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.vychodni-cechy.org/>>
- EUROPA – The official website of the European Union [online]. [citováno 2011-02-09]. Dostupné z <<http://europa.eu/>>
- Fabrika Svitavy: Prezentace projektu [online]. [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.svitavy.cz/>>
- Hrad Svojanov [citováno 2011-02-24]. Dostupné z <<http://www.svojanov.cz/>>
- Hřebečské stezky a muzea [online]. [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.hrebedskedulnistezky.cz/>>
- Hřebečské důlní stezky [online]. Aktualizováno 6.7 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/aktualita/?id=16335&typ=tz>>
- Hřebečské důlní stezky [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.regionmtj.cz/>>
- Infrastruktura pro sport a volný čas v Moravské Třebové - 1. etapa [online]. Aktualizováno 10.7 2009 [citováno 2011-03-06]. Dostupné z <<http://www.moravskatrebova.cz/aktuality/trebovsti-ziskali-druhou-nejvyssi-dotaci-z-evropskych-fondu>>
- Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.vychodni-cechy.info/>>
- Integrovaný operační program [online]. [citováno 2011-02-27]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/ae5865d4-be4a-403d-9461-7ee797397a20/Integrovaný-operacni-program>>
- Konference "Výsledky SROP v regionech" [online]. [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni->

programy/SPOLECNÝ-REGIONÁLNÍ-OPERACNÍ-PROGRAM-
%28SROP%29/Konference--Výsledky-SROP-v-regionech> ;

Litomyšl v celostátních projektech na podporu turismu [online]. Aktualizováno 8.4
2010 [citováno 2011-02-28]. Dostupné z
<http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?lang=cz&co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1270715141817>

Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl [online]. [citováno 2011-04-02].
Dostupné z <<http://www.pragap.com/>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska
[online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2011-2-22]. Dostupné z
<<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Město Litomyšl [online]. [citováno 2011-04-03]. Dostupné z <<http://www.litomysl.cz/>>

Město Litomyšl [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z
<http://kucajirka.rajce.idnes.cz/Vychodni_Cechy_letecky_2010>

Město Moravská Třebová [online]. [citováno 2011-04-03]. Dostupné z
<<http://www.mtrebova.cz/>>

Město Moravská Třebová [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z
<<http://www.kalendarakci.atlasceska.cz/>>

Město Polička [online]. [citováno 2011-03-23]. Dostupné z <<http://www.policka.org/>>

Město Svitavy [online]. [citováno 2011-03-02]. Dostupné z <<http://www.svitavy.cz/>>

Milionová kavárna u parku je naditá moderní technikou Litomyšli [online].
Aktualizováno 3.9 2009 [citováno 2010-11-07]. Dostupné z
<http://svitavsky.denik.cz/zpravy_region/milionova-kavarna-u-parku-je-nadita-moderni-techni.html>

Multifunkční Centrum Fabrika ve Svitavách [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné
z <<http://www.stavbaweb.cz/>>

Muzeum hornictví [online]. Aktualizováno 3.2 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z
<<http://www.moravskatrebova.cz/aktuality/muzeum-hornictvi-na-hrebci-se-prozatim-nebude-realizovat>>

Náměstí města Polička [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z
<<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/>>

Naučné stezky – Českomoravské pomezí [online]. [citováno 2011-02-05]. Dostupné z
<<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/naucne-stezky/>>

Pěší zóna a park ve Wolkerově aleji [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z
<<http://www.svitavy.cz/>>

Prezentace schválených projektů v Pardubickém kraji [online]. Aktualizováno 21.12.2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.pardubickykraj.cz/document.asp?thema=4142&category=>>

Prioritní osa 3: Cestovní ruch [online]. [citováno 2011-02-18]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/3-cestovni-ruch>>

Prioritní osy IOP [online]. Aktualizováno 12.2. 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.crr.cz/cs/programy-eu/obdobi-2007-2013/iop/prioritni-osy-iop/>>

Programové období 2007-2013 [online]. [citováno 2011-02-27]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>

Programy 2007–2013 [online]. [citováno 2011-02-27]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>

Projekt "Českomoravské pomezí hraje všemi barvami" byl úspěšně zrealizován [online]. Aktualizováno 5.9. 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/aktualita/?id=50&typ=aktualita>>

Projekt Putování po historických městech Čech, Moravy a Slezska [online]. [citováno 2011-03-02]. Dostupné z <<http://www.historickeputovani.cz/1-c2-o-projektu/20-o-projektu>>

Projekty EU [online]. [citováno 2011-01-14]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>>

Přehled projektů města Svitavy s podporou dotačních titulů EU [online]. [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.svitavy.cz/>>

Realizované projekty v regionu soudržnosti Severovýchod [online]. [citováno 2011-01-17]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/modules/projects/index.php>>

Renesanční zámek Litomyšl [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.zamky-hrady.eu/>>

Renesanční zámek Moravská Třebová [online]. [citováno 2011-04-02]. Dostupné z <<http://www.vyletnik.cz/>>

Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli zahájena [online]. Aktualizováno 11.2. 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1265902629118>

Revitalizace zámeckého návrší - fáze realizace na dohled [online]. Aktualizováno 4.8. 2010 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?lang=cz&co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1280918471814>

Revitalizace zámeckého návrší - výběrové řízení na zhotovitele stavby vyhlášeno [online]. Aktualizováno 1. 2. 2011 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z

<http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1296553969027>

Rozvoj cestovního ruchu v ČR po roce 1989 [online]. [citováno 2011-04-04]. Dostupné z <http://www.cot.cz/data/cesky/99_03/3_statistika2.htm>

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska [online]. [citováno 2011-03-02]. Dostupné z <<http://www.shscms.cz/cz/>>

Seznam příjemců [online]. Aktualizováno 31.3. 2011 [citováno 2011-02-23]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/seznam-prijemcu>>

Seznam schválených projektů 15. kolo výzvy OP 3.1 [online]. Aktualizováno 13. 12. 2010 [citováno 2011-02-24]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/file/1422>>

Společný regionální operační program (SROP) [online]. [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/srop>>

Státní zámek v Litomyšli [citováno 2011-02-22]. Dostupné z <<http://www.litomysl.cz/zamek/>>

Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů v roce 2009 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011 [citováno 2011-02-24]. Dostupné z <<http://www.pardubice.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování

Východní Čechy [online]. [cit. 2011-03-25]. Dostupné z <<http://www.vychodni-cechy.info/>>

Výroční zprávy o realizaci ROP SV [online]. [citováno 2011-02-28]. Dostupné z <<http://www.rada-severovychod.cz/vyrocnizpravy-rop-sv>>

Zámek Moravská Třebová [citováno 2011-01-25]. Dostupné z <<http://www.zamekmoravskatrebova.cz/>>

Zimní sporty [online]. [citováno 2011-02-08]. Dostupné z <http://cyklotrasy.cz/encyklopedie/seznam.phtml?nad_typ=557&id_t_regionu=55670>

Žij v živých městech s živými památkami! [online]. Aktualizováno 21. 9. 2009 [citováno 2011-02-28]. Dostupné z <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?lang=cz&co=zpravy_z_mesta&akce=zprava&id=1253519179505>

Programové a strategické dokumenty, územní plány a další

Beránek, K. a kol.: Územně analytické podklady ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl: Textová část. Praha: Atelier T-plan, s.r.o., prosinec 2008

Fiedler, J. a kol.: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Polička: Rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ). Hradec Králové/Praha: Geos Laser Star, spol. s.r.o., 2008

Hon, J. a kol.: Rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod ORP Moravská Třebová, Aktualizace 2010. Brno: EKOTOXA s.r.o., listopad 2010

Kol.: Cestovní ruch v regionech České republiky. Ostrava: Enterprise plc, s. r. o. 2003

Kol.: Strategický plán rozvoje města Litomyšl pro období 2008-2015. Ostrava: DHV CR, spol. s r.o., 2008

Kol.: Strategický plán rozvoje města Polička: pro období 2008-2013. Polička: Odbory Městského úřadu Polička, prosinec 2007

Kol.: Strategický plán rozvoje města Moravská Třebová 2007-2020: Profil města. Moravská Třebová: Městský úřad Moravská Třebová, AQE advisors, a. s., květen – říjen 2007

Mackerle, P. a kol.: Svitavy: územní plán. Brno: Urbanistické středisko Brno, spol. s r.o., říjen 2010

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.: Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR na období 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, říjen 2007

Pacek, V. a kol.: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Svitavy: Úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Svitavy - 2010. Brno: Urbanistické středisko Brno, spol. s r.o., prosinec 2010

Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013. Hradec Králové: Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, listopad 2007

Odborné články a články ze zpravodajů měst

Bína, J.: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. Urbanismus a územní rozvoj. 2002, 01, s. 2-11.

Šauer, M.: Veřejná podpora cestovního ruchu (příklad SROP 2004-2006). Regionální studia. 2009, 01, s. 19-27.

Vystoupil, J., Šauer, M.: Regionální operační programy jako nástroj podpory cestovního ruchu v ČR. Regionální studia. 2010, 01, s. 38-51.

Projekt na propagaci oblasti Českomoravské pomezí má zelenou. Jitřenka. 2008, 6, 9, s. 3.

Regenerace aneb předláždění Palackého náměstí v Poličce. Jitřenka. 2008, 6, 10, s. 1-3.

Evropské projekty města Poličky. Jitřenka. 2010, 8, 4, s. 2.

Litomyšl zapojena v celostátních projektech na podporu turismu. Lilie. 2010, XX., 4, s. 4.

Velké novinky pro návštěvníky zámku i celého návrší. Lilie. 2010, XX., 5, s.1.

Projekt revitalizace Regionálního muzea v Litomyšli dostal zelenou. Lilie. 2011. XXI., 1, s. 6.

Revitalizace zámeckého návrší. Lilie. 2011, XXI., 2, s. 3.

Stanovisko Litomyšle k Problematice R 35. Lilie. 2011, XXI., 4, s. 3.

Konzultace na úřadech a v jiných institucích

Informace z Městského úřadu v Litomyšli (Ing. M. Severová)

Informace z Městského úřadu v Litomyšli (Ing. J. Zámečník)

Informace z Městského úřadu v Moravské Třebové (Ing. M. Netolický)

Informace z Městského úřadu v Poličce (Ing. M. Mastná)

Informace z Městského úřadu ve Svitavách (P. Čížek)

Informace z Regionálního muzea v Litomyšli (Mgr. R. Košek)

Informace z organizace Smetanova Litomyšl o.p.s (Bc. B. Krejčí)

Informace z Centra Bohuslava Martinů v Poličce (Mgr. P. Pavlíčková)

Informace Městského muzea a galerie ve Svitavách (Mgr. B. Čuhelová)

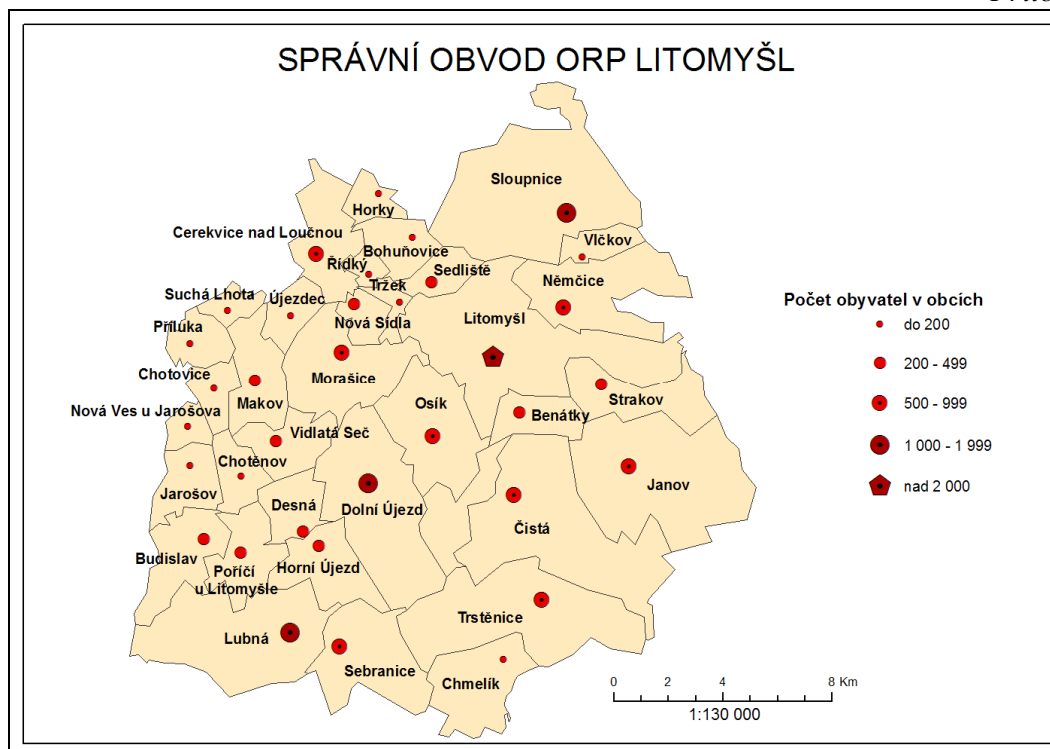
Informace z Městského muzea Moravská Třebová (PhDr. J. Martínková)

Informace z Průmyslového muzea Mladějov (M. Kopřiva)

Informace z informačních center příslušných měst

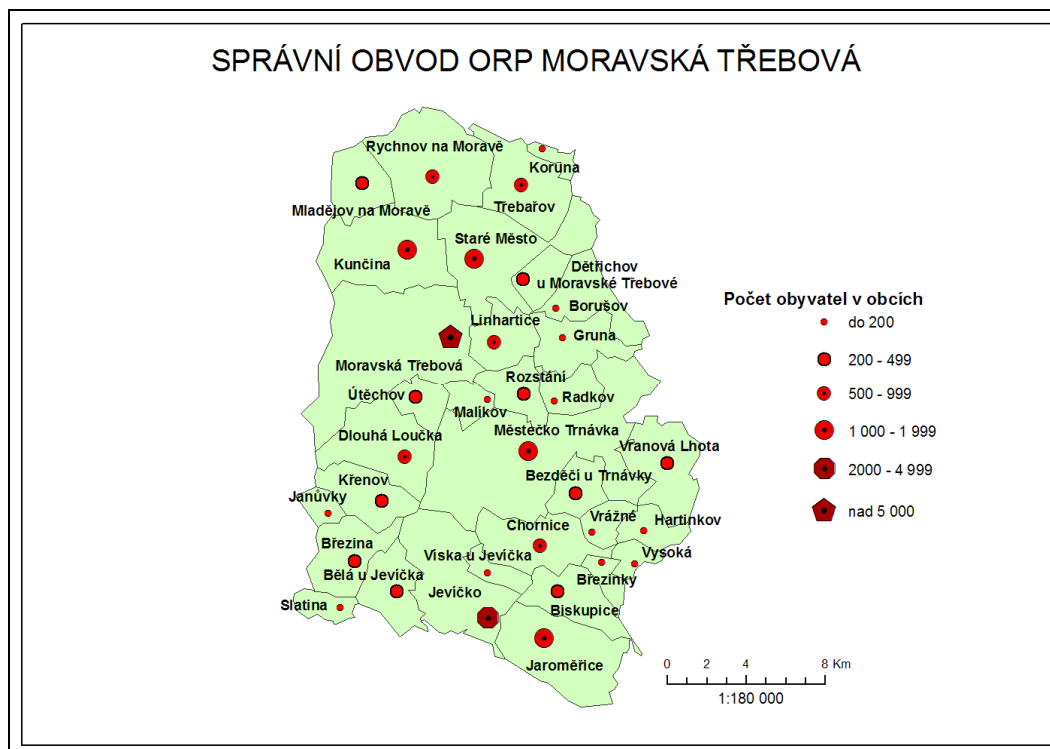
SEZNAM PŘÍLOH

1. Obr. č. 1. Správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl
Obr. č. 2. Správní obvod obce s rozšířenou působností Moravská Třebová
2. Obr. č. 3. Správní obvod obce s rozšířenou působností Svitavy
Obr. č. 4. Správní obvod obce s rozšířenou působností Polička
3. Město Litomyšl
Obr. č. 5. Město Litomyšl
Obr. č. 6. Renesanční zámek Litomyšl
Obr. č. 7. Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl
4. Město Moravská Třebová
Obr. č. 8. Město Moravská Třebová
Obr. č. 9. Renesanční zámek Moravská Třebová
Obr. č. 10. Hřebečské důlní stezky
5. Město Svitavy
Obr. č. 11. Multifunkční Centrum Fabrika ve Svitavách
Obr. č. 12. Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera
Obr. č. 13. Pěší zóna a park ve Wolkerově aleji
6. Město Polička
Obr. č. 14. Centrum Bohuslava Martinů
Obr. č. 15. Hrad Svojanov
Obr. č. 16. Náměstí města Polička
7. Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele (Litomyšl)
8. Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele (Moravská Třebová)
9. Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele (Svitavy)
10. Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele (Polička)
11. Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky

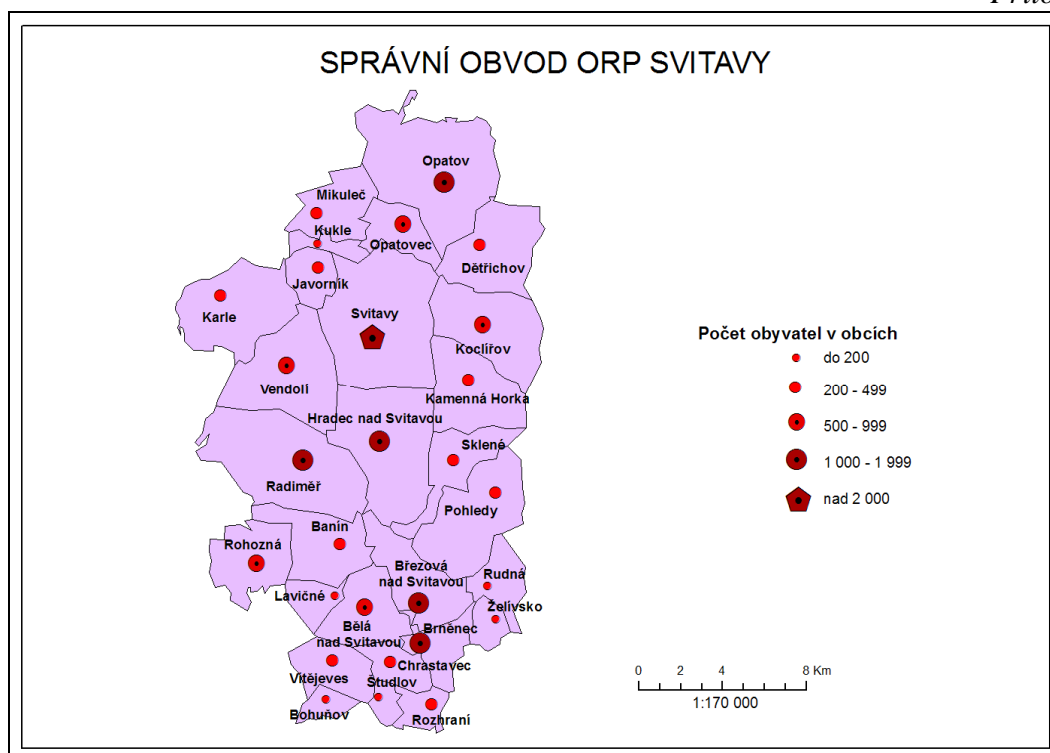
Obr. č. 1 Správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl

Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů k 31.12.2010 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011 [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.pardubice.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování

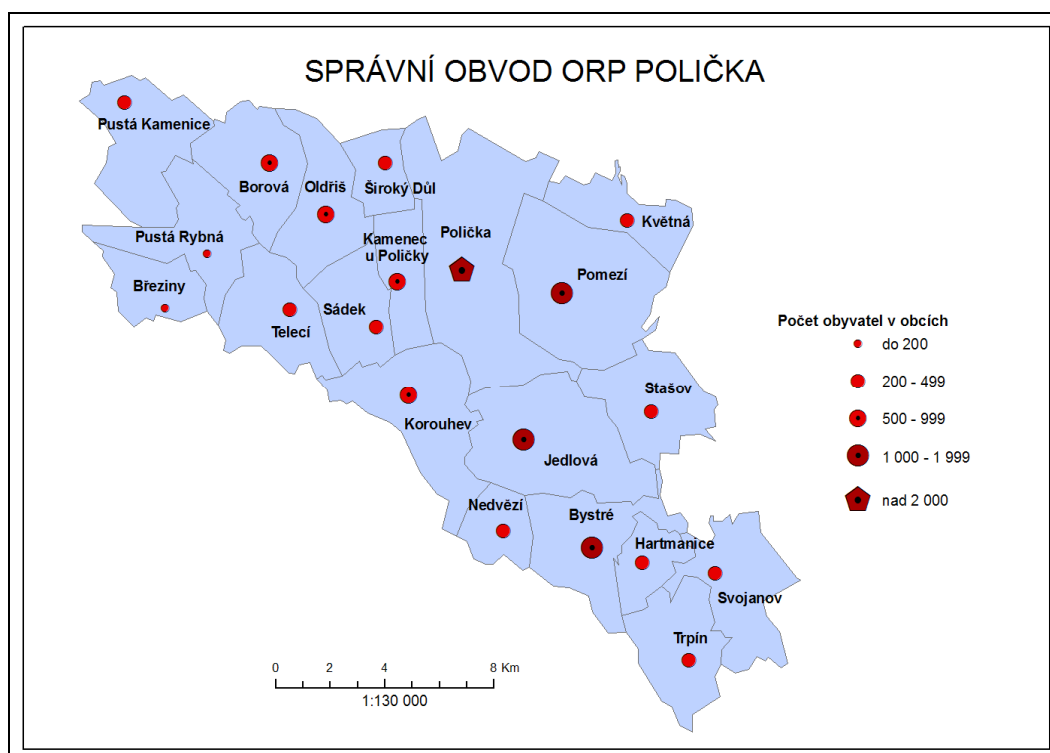
Obr. č. 2 Správní obvod obce s rozšířenou působností Moravská Třebová

Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů k 31.12.2010 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011 [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.pardubice.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování

Obr.č. 3 Správní obvod obce s rozšířenou působností Svitavy

Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů k 31.12.2010 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011 [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.pardubice.cz/so/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování

Obr. č. 4 Správní obvod obce s rozšířenou působností Polička

Vybrané údaje za obce Pardubického kraje podle správních obvodů k 31.12.2010 [online]. Aktualizováno 23. 2. 2011 [citováno 2011-02-26]. Dostupné z <<http://www.pardubice.cz/so/2011edicniplan.nsf/p/531339-11>>; vlastní zpracování

Příloha č. 4 Město Litomyšl

Obr. č. 5 Město Litomyšl

(http://kucajirka.rajce.idnes.cz/Vychodni_Cechy_letecky_2010/)

Obr. č. 6 Renesanční zámek Litomyšl (<http://www.zamky-hrady.eu/>)

Obr. č. 7 Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl (<http://www.pragap.com/>)

Příloha č. 4 Město Moravská Třebová

Obr. č. 8 Město Moravská Třebová (<http://www.kalendarakci.atlasceska.cz/>)

Obr. č. 9 Renesanční zámek Moravská Třebová (<http://www.vyletnik.cz/>)

Obr. č. 10 Hřebečské důlní stezky (<http://www.regionmtj.cz/>)

Obr. č. 11 Centrum Fabrika ve Svitavách (<http://www.stavbaweb.cz/>)

Obr. č. 12 Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera
(<http://www.vychodni-cechy.info/>)

Obr. č. 13. Pěší zóna a park ve Wolkerově aleji (<http://www.svitavy.cz/>)

Obr. č. 14 Centrum Bohuslava Martinů (<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/>)

Obr. č. 15 Hrad Svojanov (<http://www.svojanov.cz/>)

Obr. č. 16 Náměstí města Polička (<http://www.ceskomoravskepomezi.cz/>)

Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele Litomyšl

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Pod vedením doc. RNDr. Václava TOUŠKA, CSc. zpracovávám diplomovou práci na téma: Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnosti jeho dalšího rozvoje. Cílem mé diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU. Cílem dotazníku je zjistit všeobecné povědomí občanů o atraktivitě této lokality a vnímání konkrétních projektů na podporu cestovního ruchu. Ráda bych Vám formou tohoto dotazníku položila několik otázek, týkajících se Vás a Vašich postřehů ze života v této lokalitě. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi budou vyhodnoceny a použity pouze ke zpracování diplomové práce.

Děkuji za Váš čas a spolupráci

Bc. Lenka Pešková
Univerzita Palackého v Olomouci

Pohlaví	Ž	M	Věk
			do 24 let
			25 až 39 let
			40 až 59 let
			nad 60 let

Ekonomická aktivita dotazovaných

a) student	b) podnikatel
c) zaměstnanec ve veřejném sektoru	d) zaměstnanec v soukromém sektoru
e) v domácnosti, MD apod.	f) nezaměstnaný
g) důchodce	h) nezjištěno

1. Jaké atraktivity (památky, muzea, festivaly,...), považujete ve městě Litomyšl za nejnavštěvovanější a nejzajímavější (pořadí 1, 2, 3)

- a. Renesanční zámek v Litomyšli
- b. MOF Smetanova Litomyšl
- c. Klášterní zahrady
- d. Podloubím lemované Smetanovo náměstí Litomyšle
- e. Regionální muzeum Litomyšl
- f. Jiné.....

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Litomyšl vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

- a. špatná dopravní dostupnost
- b. náměstí přeplněné auty a hustý provoz (I/35)
- c. špatná koordinace mezi zámkem a jinými atraktivitami
- d. nedostačující služby (stravovací)
- e. zkvalitnění základny pro letní turistiku (další cyklotrasy, lepší tur. značení)
- f. jiné.....

- 3. Jaká opatření (projekt) byste navrhoval pro zlepšení atraktivity města a okolí**
- zaměření programů na různé věkové skupiny
 - zlepšení kapacity a kvality turistické infrastruktury (ubytování a stravování)
 - další sportovní a kulturní zařízení
 - obchvat města (snížení dopravy I/35, hluku a exhalací)
 - rekonstrukce kina
 - jiné.....
- 4. Jak vnímáte jednotlivé projekty dotované EU, které by měli přispět k rozvoji cestovního ruchu (Rekonstrukce Zámeckého pivovaru, Revitalizace zámeckého návrší)**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
- odůvodněte
- 5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli dotovaný téměř 400 miliony z fondů EU**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
- odůvodněte.....
- 6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravské pomezí, MOF Smetanova Litomyšl)**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
- odůvodněte
- 7. Jak vnímáte následující služby poskytované v Litomyšli**
velmi dobře spíše dobře spíše špatně velmi špatně neumím posoudit	péče o památky a turistické atraktivity možnosti parkování (dostatečné) vybavení města pro sportovní aktivity rozsah a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení příležitosti pro zábavu a volný čas

Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele Moravská Třebová

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Pod vedením doc. RNDr. Václava TOUŠKA, CSc. zpracovávám diplomovou práci na téma: Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnosti jeho dalšího rozvoje. Cílem mé diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU. Cílem dotazníku je zjistit všeobecné povědomí občanů o atraktivitě této lokality a vnímání konkrétních projektů na podporu cestovního ruchu. Ráda bych Vám formou tohoto dotazníku položila několik otázek, týkajících se Vás a Vašich postřehů ze života v této lokalitě. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi budou vyhodnoceny a použity pouze ke zpracování diplomové práce.

Děkuji za Váš čas a spolupráci

Bc. Lenka Pešková
Univerzita Palackého v Olomouci

Pohlaví	Ž	M	Věk	
				do 24 let
				25 až 39 let
				40 až 59 let
				nad 60 let

Ekonomická aktivita dotazovaných

a. student	b. podnikatel
c. zaměstnanec ve veřejné sféře	d. zaměstnanec v soukromém sektoru
e. v domácnosti, MD apod.	f. nezaměstnaný
g. důchodce	h. nezjištěno

1. Jaké atraktivity (památky, muzea, festivaly,...), považujete v Moravské Třebové a v okolí za nejvyhledávanější a nejzajímavější (pořadí 1, 2, 3)

- a. Renesanční zámek
- b. Areál Křížového vrchu
- c. Pozdně gotické a renesanční mázhauzy na náměstí
- d. Hřebečské důlní stezky
- e. Muzeum průmyslových železnic v Mladějově
- f. jiné.....

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Moravská Třebová vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

- a. absence odpočinkové zóny pro občany i turisty
- b. malé turistické povědomí o regionu Moravskotřebovska
- c. nedostatek zařízení pro aktivní trávení volného času
- d. špatný technický stav okolí zámku a absence parkovacích míst
- e. nedostatek stravovacích a ubytovacích služeb pro náročnou klientelu
- f. přemístění většiny akcí do zámeckého areálu (menší prostranství)
- g. jiné.....

3. Jaká opatření (příležitosti) byste navrhoval pro zlepšení atraktivity města a okolí

- a. větší propagace města a regionu (lepší vzájemná provázanost)
- b. ročenky turistických, sportovních, kulturních a společenských akcí
- c. zvýšení návštěvnosti provázanou nabídkou atraktivit, produktové balíčky (zámek + muzeum + aquapark, atd.)
- d. rozšíření kapacity objektů pro společenské a kulturní události
- e. využití I/35 k zachycení projíždějících potenciálních návštěvníků (transparenty, poutače)
- f. jiné.....

4. Jak vnímáte jednotlivé projekty dotované EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Hřebečské důlní stezky, Cesta od renesance k baroku)

- a. velmi dobře
 - b. spíše dobře
 - c. spíše špatně
 - d. velmi špatně
 - e. neumím posoudit
- odůvodněte

5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Cesta od renesance k baroku dotovaný téměř 45 miliony korun ze strukturálních fondů EU

- a. velmi dobře
 - b. spíše dobře
 - c. spíše špatně
 - d. velmi špatně
 - e. neumím posoudit
- odůvodněte.....

6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravského pomezí)

- d. velmi dobře
 - e. spíše dobře
 - f. spíše špatně
 - g. velmi špatně
 - h. neumím posoudit
- odůvodněte

7. Jak vnímáte následující služby poskytované v Moravské Třebové

a. velmi spokojen	1. péče o památky a turistické atraktivity
b. spíše spokojen	2. možnosti parkování (dostatečné)
c. mírně nespokojen	3. vybavení města pro sportovní aktivity
d. velmi nespokojen	4. rozsah a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení
e. neumím posoudit	5. příležitosti pro zábavu a volný čas

Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele Svitavy

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Pod vedením doc. RNDr. Václava TOUŠKA, CSc. zpracovávám diplomovou práci na téma: Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnosti jeho dalšího rozvoje. Cílem mé diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU. Cílem dotazníku je zjistit všeobecné povědomí občanů o atraktivitě této lokality a vnímání konkrétních projektů na podporu cestovního ruchu. Ráda bych Vám formou tohoto dotazníku položila několik otázek, týkajících se Vás a Vašich postřehů ze života v této lokalitě. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi budou vyhodnoceny a použity pouze ke zpracování diplomové práce.

Děkuji za Váš čas a spolupráci

Bc. Lenka Pešková
Univerzita Palackého v Olomouci

Pohlaví	Ž	M	Věk	
				do 24 let
				25 až 39 let
				40 až 59 let
				nad 60 let

Ekonomická aktivita dotazovaných

a. student	b. podnikatel
c. zaměstnanec ve veřejné sféře	d. zaměstnanec v soukromém sektoru
e. v domácnosti, MD apod.	f. nezaměstnaný
g. důchodce	h. nezjištěno

1. Jaké atraktivity (památky, parky,...), považujete na Svitavsku za nejnavštěvovanější popřípadě nejatraktivnější (1, 2, 3)

- a. Městské muzeum a galerie
- b. Podloubím lemované náměstí
- c. Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera
- d. Českomoravská Tatina v Koclířově
- e. Ottendorferova hníhlovna
- f. jiné.....

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Svitavy vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

- a. technický stav silnic II. a III. třídy
- b. velký nedostatek ubytovacích zařízení ve všech kategoriích
- c. nedostatečná cyklistická a turistická infrastruktura
- d. nerozvinutý cestovní ruch v zimních měsících
- e. konkurence měst v okolí s větší atraktivitou a infrastrukturní vybavenost
- f. jiné.....

- 3. Jaká opatření byste navrhoval pro zlepšení atraktivity města a okolí**
- rozvoj sportovně-relaxační turistiky a její kompletace do uceleného nabídkového balíčku
 - podpora sportu v zimních měsících
 - rozšíření nabídky ubytovacích zařízení
 - budování a obnova doprovodné turistické a cykloturistické infrastruktury (odpočívadla, přístřešky, stolky, informační tabule o známých osobnostech...)
 - turistické produkty a balíčky cílené pro specifické skupiny turistů (rodiny s dětmi, cyklisty, páry a skupiny přátel, zdravotně postižené, apod.)
 - jiné.....
- 4. Jak vnímáte jednotlivé projekty dotované EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Fabrika, Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera)**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
odůvodněte
- 5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Informační centrum a kavárna Oskara Schindlera dotovaný ze strukturálních fondů EU**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
odůvodněte.....
- 6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravského pomezí)**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
odůvodněte
- 7. Jak vnímáte následující služby poskytované ve Svitavách**
a. velmi spokojen	1. péče o památky a turistické atraktivity
b. spíše spokojen	2. možnosti parkování (dostatečné)
c. mírně nespokojen	3. vybavení města pro sportovní aktivity
d. velmi nespokojen	4. rozsah a dostupnost stravovacích
a ubytovacích zařízení
e. neumím posoudit	5. příležitosti pro zábavu a volný čas

Dotazníkové šetření zaměřené na místní obyvatele Polička

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Pod vedením doc. RNDr. Václava TOUŠKA, CSc. zpracovávám diplomovou práci na téma: Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnosti jeho dalšího rozvoje. Cílem mé diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU. Cílem dotazníku je zjistit všeobecné povědomí občanů o atraktivitě této lokality a vnímání konkrétních projektů na podporu cestovního ruchu. Ráda bych Vám formou tohoto dotazníku položila několik otázek, týkajících se Vás a Vašich postřehů ze života v této lokalitě. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi budou vyhodnoceny a použity pouze ke zpracování diplomové práce.

Děkuji za Váš čas a spolupráci

Bc. Lenka Pešková
Univerzita Palackého v Olomouci

Pohlaví	Ž	M	Věk	
				do 24 let
				25 až 39 let
				40 až 59 let
				nad 60 let

Ekonomická aktivita dotazovaných

a. student	b. podnikatel
c. zaměstnanec ve veřejné sféře	d. zaměstnanec v soukromém sektoru
e. v domácnosti, MD apod.	f. nezaměstnaný
g. důchodce	h. nezjištěno

1. Jaké atraktivity (památky, parky,...), považujete na Poličsku za nejnavštěvovanější a nejzajímavější (1, 2, 3)

- a. Kostel sv. Jakuba – Světnička (Bohuslav Martinů)
- b. Hradby, městský park
- c. Hrad Svojanov
- d. Centrum Bohuslava Martinů
- e. Galerie Vysočina
- f. jiné.....

2. Co byste označil jako největší negativum nebo nedostatek města Poličky vzhledem ke snížení atraktivity pro turisty

- a. dopravní dostupnost města
- b. nedostatek ubytovacích zařízení
- c. nedostatečný potenciál a zastaralá sportoviště
- d. nedostatek společenských zařízení (mimo Tylova domu)
- e. nedostatečně využitý potenciál příměstského parku Liboháj
- f. jiné.....

- 3. Jaká opatření byste navrhoval pro zlepšení atraktivity města a okolí**
- zatraktivnění prezentace města a jeho nabídky pro CR
 - větší propojení historických objektů se společenským a sportovním děním
 - možnost rozvoje a budování naučných a tematických stezek
 - rozšíření nabídky ubytovacích zařízení
 - rekonstrukce koupaliště
 - jiné.....
- 4. Jak vnímáte jednotlivé projekty dotované EU, které by měly přispět k rozvoji cestovního ruchu (Centrum Bohuslava Martinů, Revitalizace Palackého náměstí)**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
- odůvodněte
- 5. Jak hodnotíte konkrétní projekt Centrum Bohuslava Martinů dotovaný ze strukturálních fondů EU**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
- odůvodněte.....
- 6. Jak hodnotíte propagaci města a okolí v souvislosti s projekty na podporu cestovního ruchu (Českomoravského pomezí)**
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - spíše špatně
 - velmi špatně
 - neumím posoudit
- odůvodněte
- 7. Jak vnímáte následující služby poskytované v Poličce**
a. velmi spokojen	1. péče o památky a turistické atraktivity
b. spíše spokojen	2. možnosti parkování (dostatečné)
c. mírně nespokojen	3. vybavení města pro sportovní aktivity
d. velmi nespokojen	4. rozsah a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení
e. neumím posoudit	5. příležitosti pro zábavu a volný čas

Dotazníkové šetření zaměřené na návštěvníky

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Pod vedením doc. RNDr. Václava TOUŠKA, CSc. zpracovávám diplomovou práci na téma: Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnosti jeho dalšího rozvoje. Cílem mé diplomové práce je objektivní analýza potenciálu cestovního ruchu studovaného území (okres Svitavy) s přihlédnutím k investicím do cestovního ruchu realizovaných za pomoci strukturálních fondů EU. Cílem dotazníku je charakterizovat profil návštěvníka a lokalitě důvod jeho návštěvy, poté zjistit jeho spokojenost se stávajícími službami v daném městě. Ráda bych Vám formou tohoto dotazníku položila několik otázek, týkajících se Vás a Vašich postřehů z pobytu v této lokalitě. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi budou vyhodnoceny a použity pouze ke zpracování diplomové práce. Děkuji za Váš čas a spolupráci

Bc. Lenka Pešková
Univerzita Palackého v Olomouci

Pohlaví	Ž	M	Věk
			do 24 let
			25 až 39 let
			40 až 59 let
			nad 60 let

Ekonomická aktivita dotazovaných

a. student	b. podnikatel
c. zaměstnanec ve veřejném sektoru	d. zaměstnanec v soukromém sektoru
e. v domácnosti, MD apod.	f. nezaměstnaný
g. důchodce	h. nezjištěno

1. Jak daleko je vzdáleno Vaše bydliště a v jakém je okrese

- do 10 km
- 10 – 25 km
- 26 – 50 km
- nad 50 km

2. Jak dlouhý bude Váš pobyt

- 1 den bez noclehu
- 1-2 noclehy (víkend)
- 3-7 noclehů (celý týden)

3. S kým jste přijel/a

- sám/sám
- s partnerem/partnerkou
- s přáteli
- s rodinou (partnerem, dětmi)

4. Jak jste přicestoval/a

- auto
- vlak
- autobus
- kolo
- jiné.....

5. Už jste někdy navštívil město ... popřípadě tento region

- a. ano vícekrát
- b. ano jednou
- c. ne

6. Převažujícím důvodem Vaší návštěvy

- a. turistika a poznání (památky, kultura)
- b. práce (služební cesta, školení,...)
- c. nákupy a služby
- d. návštěva příbuzných či známých
- e. relaxace a sport
- f. tranzit
- g. jiné.....

7. Využili jste některé ze zdrojů o atraktivitách tohoto regionu (popřípadě od koho jste se o atraktivitách dozvěděli) (každá odpověď)

- a. turistické informační centrum
- b. propagační materiály, prospekty
- c. doporučení cestovní kanceláře
- d. internet
- e. doporučení přátel a známých
- f. jiné

8. V čem spatřujete největší přednost tohoto města (okolí)

- a. historické památky (hrady, zámky, památky, muzea, galerie,..)
- b. sportovní akce (závody, utkání, přebory apod.)
- c. společenský život a zábava
- d. kulturní akce – koncert, festival
- e. krajina
- f. jiné.....

9. Jak vnímáte následující služby poskytované ve městě ...

a) velmi dobře	1. rozsah a dostupnost ubytovacích a stravovacích zařízení
b) spíše dobře	2. příležitosti pro zábavu a volný čas
c) spíše špatně	3. péče o památky a turistické atraktivity
e) velmi špatně	4. možnosti parkování
f) neumím posoudit	5. vybavení města pro sportovní aktivity